

गुजराती

सायो दीन

इलीवतुश शैख
अब्दुर रहमान बिन हम्माद
अल् उमर
ह 1473 - 1354

من إصدارات

مؤسسة عبد الرحمن بن محمد آل العبد الوفي
عبد الرحمن بن محمد آل العبد الوفي
ABDULRAHMAN H. AL-OMAR CHARITABLE FOUNDATION

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

સાચોદીન

ફતીલતુશૈખ

અબ્દુરહમાનબિનહમાદઅલ્ઉમર

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الربوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

(શરૂકરુંછું)

અલ્લાહનાનામથીજેઅત્યંતકૃપાળુઅનેરહમકરવાવાળોછે.

પ્રસ્તાવનાઅનેસમર્પણ

દરેકપ્રકારનીપ્રશંસાઅલ્લાહમાટેજછે, જેસમગ્રસૃષ્ટિનોપાલનહારછે,
અનેદરુદઅનેસલામતીથાયદરેકપયગંબરોપર,
અલ્લાહનાવખાણઅનેપયગંબરપરદરુદમોકલ્યાપછી:

આએકમુક્તિપ્રાપ્તકરવાનીએકદાવતછે,
જેનેઅમેદરેકબુદ્ધિશાળીપુરુષઅનેસ્ત્રીસામેએકઆશાસાથેવર્ણનકરીરહ્યાછે,
કેઅલ્લાહતઆલાતેનાદ્વારાગુમરાહલોકોનેહિદાયતનસીબકરે,
અનેતેદરેકલોકોમાટેસવાબમેળવવાનુંકારણબનાવે,
જેલોકોઆનાપ્રચારમાટેભાગલઈરહ્યાછે, હવેહુંકહુંછું,
અલ્લાહજમદદકરવાવાળોછે:

હેબુદ્ધિશાળીવ્યક્તિ !

જાણીલોકેઆદુનિયાનાજીવનમાંઅથવાઆખિરતમાંજેમૃત્યુપછીશરૂથશે,
તેમાંતમનેસફળતાઅનેકામયાબીત્યારેજમળીશકેછે,
જ્યારેતમેપોતાનાપાલનહારનીઓળખકરીલો,
જેણેતમારુંઅનેસમગ્રસૃષ્ટિનુંસર્જનકર્યુંછે,
અનેતમેતેનાપરઈમાનલઈઆવોઅનેફક્તતેનીજઈબાદતકરો,
અનેતમેતેપયગંબરનીઓળખપ્રાપ્તકરીલો,
જેમનેઅલ્લાહતઆલાએતનેઅનેદરેકમાનવીનેસત્યમાર્ગબતાવવામાટેમોક
લ્યાછે, બસ ! તમેતેમનાપરઈમાનલઈઆવોઅનેતેમનુંઅનુસરણકરો,
પછીતેસત્યદીનનીઓળખકરો, અલ્લાહતઆલાએજેનોઆદેશઆપ્યોછે,
તેનાપરતુંઈમાનલઈઆવોઅનેતેનાપરતમેઅમલકરો.

આકિતાબ, જેતમારાહાથમાંછે (સાયોદીન)

તેદરેકમહત્વનાવિષયોપરલખવામાંઆવીછે,
જેનાવિશેઓળખરાખવીઅનેતેનાપ્રમાણેઅમલકરવોઅત્યંતજરૂરીછે,
અનેઅમેનીચેફૂટનોટમાકેટલાકવાક્યોઅનેબાબતોનુંસ્પષ્ટીકરણકરીદીધુંછે,

જેનીસમજૂતીજરૂરી છે, (બીજીબાજુ)

અમેઆસંપૂર્ણકિતાબમાંકુરઆનમજીદનીઆયતોઅનેરસૂલનીહદીષોનીય
કાસણીકર્યાપછીજવર્ણનકરી છે,

કારણકેઆબન્નેવસ્તુઓજઆસત્યદીનનાસ્ત્રોત છે,

જેનાસિવાયઅલ્લાહકોઈદીનકબૂલકરતોનથી.

અનેહુંઅંધભક્તિથી છેટોરહું છું, જેણેઘણાલોકોનેગુમરાહકર્યા છે,

અનેઅમેકેટલાકબાતેલઅનેગુમરાહપંથોનુંપણવર્ણનકર્યું છે,

જેઓસત્યહોવાનોદાવોકરીરહ્યા છે, જોકેતેઓસત્યથીઘણાદૂર છે,

આવુંઅમેએટલામાટેકર્યું છે,

જેથીજેઓઅજાણતામાટેપંથોતરફપોતાનેસંબોધિતકરતાહોયતોતેઓસયેત
થઈજાય, અલ્લાહમારામાટેપૂરતો છેઅનેતેશ્રેષ્ઠકારસાજ છે.

લાયારબંદો, અલ્લાહનીમાફીનોતલબગાર

અબ્દુરરહમાનબિનહમ્માદઆલિઉમર

દીનનાઇલ્મનાશિક્ષક

વિભાગ : ૧- અલ્લાહતઆલાનીઓળખ (૧) જેપેદાકરવાવાળોઅનેમહાનછે.

હેબુદ્દિશાળીઇન્સાન !

જાણીલોકેજેપવિત્રહસ્તીએતમનેબિનઅસ્તિત્વમાંથીઅસ્તિત્વઆપ્યું,
અનેઘણાપ્રકારનીનેઅમતોતમનેઆપી, તેજઅલ્લાહછે,
જેસમગ્રસૃષ્ટિનોપાલનહારછે,
અલ્લાહપરઇમાનધરાવનારબુદ્દિશાળીમોમિનોએપોતાનીઆંખોથીતેને
થીજોયા, પરંતુએવીદલીલોતેપોતાનીપાસેરાખેછે, જેતેનાઅસ્તિત્વપર,
એવીજરીતેતેસમગ્રસૃષ્ટિનોપાલનહારછે,
તેનાપરઅનેસૃષ્ટિનીવ્યવસ્થાકરવાપરગવાહીઆપેછે,
તેદલીલોમાંથીકેટલીકઆપ્રમાણેછે:

- પહેલીદલીલ:

સૃષ્ટિ, ઇન્સાનઅનેજીવન: આત્રણેયવસ્તુઓનોઉલ્લેખસમજાયછે,
જેનીશરૂઆતઅનેઅંતબન્નેછે,
અનેપોતાનાઅસ્તિત્વમાટેબીજાપરઆધીનછે,
અનેજેવસ્તુનોઉલ્લેખથતોહોયઅનેજેલાયારહોયતેમનોસમાવેશસર્જનીઓ
માંથીથયોગણાશે,
અનેજેવસ્તુસર્જનબનીતોજાહેરવાતછેકેતેનોકોઈપેદાકરવાવાળોહોવોઅવ
શ્યછે, અનેતેમહાનપેદાકરવાવાળીઅલ્લાહનીઝાતછે,
જેણેપોતેપોતાનાવિશેકહ્યું, કેતેસમગ્રસૃષ્ટિનોપેદાકરવાવાળોછે,
અનેતેનીવ્યવસ્થાકરનારછે,
અનેઆવિશેઆપણનેજાણકારીઆકાશીયક્રિતાબોદ્ધારાઆપી,
જેક્રિતાબોઅલ્લાહતઆલાએપોતાનાપયગંબરોપરઉતારી.

અને અલ્લાહના પયગંબરો લોકો સુધી અલ્લાહના આદેશો પહોંચાડ્યા,
અને તેઓને તેના પર ઈમાન લાવવા અને ફક્ત તેની જ ઈબાદત કરવા પર જોર આ
પ્યું, અલ્લાહ તઆલા ફરમાન મજીદ માં કહે છે:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ

النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ

الْعَالَمِينَ﴾ [الأعراف: 54].

(નિ:શંકત મારો પાલન હાર તે અલ્લાહ જ છે,
જેણે આકાશો અને ધરતીનું સર્જન છ દિવસ માં કર્યું,
પછી અર્શ પર બિરાજમાન થયો, તે દિવસને રાત વડે છુપાવી દે છે,
પછી દિવસ રાતનો પાછળની કળી આવે છે, અને સૂર્ય,
ચંદ્ર અને તારાઓ આ બધી વસ્તુઓ તે (અલ્લાહ) ના હુકમનું અનુસરણ કરે છે,
યાદ રાખો ! તેણે સર્જન કર્યું છે, તો આદેશ પાણ તેનો જ યાવશે,
અલ્લાહ બૂબૂજ બરક્તવાળો છે, જે સમગ્ર સૃષ્ટિનો પાલન હાર છે.)
[અલ્-અર્રાફ: ૫૪].

- આયતની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:

અલ્લાહ તઆલા સમગ્ર સૃષ્ટિને જણાવવા ઈચ્છે છે કે તે જ પાલન હાર છે,
તે જ તેમને પેદા કરવા વાળો છે, અને છ દિવસ માં (૩)
આકાશો અને ઝમીનનું સર્જન કરવા વાળો તે જ છે,
અને એ પણ જાણકારી આપવા ઈચ્છે છે કે તે અર્શ પર બિરાજમાન (૪) છે.

અને અર્શ જે આકાશો ઉપર છે,
જે સૌથી મહાન અને અલ્લાહનું વિશાળ સર્જન છે,
અને અલ્લાહ તેમ મહાન અર્શ પર બિરાજમાન છે,
અને પોતાના ઇલ્મ અને સાંભળવાની શક્તિ અને જોવાની શક્તિ દ્વારા દરેક સર્જ
નીઓ સાથે છે, અને સર્જનીઓની કોઈ વસ્તુ તેનાથી છુપાયેલી નથી,

અને અલ્લાહ તઆલાએ એપણ કહ્યું કે રાત દિવસને અંધારાથી ઢાંકી દે છે,
 અને તેણે સૂર્ય અને ચંદ્ર અને તારાઓ નું સર્જન કર્યું,
 અને તેના બતાવ્યા પ્રમાણે જ પોતાના સીમાઓમાં કાર્ય રત છે,
 વધુ એક તેણે જણાવ્યું કે તે એકલો સંપૂર્ણ સૃષ્ટિને પેદા કરવા વાળો છે,
 તેની જ આદેશ ચાલે છે, અને તે પોતાની ઝાત અને ગુણોમાં મહાન અને સંપૂર્ણ છે,
 જે હંમેશા ભલાઈ આપતો રહે છે અને તે સમગ્ર દુનિયાનો પાલનહાર છે,
 જેણે સૌને પેદા કર્યા અને ઘણીને અમતો આપી.

અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا

لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [فصلت: 37].

(દિવસ-રાત અને સૂર્ય-ચંદ્ર (તેની જ) નિશાનીઓમાંથી છે,
 તમે સૂર્યને સિજદો ન કરો અને ન તો ચંદ્રને, પરંતુ સિજદો તે અલ્લાહ માટે કરો,
 જેણે તે સૌનું સર્જન કર્યું, જો તમારે તેની જ બંધગી કરવી હોય તો.) [ફુસ્સિલત: 3૭]

- આયતની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:

આ આયતમાં અલ્લાહ તઆલાએ તે નિશાનીઓ નું વર્ણન કર્યું છે,
 જે તેની ઝાત પર ગવાહી આપે છે, જેવી રીતે કે રાત દિવસ, સૂર્ય અને ચંદ્ર,
 અને સૂર્ય અને ચંદ્રની ઈબાદત કરવાથી રોક્યા છે કારણ કે તે બન્ને અન્ય સર્જનની જેમ
 જ એક સર્જન છે, અને કોઈ સર્જન ઈબાદતને લાયક નથી,
 અને સિજદો કરવો પણ ઈબાદતનો એક પ્રકાર છે,
 અને અલ્લાહ તઆલા આ આયત અને અન્ય આયતોમાં દરેક લોકોને ફક્ત પોતા
 ની ઝાત માટે જ સિજદો કરવાનો આદેશ આપ્યો છે,
 કારણ કે સાચે જ તે સમગ્ર સૃષ્ટિનો પાલનહાર અને તે જ તેની વ્યવસ્થા કરનાર છે,
 અને તેને યલાવનારો છે, અને તે જ ઈબાદતને લાયક પણ છે.

- બીજી દલીલ:

અલ્લાહતઆલાએજપુરુષઅનેસ્ત્રીનુંસર્જનકર્યું:
પુરુષઅનેસ્ત્રીનુંઅસ્તિત્વઅલ્લાહનાઅસ્તિત્વનીદલીલછે.

- ત્રીજીદલીલ:

જબાનઅનેરંગોનાવિવિધપ્રકાર:
તમેજોશોકેદુનિયામાંકોઈએવાબેવ્યક્તિનહિમળે,
જેમનોઅવાજઅથવારંગસરખોહશે, ચોક્કસપણેસહેજતોતફાવતજરૂરહશે.

- ચોથીદલીલ:

ભાગ્યનુંઅલગહોવું: આમાલદારછેતોબીજોફકીરછે,
આશેઠછેતોબીજોનોકરછે, જોકેતેલોકોમાંદરેકબુદ્ધિશાળીતેછે,
અનેમાલદારી, પદઅનેસુંદરપત્નીનાલોભ્યાછે,
તોપણદરેકવ્યક્તિએકબીજાથીમાલઅનેપદમાંતફાવતધરાવેછે,
કારણકેકોઈપણવ્યક્તિદુનિયાનીખુશીઅનેશાંતિએટલીજપામીશકેછે.

જેટલીઅલ્લાહએતેનાનસીબમાંલખીછે,
અનેઆવુંએકમહાનહિકમતનાકારણેછે, જેનોઈરાદોઅલ્લાહએ (પ)
કરીરાખ્યોછે, અનેએહિકમતએછેકેલોકોનીકસોટીએકબીજાદ્વારાકરે,
અનેકેટલાકનેકેટલાકનાનોકરબનાવ્યા,
જેથીદરેકલોકોનીવ્યવસ્થાસુરક્ષિતરહે, કોઈનુંકોઈનુકસાનનથાય.

અનેજેલોકોનેઅલ્લાહએદુનિયામાંકઇભાગનથીઆપ્યો,
તોઅલ્લાહએતેનેજાણકરીછેકેતેમનેજન્મતમાંઅલ્લાહવધુનેઅમતોઆપશે,
જોતેઅલ્લાહપરઈમાનધરાવતોહશેતો.
એવીજરીતેસામાન્યરીતેઅલ્લાહતઆલાફકીરનેપણએવીખૂબીઆપેછે,
જેછુપાયેલીહોયઅથવાસ્વાસ્થ્યઅનેતંદુરસ્તીનીહોય,
જેઘણામાલદારોનેપણનસીબનથીથતી,
અનેઆપ્રમાણેઅલ્લાહનીસંપૂર્ણહિકમતઅનેખરોઈન્સાફછે.

- પાંચમીદલીલ:

ઉંઘઅનેસાયાસપનાછે,
જેનાવડેઅલ્લાહતઆલાસૂતાવ્યક્તિનેશુભસુચનાઅથવાડરાવવાખાતરગૈબ
નીઅમુકવાતોથીસચેતકરેછે.

- છઠ્ઠીદલીલ:

રૂહ: જેનીસત્યતાઅલ્લાહસિવાયકોઈજાણતુંનથી.

- સાતમીદલીલ:

ઇન્સાન: તેનાશરીરમાંસંવેદનાસેન્સ, નબળુંમન,
દિમાગઅનેપાયનતંત્રવગેરેછે.

- આઠમીદલીલ:

અલ્લાહતઆલાઉજ્જડજમીનપરવરસાદવરસાવેછે,
જમીનમાંવિવિધપ્રકારનાફૂલઅનેવૃક્ષોઉપજાવેછે, જેરંગ, આકાર,
ફાયદોપહોંચાડવામાંઅનેસ્વાદમાંએકબીજાથીઅલગઅલગહોયછે,
આકેટલાકનમૂનાતેકરોડોઉદાહરણમાંથીછે,
જેનુંવર્ણનઅલ્લાહતઆલાએકુરઆનમજુદમાંકર્યુંછે,
અનેજેનાવિશેતેણેખબરઆપીછેકેઆઠોસપુરાવાછે,
જેઅલ્લાહનીપાકહસ્તીઅનેતેનાસંપૂર્ણસૃષ્ટિનાસર્જકતેમજવયવસ્થાપકહોવા
નીદલીલછે.

- નવમીદલીલ:

તેસાચીફિતરતજેનાપરઅલ્લાહતઆલાએમાનવીનેપેદાકર્યો,
તેપોતાનાસર્જકઅનેવ્યવસ્થાપકઅલ્લાહતઆલાનાઅસ્તિત્વપરસંપૂર્ણચકી
નધરાવેછે, અનેજેવ્યક્તિતેનોઇન્કારકરેતોતેપોતાનેજઘોખોઆપીરહ્યોછે,

અનેપોતાનેજદુષ્કર્મતરફલઈજઈરહ્યોછે, ઉદાહરણતરીકેસામ્યવાદી [૬] વ્યક્તિદુનિયામાંપણદુર્ભાગ્યજીવનપસારકરેછેઅનેમૃત્યુપછીપણજહન્નમમાં કાયમીરહેશે, કારણકેતેપોતાનાપાલનહારનેજુઠલાવેછે, જેણેતેનેઅસ્તિત્વઆપ્યુંતેમજનેઅમતોથીમાલામાલકરીદીધો, પરંતુજેવ્યક્તિતૌબાકરીલેઅનેઅલ્લાહતેમજતેનાદીનનુંઅનુસરણકરવાલાગ શેઅનેતેનાપયગંબરપરઈમાનલઈઆવશે. (તોઆવોવ્યક્તિબચીજશે.)

- દસમીદલીલ:

કેટલાકસર્જનઉદાહરણતરીકેબકરીઓનીપેઢીમાંબરકતઆપેછે, અનેતેનાવિરુદ્ધકેટલાકસર્જનઉદાહરણતરીકેકૂતરુંઅનેબિલાડીનેતેનીબરક તથીવંચિતરાખવાપણ (અલ્લાહનાઅસ્તિત્વનીએકઝબરદસ્તદલીલછે).

***

અલ્લાહતઆલાનીસિફાત (ગુણો) માંથીએછેકેતે:

તેપ્રથમછે, જેનાપહેલાકોઈશરૂઆતનથી, અનેતેહંમેશાહંમેશરહેવાવાળીઝાતછે, જેનતોમૃત્યુપામનારીછેઅનેનતોખતમથનારીછે, જેપોતેગની (બેનિયાઝ) છે, કોઈનોપણમોહતાજનથી, તેએકલોજછે, જેનોકોઈભાગીદારનથી, અલ્લાહતઆલાકહેછે:

{(4) قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (1) اللَّهُ الصَّمَدُ (2) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (3) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (4)}
[الإخلاص: 1-4].

(હેપયગંબર ! કહીદો, અલ્લાહએકજછે. (૧) અલ્લાહબેનિયાજછે. (૨) નતોતેનોજન્મથયોઅનેનતોતેણેકોઈનેજન્મઆપ્યો. (૩) તેમાંજેવોબીજોકોઈનથી. (૪)) [અલ્-ઇખલાસ: ૧- ૪].

- આયતોનીસમજૂતી:

જ્યારેકાફિરોએઅલ્લાહનારસૂલનેઅલ્લાહતઆવાનાગુણવિશેસવાલક
ર્યોતોઅલ્લાહતઆવાએઆપપરઆસૂરહઉતારી,
અનેઆયતોમાંઅલ્લાહતઆવાએઆપનેઆદેશઆપ્યોકેતેમનેઆવાતકહી
દોકે:

અલ્લાહતઆવાએકજ છે, જેનોકોઈભાગીદારનથી,
અલ્લાહતઆવાનીહસ્તીહંમેશારહેવાવાળી છે,
અનેતેસૃષ્ટિનીવ્યવસ્થાકરવાવાળી છે, તેનામાટેજઆસૃષ્ટિનીસરદારી છે,
લોકોમાટેજરૂરી છેકેતેપોતાનીજરૂરતમાટેફક્તતેનીજતરફહાથફેલાવે.

જેનતોકોઈનાદ્વારાપેદાથયોઅનેનતોતેનાદ્વારાકોઈપેદાથયું,
અનેઆયોગ્યપણથીકેતેનુંકોઈબાળકહોયઅથવાબાળકી,
માહોયઅથવાકેપિતા .
પરંતુતેણેઆસૂરતમાંઅનેઅન્યસૂરતોમાંપણઆદરેકવસ્તુનેપોતાનાતરફસં
બોધિતકરવાથીસખતરોક્યા છે,
કારણકેપેઢીનીઓળખઅનેપેદાથવુંઆબન્નેવસ્તુસર્જનનાગુણોમાંથી છે,
અલ્લાહતઆવાએઈસાઈઓનીઆમાન્યતાનીકે " ઇસાઅલ્લાહનાદીકરા છે"
અનેયહૂદીઓનીઆમાન્યતાકે " ઉઝેરઅલ્લાહનાદીકરા છે"
સખતઇન્કારઅનેરદકર્યો છે,
એવીજરીતેકેટલાકલોકોફરિશ્તાઓનેઅલ્લાહનીદીકરીઓકહે છે,
આવાતનીપણસખતચેતવણીઅનેરદકર્યો છે.

અનેતેણેજણાવ્યુંકેતેણેઇસાનેપોતાનીકુદરતથીવગરપિતાએપેદાકર્યા,
જેવીરીતેકેઆદમનેમાટીવડેઅનેહવ્વાનેઆદમનીપાસળીઓદ્વારાપેદાકર્યા,
ફરૂતેમનાસંતાનઅર્થાત્સમગ્રમાનવજાતિનેમાતાપિતાનાટીપાંવડેપેદાકર્યા,
શરૂઆતથીજદરેકવસ્તુનેઅસ્તિત્વઆપ્યું,
પછીતેણેપોતાનાસર્જનમાટેએકએવુંનિયમનક્કીકર્યું,
જેમાંકોઈવ્યક્તિફેરફારનથીકરીશકતો,
અનેઆજસંકુચિતમાનસિકતાનાનિયમપ્રમાણેતેવસ્તુઅસ્તિત્વમાંઆવી,

પરંતુએકેપોતેઅલ્લાહતઆલાજઆનિયમવિરુદ્ધકોઈવસ્તુપેદાકરવાનીઈ
ચ્છાધરાવેતોકોઈઅડચણવગરપેદાકરવાપરસક્ષમછે.

જેવુંકેઇસાનેવગરપિતાએપેદાકર્યા,
જેઓમાતાનીગોદમાંજબોલીરહ્યાહતા,
અનેમૂસાનીલાકડીનેયાલતાસાપમાંફેરવીનાખી,
અનેજ્યારેતેમણેપોતાનીઆલાકડીવડેસમુદ્રપરમારીતોતેમાંસ્તોબનીગયો,
જેનાપરથીતેઅનેતેમનીકોમપસારથઈગઈ,
અનેઆપﷺનાઇશારાથીચંદ્રનાબેટુકડાથઈગયા,
અનેજ્યારેકોઈઝાડપાસેથીપસારથતાતોતેઆપનેસલામકરતોહતો,
અનેજાનવરોઆપનીપયગંબરીનીઉંચાઅવાજેગવાહીઆપતાહતા,
જેનેલોકોપોતાનાકાનવડેસાંભળતાહતા, તેકહેતા,
હુંએવાતનીસાક્ષીઆપુંછું, કેતમેઅલ્લાહનારસૂલછો,
અનેઆપનેબુરૂકપરસવારીકરાવીમસ્જિદેહરામથીમસ્જિદેઅકસાતરફલઈ
જવામાંઆવ્યા, પછીત્યાંથીઆકાશોસુધીજિબ્રઇલસાથેલઈજવામાંઆવ્યા,
અનેઅલ્લાહતઆલાએઆપનીસાથેકલામકર્યું,
અનેપાંચવખતનીનમાઝનીભેટલઈમસ્જિદેહરામપાછાઆવ્યા,
અનેતેસફરમાંજેફક્તએકજરાતનોહતોફજરપહેલાઆકાશપરરહેવાવાળાદરે
કસાથેઓળખકરી,
ઇસ્રાઅનેમેઅરાજનાકિસ્સાનીસ્પષ્ટતાકુરઆનમજીદઅનેઅન્યહદીષનીકિ
તાબોમાંલખેલીમળેછે.

***

તેગુણો,
જેનેઅલ્લાહએપોતાનામાટેવર્ણનકર્યાછેઅથવામુહમ્મદﷺએજણાવ્યાછે:

૧. સાંભળવું, જોવું, ઇલ્મ, કુદરતધરાવવીઅનેઈરાદોકરવો,
તેદરેકવસ્તુનેસાંભળેઅનેજોવેછે,
અનેકોઈપણવસ્તુતેનાસાંભળવાઅથવાજોવાપરરોડીશક્તિનથી.

અનેગર્ભમાંજેકંઈછેતેતેનેપણજાણેછેતેમજદિલમાંછુપાયેલાભેદપણ,
 અનેજેકંઈથઈગયુંછેઅનેજેકંઈભવિષ્યમાંથશે,
 અલ્લાહતેનેખૂબસારીરીતેજાણેછે, તેઝાતએવીશક્તિશાળીછે,
 કેજ્યારેકોઈવસ્તુનોઈરાદોકરીલેછેતોફક્તતેનેકહેછે 'કુન' થઈજા,
 તેવસ્તુતરતજથઈજાયછે.

૨- કલામ: આપણઅલ્લાહનાગુણોમાંથીએકગુણછે, તેજેરીતેપણઈયછે,
 વાતકરીશકેછે, મૂસાસાથેકલામકર્યું,
 એવીજરીતેમુહમ્મદસાહેબસાથેપણકલામકર્યું,
 એવીજરીતેકુરઆનમજીદપોતાનાશબ્દોઅનેઅર્થઅલ્લાહનુંકલામજછે,
 જેઆપﷺપરઉતારવામાંઆવ્યું, જેઅલ્લાહનાગુણોમાંથીએકગુણછે,
 સર્જનનથી, જેવુંકેગુમરાહપંથમુઅતઝિલાનોપ્યાલછે. [૭].

૩- યહેરો, બન્નેહાથહોવા, યઢવું, ઉતરવું [૮], ખુશથવુંઅનેનાખુશથવું.
 જેવુંકેતેપોતાનામોમિનબંદાઓથીખુશથાયછે,
 અનેકાફિરતેમજતેનીઅવજ્ઞાકરવાવાળાપરનાખુશઅનેગુસ્સેથાયછે,
 અનેતેનુંખુશથવુંઅથવાનાખુશથવુંઅનેગુસ્સેથવુંપણઅન્યગુણોનીજેમજતે
 નાપ્રમાણેસાબિતછે, જેસર્જનીઓનાગુણોનીજેમનથી,
 અનેનતોતેમાંકોઈઅર્થઘટનવર્ણનકરીશકેછેઅનેનતોકોઈતેનીસ્થિતિવર્ણનક
 રીશકેછે.

કુરઆનઅનેહદીષમાંસાબિતકરવામાંઆવ્યુંછેકેમોમિનમહેશરનામેદાન
 માંઅનેજન્નતમાંપોતાનીઆંખોવડેઅલ્લાહતઆલાનેજોશે,
 અનેઅલ્લાહતઆલાનાગુણોકુરઆનઅનેહદીષમાંવિસ્તારપૂર્વકવર્ણનકરવા
 માંઆવ્યાછે, ત્યાંતમારેએકવારવાંચનકરીલેવુંજોઈએ.

***

જિન્નાતઅનેઇન્સાનનેપેદાકરવાનોમહત્વનોહેતુ

હેબુદ્દિશાબી ! જ્યારેતમેજાણીવીધુંકેઅલ્લાહજતમારોપાલનહારછે,
તોએપણજાણીવોકેતેણેતમનેવ્યર્થપેદાનથીકર્યા,
પરંતુપોતાનીઈબાદતમાટેપેદાકર્યાછે, અલ્લાહતઆલાએકહ્યું:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ (56) مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ

(57) إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ (58)﴾ [الذاريات: 56-58].

(અમેજિન્નોઅનેમાનવીઓનેફક્તઅમારીઈબાદતમાટેપેદાકર્યાછે. (૫૬)
[નતોહુંતેમનાથીકોઈપ્રકારનુંમહેનતાણુંમાંગુછુંનતોમારીએવીઈચ્છાછેકેતેઓ
મનેખવડાવે. (૫૭)
[અલ્લાહતોપોતેજદરેકનેરોજીઆપનારોછેઅનેખૂબજતાકાતધરાવનારોછે.
(૫૮)] [અઝ્ઝારીયાત: ૫૬-૫૮].

- આયતનીસંક્ષિપ્તસમજૂતી:

અલ્લાહતઆલાઆઆયતમાંવર્ણનકરીરહ્યોછેકેતેણેજિન્નાત [૯],
અનેમાનવીઓનેફક્તપોતાનીઈબાદતમાટેપેદાકર્યાછે,
અનેબીજીતેમજત્રીજઆયતમાંએવાતવર્ણનકરીછેકેતેપોતાનાબંદોઓથીબે
નિયાઝછે, અનેતેમનાદ્વારાકોઈરોજીઅનેખોરાકનીઈચ્છાનથીરાખતો,
પરંતુતેતોએવીપાકહસ્તીછે, જેસૌનેરોજીરોટીઆપેછે,
તેનાસિવાયકોઈકોઈનેરોજીઆપીનથીશકતું,
તેજવરસાદવરસાવેછેઅનેજમીનમાંથીવિવિધપ્રકારનાઅનાજઅનેરોજીઉપ
જાવેછે.

અનેઅન્યસર્જનીઓ, જેબુદ્દિનથીધરાવતી,
તેમનેઅલ્લાહતઆલાએમાનવીઓની (સેવાઅનેરાહત) માટેપેદાકરીછે,
જેથીકરીનેતેઓઅલ્લાહનીઈબાદતઅનેતેનુંઅનુસરણતેમનીમદદથીખૂબસા
રીરીતેકરીશકે,
અનેતેમનીસાથેઅલ્લાહએનક્કીકરેલનિયમપ્રમાણેવ્યવહારકરે,
સૃષ્ટિનાદરેકસર્જનઅનેતેમનીસંપૂર્ણક્રિયાઅનેહરકતઅલ્લાહતઆલાનીકોઈ

નેકોઈહિકમતપ્રમાણે છે, જેનાપરકુરઆનમજીદેવર્ણનકર્યું છે,
 અનેજેનાથીદરેકબુદ્ધિશાળીવ્યક્તિપોતાનાઇલ્મઅનેબુદ્ધિમુજબજાણારાખે
 છે. ઉદાહરણતરીકેમાનવીઓનીઉંમરમાંફેરફારહોવું,
 રોજીમાંઘટાડોવધારોથવો, કસોટીઅનેઆજમાયશમાંતફાવત,
 આબધાનોતફાવતઅનેફેરફારઅલ્લાહનીહિકમતઅનેઈચ્છાપ્રમાણે છે,
 જેથીતેપોતાનાબુદ્ધિશાળીબંદાઓનીકસોટીકરે,
 જેવ્યક્તિઅલ્લાહનીઈચ્છામાંખુશરહો,
 અનેભાગ્યનાસામેતેનોસ્વીકારકરીલેઅનેઅલ્લાહનીઈચ્છાઓપરયાલવાનો
 પ્રયત્નકરતોરહો, તોતેનેઅલ્લાહનીખુશીપ્રાપ્તથશે,
 અનેતેતેનેદુનિયામાંશાંતિઅનેઆખિરતમાંઅમનઅનેબરકતવાળુંજીવનઆ
 પશે,
 અનેજેવ્યક્તિએઅલ્લાહતઆલાનાનિયમઅનેભાગ્યપરફરિયાદકરીઅનેતે
 નીઈચ્છાસામેમાથુંનઝુકાવ્યુંતોતેણેઅલ્લાહનીનાખુશીપોતાનામાટેનક્કીક
 રીલીધી, અનેદુનિયાઅનેઆખિરતમાંબદનસીબબનીગયો.

અલ્લાહથીદુઆછેકેઅલ્લાહઆપણાથીખુશથાયઅનેપોતાનીનારાજગી
 થીબચાવે.

***

મૃત્યુપછીફરીવારજીવિતથવું, હિસાબકિતાબ,
 અમલપ્રમાણેબદલોઅનેસજામળવીઅનેજન્નતતેમજજહન્નમનુંવર્ણન.

હેબુદ્ધિશાળીવ્યક્તિ !
 જ્યારેતમેસારીરીતેજાણીલીધુંકેઅલ્લાહતઆલાએતમનેપોતાનીઈબાદતમા
 ટેપેદાકર્યાં છે,
 તોતેપણજાણીલોકેઅલ્લાહતઆલાએપોતાનીતેકિતાબોમાંજેતેણેપોતાનાપ
 યગંબરોપરઉતારી છે, વર્ણનકર્યુંછેકેતેતમનેમૃત્યુપછીફરીવારજીવિતકરશે,
 અનેતમારાદુનિયાનાનેકઅનેખરાબઅમલોનોબદલોઆપશે,
 અનેતેદિવસઆખિરતનોદિવસહશે, જેનેયવ્મેજઝા (બદલાનોદિવસ)

પણકહેવામાં આવે છે, અનેમાનવીમૃત્યુદ્વારાજદારુલ્અમલ
 (અમલકરવાનીજગ્યા) અનેદારુલ્ફના (ખત્મથવાનુંધર) થીદારુલ્જઝા
 (બદલાનુંધર) અનેદારુલ્બકા (હંમેશાબાકીરહેવવાનુંધર) તરફફેરવાય છે,
 જ્યારેમાનવીપોતાનુંનક્કીકરેલજીવનપૂરુંકરીલે છે,
 તોઅલ્લાહતઆલામૃત્યુનાફરિશ્તાનેતેનીરુહતેનાશરીરમાથીકાઢવાનોઆદે
 શઆપે છે,
 શરીરમાંથીરુહનીકળતાપહેલાસખતતકલીફસહનકરીમૃત્યુપામે છે.
 જોતેરુહઅલ્લાહપરઈમાનઅનેતેનાઆજ્ઞાકરીબંદાનીહોયતોઅલ્લાહતઆ
 લાતેનેદારુલ્જઝમ (જન્નત) માપહોયાડીદે છે,
 અનેજોતેરુહકાફિરઅનેમૃત્યુપછીફરીવારજીવિતથવાઅનેબદલાઅનેસજાના
 દિવસનોઇન્કારકરતીહશેતોતોદારુલ્અઝાબ (જહન્નમ)
 માંપહોયાડીદેવામાંઆવે છે.
 અહીંસુધીકેદુનિયાનષ્ટથવાનોસમયઆવીજાયઅનેકયામતકાયમથઈજાય,
 અનેજેલોકોજીવિતછેતેલોકોકાયમીમૃત્યુનોસ્વાદયાખીલે,
 અનેઅલ્લાહજીવિતઅનેબાકીસિવાયકોઈબાકીનરહે,
 ત્યારબાદઅલ્લાહતઆલાફરીવારપોતાનાસર્જનીઓનેઅહીંસુધીકેજાનવરો
 નેપણઉઠાવશે, અનેદરેકનાશરીરમાંરુહપાછીનાખશે,
 જેઓપહેલાજેવાથઈજશે,
 ફરીતેઓનાદુનિયાનાઅમલોનોહિસાબકિતાબથશેઅનેતેનેપોતાનાઅમલ
 બરાબરસજાઅનેબદલોઆપવામાંઆવશે,
 ભલેનેકોઈસ્ત્રીઅથવાપુરુષહોયઅથવામાલદારતેમજગરીબકેમનહોય,
 ધનવાનઅનેલાયારજકેમનહોય, કોઈનીસાથેજુલમકરવામાંનહિઆવે,
 અહીંસુધીકેજાનવરોએકરેલએકબીજાપરજુલમનોબદલોપણયુકવવામાંઆવ
 શે,
 પછીતેમનેકહીદેવામાંઆવશેકેતમેસૌમાટીથઈજાવકારણકેજાનવરજન્નતઅ
 નેજહન્નમમાંનહિજાય.
 અલ્લાહતઆલાજિન્નાતોઅનેઇન્સાનોનેતેમનાઅમલોનેપૂરેપૂરોબદલોઆપ
 શે, તેમોમિનલોકોને,

જેમણે અલ્લાહ અને તેના રસૂલની આજ્ઞાનું પાલન કર્યું તેમનું અનુસરણ કર્યું,
તેમને જન્મતમાં દાખલ કરશે, ભલે તેને દુનિયામાં સૌથી ગરીબ કે મનહોય,
અને જુઠલાવનાર કાફિરોને જહન્નમમાં નાખી દેશે,
ભલે તેને દુનિયામાં માલદાર અને પ્રભુત્વશાળી કે મનહોય,
અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

[إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ] [الحجرات: 13].

(ખરેખર અલ્લાહ પાસે તે વધુ પ્રતિષ્ઠિત છે,
જે તમારામાં સૌથી વધુ અલ્લાહથી ડરવાવાળો હશે,
ખરેખર અલ્લાહ તઆલા જાણવાવાળો અને ખબર રાખવાવાળો છે.)
[અલ્હુજુરાત: ૧૩].

જન્મત: જે વિવિધ પ્રકારનીને અમતોથી ભરપૂર જગ્યા છે,
જેને માનવી વર્ણન નથી કરી શકતો, જેમાં સો દરજ્જા છે,
અને દરેક દરજ્જા માટે ઈમાન અને અલ્લાહના અનુસરણ પ્રમાણે ઠેકાણું રહેશે,
જન્મતમાં સૌથી ઓછો દરજ્જાનો વ્યક્તિ દુનિયાના મોટા બાદશાહના સુખી જીવ
ન કરતા કેટલાય ગણાવધારે સુખી જીવનમાં હશે [૧૦].

જહન્નમ: તેનાથી અલ્લાહની પનાહ,
તેમૃત્યુ પછી આપિરતમાં ફક્ત ને ફક્ત અઝાબનું ધર છે,
જેના અઝાબના પ્રકારોથી દિલ અને જીગર બન્ને કાંપી ઉઠે છે,
અને આંખોમાંથી આંસુ આવી જાય છે.

જોક્યામ તપછી બીજી વાર મૃત્યુ હોત તો તો ફક્ત જહન્નમને જોઈને જ જહન્નમી
લોકો મૃત્યુ પામતા, પરંતુ મૃત્યુ તો ફક્ત એક જ વાર આવે છે,
જેના દ્વારા ઇન્સાન દુનિયાથી આપિરત તરફ ફેરવાય છે, કુરઆન મજીદમાં મૃત્યુ,
મહેશર અને ક્યામત, હિસાબકિતાબ,
સજા અને બદલો અને જન્મત અને જહન્નમ વિશે વિસ્તાર પૂર્વક વર્ણન કર્યું છે,
અને તેની દરેક વસ્તુ ઓની સ્પષ્ટતા યોખવટ કરી દીધી છે,
જેની તરફ અમે ઈશારો કર્યો છે.

મૃત્યુપછી ફરીવાર જીવિત થવા અને હિસાબકિતાબ અને સજા તેમજ બદલાની વાત સારી ઢોવા પર ઘણી દલીલો વર્ણન કરી છે,
કુરઆન મજીદ માં અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

{ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى } [طه: 55]

(જે તેજ ધરતી માંથી અમે તમારું સર્જન કર્યું અને તેમાં જ પાછા ફેરવી શું અને તેમાંથી જ ફરીવાર તમને સૌને બહાર કાઢી શું.) [તોહા: ૫૫].

અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

{ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ } [يس: 78].

(તેણે આપણા માટે એક ઉદાહરણ આપ્યું છે, તે પોતાની પેદાશને ભૂલી ગયો, કહેવા લાગ્યો કે આ સડેલા હાડકાઓને કોણ ભેગા કરશે?) [યાસીન: ૭૮-૭૯].

અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

{ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكُمْ عَلَى اللَّهِ } [يسير] [التغابن: 7].

((આખિર તનો)

ઇન્કાર કરવાવાળાઓ એ એવું વિચારી લીધું છે કે તેઓ ફરીવાર જીવિત કરવામાં નહીં આવે, તમે તેમને કહી દો કે કેમ નહીં ? અલ્લાહની કસમ !
તમે યોક્કસ ફરીવાર જીવિત કરવામાં આવશો. પછી જે કંઈ પણ તમે કર તારહ્યા, તેની ખબર (તમને) આપવામાં આવશે અને અલ્લાહ માટે આ ઘણું સરળ છે.)
[અતગાબુન: ૭].

- આયતની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:

૧-

અલ્લાહ તઆલા પહેલી આયત દ્વારા વર્ણન કરે છે કે માનવીને તેણે જમીન માથી અર્થાત્માટી વડે પેદા કર્યો, અને એરી તે કે તેના પિતા આદમને માટી વડે પેદા કર્યા, અને બીજીવાર મૃત્યુ પછી માટી જ કરી દેશે,

અનેપછીકબરોમાંથીજીવિતકરીસૌનેભેગાકરશે,
અનેહિસાબકિતાબકરીસારાઅનેખરાબઅમલોનોબદલોઆપશે.

૨- બીજીઆયતમાંઅલ્લાહતઆલાતેકાફિરોનોઇનકારકરીરહ્યોછે,
જેઓમૃત્યુપછીફરીવારજીવિતથવાનોઇન્કારકરેછે,
અનેતેઓનેઆશ્ચર્યથાયછેકેહાડકાસડીગયાપછીમાટીથઈગયાપછીકઈરીતે
જીવિતથઈજશે,
તેઓનેખબરઆપવામાગેછેકેતેહસ્તીજેપ્રથમવખતતેમનેપેદાકરવાપરકુદરત
ધરાવેછેતેજતેમનેફરીવારજીવિતકરવામાંપણકુદરતધરાવેછે.

૩- ત્રીજીઆયતમાંઅલ્લાહતઆલાતેજુદ્દાકાફિરોનેજવાબઆપીરહ્યોછે,
જેઓમૃત્યુપછીનાજીવનનોઇન્કારકરેછે, અનેતેનેઅશક્યસમજીરહ્યાછે,
તોતેનેસાબિતકરવામાટેઅલ્લાહતઆલાઆપ઼નેઆદિશઆપીરહ્યોછેકેતેમ
નેકસમખાઈકહીદોકેઅલ્લાહતઆલામૃત્યુપછીફરીજીવિતકરવામાટેસક્ષમ
છે,
અનેતેમનાઅમલરજૂકરવામાંઆવશેઅનેતેપ્રમાણેજનિર્ણયકરવામાંઆવશે,
અનેતેનાપ્રમાણેજબદલોઆપવામાંઆવશે,
અનેઆવુંકરવુંઅલ્લાહતઆલામાટેકોઈમોટીવાતનથી,
પરંતુસામાન્યવસ્તુછે.

અનેએકબીજીઆયતમાંવધુસ્પષ્ટતાસાથેકહેછેકેજ્યારેમૃત્યુપછીજીવિતથ
વાનોઇન્કારકરનારાઓઅનેજહન્નમનોઇન્કારકરવાવાળાઓનેજીવિતકરશે
અનેજહન્નમમાંઅઝાબઆપવામાંઆવશેતેનેકહેવામાંઆવશેકે:

[ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ] [السجدة: 20].

(લો, હવેજહન્નમનાઅઝાબનોસ્વાદચાખો, જેનેતમેજુહલાવતાહતા.)

[અસ્સજદહ: ૨૦]

માનવીનાકાર્યોઅનેવાતચીતપરનિયંત્રણકરવો:

અલ્લાહતઆલાએતેવાતનીપણસ્પષ્ટતાકરીછેકેમાનવીજેકંઈપણસારાઅથવાખરાબઅમલકરશેઅનેસારીવાતચીતકરશેભલેનેતેજાહેરમાંકરતોહોયકે છુપીરીતેકરતોહોય, બધુંજઅલ્લાહનાઇલ્મમાંછે, અનેલોહમહકુઝમાંઆકાશોઅનેજમીનઅનેઇન્સાનતેમજઅન્યદરેકનાસર્જનકરતાપહેલાજલખીદીધુંહતું, અનેતેનીસાથેસાથેદરેકમાનવીનીદેખરેખ, અનેતેનાસારાઅનેખરાબઅમલલખવામાટેફરિશ્તાઓનેનક્કીકર્યાછે, જમણીબાજુવાળોફરિશ્તોનેકીઓલખતોહોયછેઅનેડાબીબાજુવાળોફરિશ્તોબુરાઈઓલખીરહ્યોછે, માનવીનીકોઈવાતઅથવાઅમલતેનાથીઅજાણનથીહોતો, અનેપછીકયામતનાદિવસેતેનેતેસુરક્ષિતરેકોર્ડતેનેબતાવીદેવામાંઆવશે, જેથીતેતેનેજોઈઅનેવાંચીલીધાપછીઇન્કારનકરે, અનેજેવ્યક્તિકોઈવસ્તુનોઇન્કારકરશેતોઅલ્લાહતઆલાતેનેકાનઆંખ, બન્નેહાથતેનાબન્નેપગતેનીયામડીનેદ્વારાપણતેનાઅમલનીગવાહીઆપશે.

અનેમહાનકુરઆનમાંઆબધીવાતોનીસ્પષ્ટતાકરવામાંઆવીછે, અલ્લાહતઆલાએકહ્યું:

[مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ] [18:]

((માનવી)

મોંવડેકોઇશબ્દબોલીશકતોનથીપરંતુતેનીઉપરએકદેખરેખરાખનારાતૈયાર છે.) [કોફ: ૧૮].

અનેઅલ્લાહતઆલાએકહ્યું:

[وَإِنْ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ (10) كِرَامًا كَاتِبِينَ (11) يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ (12)] [الانفطار: 10-12].

(નિ:શંકતમારાપરનિરીક્ષક (ફરિશ્તા) નક્કીછે.(૧૦) જેપ્રતિષ્ઠિતછે, કાર્યોલખનાર, (૧૧) તેઓજાણેછે, જેકંઈતમેકરીરહ્યાછો. (૧૨)) [અલ્અન્ફાલ: ૧૦-૧૨].

- આયતોનીસમજૂતી:

અલ્લાહતઆલાખબરઆપેછેકેદરેકવ્યક્તિપરબેફરિશ્તાઓનક્કીછે,
 એકજમણીબાજુદખરેખરાખેછે,
 જેનેકઅમલનોંધકરેછેઅનેએકડાબીબાજુનક્કીછે,
 જેખરાબકાર્યોનેનોંધકરેછે,
 અનેછેલ્લીબેઆયતોમાંઅલ્લાહતઆલાએજાણઆપીછેકેતેણેલોકોસાથેકેટ
 લાકપ્રતિષ્ઠિતફરિશ્તાઓનક્કીકર્યાછે, જેતેમનાદરેકઅમલનોંધકરીરહ્યાછે,
 અનેએપણજણાવ્યુંકેતેણેફરિશ્તાઓનેબંદાઓનાદરેકઅમલનીજાણરાખ
 વાઅનેતેમનેલખવાનીશક્તિઆપીછે,
 અનેતેવગરપણઅલ્લાહનેબંદાઓનાદરેકઅમલનીજાણહોયછે,
 અનેતેમનાપેદાથતાપહેલાજલોહેમહકૂઝમાંલખીરાખ્યુંછે.

ગવાહી:

હુંએવાતનીગવાહીઆપુંછુંકેઅલ્લાહતઆલાસિવાયકોઈસાયોમઅબૂદન
 થી, અનેએપણગવાહીઆપુંછુંકેમુહમ્મદﷺઅલ્લાહનારસૂલછે,
 અનેએવાતનીપણગવાહીઆપુંછુંકેજન્નતઅનેજહન્નમસાયેજછે,
 અનેકયામતનાઆવવામાંકોઈશંકાનથીઅનેઅલ્લાહતઆલાલોકોનાહિસા
 બઅનેકિતાબમાટેતેમનીકબરોમાંથીઉઠાવશે,
 અનેતેમનાનેકતેમજખરાબકાર્યોનોબદલોઆપશે,
 અનેજેકંઈપણઅલ્લાહતઆલાએકુરઆનમજીદમાંઅમનેજણાવ્યુંછે,
 અથવાપયગંબરદ્વારાઅમારાસુધીપહોચાડ્યુંછે, બધુંજસાયુંઅનેસત્યછે.

હેબુદ્દિશાળીવ્યક્તિ !

અમેતનેઆગવાહીપરઈમાનલાવવાતેનુંએલાનકરવાઅનેતેનીસમજૂતીપરઅ
 મલકરવામાટેમાર્ગદેશનઆપીરહ્યાછે; ખરેખરઆજસફળતાનોમાર્ગછે.

ભાગ- ૨૨સૂલનીઓળખ:

હેબુદ્દિશાળીવ્યક્તિ !

જ્યારેતમેજાણીલીધુંકેઅલ્લાહતઆલાનીઝાતતેપવિત્રહસ્તીછે,

જેણેતમનેપેદાકર્યા, પછીતમનેમૃત્યુપછીફરીવારજીવિતકરશે,
 અનેતમારાસારાઅનેખરાબકાર્યોમુજબબદલોઅનેસજાઆપશે,
 તોતમેત્યારબાદએવાતપરચકીનરાખોકેઅલ્લાહતઆલાએતમારીતરફઅનેદ
 રેકલોકોતરફપયગંબરમોકલ્યાછે,
 અનેતેનાઆદેશોનુંપાલનતેમજઅનુસરણકરવાનોઆદેશઆપ્યોછે,
 અનેએવાતનીપણયોખવટકરીદીધીકેસાચીઅનેયોગ્યઈબાદતકરવાનીરીત
 તેપયગંબરનાઅનુસરણથીજપ્રાપ્તકરીશકાયછે,
 અનેઅલ્લાહનીશરીઅતપરત્યારેજઅમલકરીશકીએછીએ,
 અનેતેનીઈબાદતનોહકઅદાકરીશકીએછીએ,
 જ્યારેતેમનુંસંપૂર્ણઅનુસરણકરવામાંઆવે.

અનેઆપ્રતિષ્ઠિતપયગંબરજેમનાપરઈમાનલાવવુંઅનેતેમનુંઅનુસરણકર
 વુંદરેકવ્યક્તિપરજરૂરીછે,
 તેપયગંબરોનીશ્રુંખલામાંઅંતિમપયગંબરછેઅનેદરેકલોકોતરફઅલ્લાહતરફ
 થીમોકલેલા, ઉમ્મીપયગંબરમુહમ્મદછે,
 જેમનીપયગંબરીનીખુશખબરમૂસાઅનેઇસાએપોતપોતાનાસમયમાંઆપી
 હતી, જેમનુંવર્ણનતૌરાતઅનેઇન્જિલમાંયાળીસથીવધારેજગ્યાપરઆવ્યુંછે,
 અનેજેનેયહૂદીઅનેઈસાઈલોકોતૌરાતઅનેઇન્જિલમાંફેરફારથયાપહેલાપઢ
 તાહતા.[૧૧].

અનેવ્હાલાનબીમુહમ્મદ ﷺ જેસમગ્રમાનવજાતિતરફપયગંબરબનાવીમોક
 લવામાંઆવ્યાછે, તેમનુંનામઅનેખાનદાન:
 મુહમ્મદબિનઅબ્દુલ્લાહબિનઅબ્દુલ્મુતલિબઅલ્લાશમીઅલ્કુરૈશીછે.
 જેજમીનપરસૌથીપ્રતિષ્ઠિતકુટુંબનાસૌથીસાચાઅનેપ્રતિષ્ઠિતવ્યક્તિહતા.
 જેમનુંખાનદાનપયગંબરઇસ્માઇલબિનઈબ્રાહીમસાથેમળેછે.
 આપ ﷺ મક્કાહમાંપ૭૦ઈસ્વીસનમાંપેદાથયા.
 આપ ﷺ જેરાત્રેઆંખખોલીઆપનાપેદાથતાજએકભવ્યનૂરથીસંપૂર્ણસૃષ્ટિપ્રકા
 શિતથઈ, જેનાથીલોકોડરીગયા,
 ઈતિહાસનીકિતાબોમાંઆકિસ્સોનોંધકરવામાંઆવ્યોછે,

અનેકુરૈશનાલોકોનીતેમૂર્તિઓજેનીતેઓમક્કાહમાંકાબામાંપૂજાકરતાહતા,
 અનેફરસજેઈરાનનુંએકરાજયછેજેનોબાદશાહકુસરુનીસભાહલીગઈ,
 અનેજેમૂર્તિઓનેકોતરવામાંઆવીહતીતેઊંધીપડીગઈ,
 અનેકેસરઅનેકિસરાનામહેલોહલીગયા,
 અનેદસકરતાવધારેતારાઓતૂટીનેપડીગયા,
 અનેસળગાવેલાફાનસઓલવાઈગયા,
 અનેઠંડાપડીગયા, જેબેહજારવર્ષસુધીઓલવાયાનહતા.

આક્રાંતિઅલ્લાહતઆલાતરફથીસમગ્રસૃષ્ટિનામાનવજાતિમાટેએકસૂચ
 નાહતીકેઅંતિમપયગંબરનોજન્મથઈગયોછે, જેઓમૂર્તિઓનેનષ્ટકરશે,
 જેમનેઅલ્લાહનેછોડીનેપૂજીરહ્યાછે,
 અનેજેનબીકેસરઅનેકિસરાનેએકઅલ્લાહનીઈબાદતતરફમાર્ગદેશનઆપ
 શે, અનેઆદીનસ્વીકારકરવામાટેકહેશે,
 અનેજ્યારેતેઆદીનનોસ્વીકારકરવાથીઈન્કારકરશેતોઆઅંતિમપયગંબરતે
 મનીસાથેયુદ્ધકરશે, અનેતેમનાઅનુયાયીઓતેમનોસાથઆપશે,
 અનેછેવટેઆલોકોતેમનીસાથેયુદ્ધકરીવિજયમેળવશે,
 અનેઅલ્લાહનાદીનને, જેજમીનપરએકનૂરછે, તેનેફેલાવશે,
 અલ્લાહતઆલાએઆપનીપયગંબરીપછીઆપ્રમાણેજકર્યું,
 જેવુંકેકહેવામાંઆવ્યુંહતું-.

અલ્લાહતઆલાએઆપﷺનેકેટલાકએવાગુણોઆપ્યાછે,
 જેઅન્યપયગંબરોમાંજોવાનથીમળતા, તેમાંથીકેટલાકનીચેપ્રમાણેછે:

એક: પયગંબરﷺઅંતિમપયગંબરછે,
 આપﷺપછીકોઈરસૂલઅનેપયગંબરનહિઆવે.

બીજું: આપનીપયગંબરીસૌનામાટે :
 આપﷺસમગ્રમાનવજાતિમાટેપયગંબરબનાવીમોકલવામાંઆવ્યા,
 અનેદરેકલોકોઆપનીઉમ્મતગણવામાંઆવશે,
 જેણેઆપનુંઅનુસરણકર્યુંતેજન્નતીહશેઅનેજેવ્યક્તિએઆપનીઅવજ્ઞાકરીતે

જહન્નમમાંજશે, યહૂદીઅનેઈસાઈપણઆપઃનીસંપૂર્ણઅનુસરણનેપાત્રછે,
 અનેજેલોકોએઆપઃનુંઅનુસરણનકર્યું,
 અનેનતોઆપનીપયગંબરીપરઈમાનલાવ્યા, તેઓખરેખરમૂસા,
 ઇસાઅનેદરેકપયગંબરોનાઇન્કારકરનારાગણાશે. અનેમૂસા,
 ઇસાઅનેદરેકપયગંબરતેમનાઅનુયાયીઓથીઅળગાથઈજશે,
 જેલોકોએઆપઃનુંઅનુસરણનકર્યું,
 કારણકેતેપયગંબરોએઅલ્લાહનાઆદેશમુજબઅંતિમપયગંબરનીખુશખબ
 રઆપીહતી, અનેઆપઃપયગંબરીપરઈમાનલાવવાનુંપણકહ્યુંહતું,
 અનેએટલામાટેપણઆપઃનોદીનઇસ્લામદરેકપયગંબરોનોપણદીનછે,
 જેનેઅલ્લાહતઆલાએઆપઃનીપયગંબરીદ્વારાસંપૂર્ણકરીદીધો,
 એટલેજકોઈવ્યક્તિમાટેજાઈઝનથીકેતેઆપઃનીપયગંબરીપછીઇસ્લામદીન
 સિવાયકોઈઅન્યદીનનોસ્વીકારકરે,
 કારણકેઇસ્લામદીનજઅંતિમઅનેસંપૂર્ણદીનછે,
 જેનાદ્વારાઅલ્લાહતઆલાએદરેકદીનનેમિટાવીદીધા,
 અનેઇસ્લામદીનજકયામતસુધીબાકીરહેવાવાળોદીનછે.

જ્યાંસુધીયહૂદીઅનેઈસાઈનોસંબંધછે,
 તોતેપોતાનીસાર્થીસ્થિતિમાંસુરક્ષિતનથી,
 પરંતુતેમાંઘણાફેરફારથઈચૂક્યાછે, એટલામાટેજેલોકોએઇસ્લામદીનનુંઅનુસ
 રણકર્યું,
 ખરેખરતેલોકોએઈસામૂસાઅનેદરેકપયગંબરોનુંઅનુસરણકર્યુંએમગણાશે,
 અનેજેલોકોએઇસ્લામદીનનોઇન્કારકર્યો, ખરેખરતેલોકોએમૂસા,
 ઇસાઅનેદરેકપયગંબરોનોઇન્કારકર્યોતેમગણવામાંઆવશે,
 ભલેનેતેમૂસાઅનેઈસાનાઅનુસરણકરવાનોદાવોકરતાહોય.

આજકારણેયહૂદીઓનાઆલિમોઅનેઈસાઈઓનાપાદરીઓતેમજબુદ્ધિ,
 શાળીઅનેઇન્સાફપસંદલોકોઆપઃપરઈમાનલાવવાઅનેઇસ્લામદીનમાંપ્ર
 વેશવામાટેઆગળઆવ્યા.

***

રસૂલ ﷺ નામુઅજિઝા [૧૨]

આપ ﷺ નાજીવનયરિત્રઅંગેલખનારનિષ્ણાતોએઆપનીપયગંબરીનીસ
ત્યતાસાબિતકરવામાટેજેમુઅજિઝાથયાતેમનીસંખ્યાલગલગએકહજારગ
ણાવીછે, જેમાંથીઅમુકનીચેપ્રમાણેછે:

૧- નુબૂવ્વતનીમહોર:

અલ્લાહતઆલાએમુહમ્મદ ﷺ નાખભાવચેનુબૂવ્વતનીમહોરબનાવીહતી,
તેશરીરમાંથતામસાઅનેતલમાફકહતી. [૧૩].

૨- વાદળનોછાયડો:

જ્યારેઆપ ﷺ સખતતડકામાંયાલતાતોવાદળનોએકટુકડોઆપ ﷺ માટેછાયડો
કરતોહતો.

૩- કાંકરીઓનીતસ્બીહ:

આપ ﷺ નાહાથમાંકાંકરીઓનુંતસ્બીહપઢવુંઅનેવૃક્ષઆપ ﷺ નેસલામકરતુંહતું.

૪- આપ ﷺ એકયામતનજીકઆવનારકિસ્સાઓવર્ણનકર્યાહતા,
જેસમયાંતરેજોવામાંઆવ્યાઅનેઆપનાએકએકશબ્દસાયાસાબિતથયા.

અનેગૈબનીકેટલીકવાતો,

જેઆપનામૃત્યુપછીથીલઈકયામતસુધીથવાનીહતીઅનેતેકિસ્સાઓજેનુંઠ
લ્મઅલ્લાહતઆલાએઆપ ﷺ નેઆપ્યુંહતું,

હદીષનીકિતાબોમાંસંપૂર્ણવાતોવર્ણનકરવામાંઆવીછે,

હદીષનીકિતાબોસિવાયઆલિમોએવર્ણનકરેલ

"કયામતનીનિશાનીઓનાવિષયઉપર"

ઉદાહરણતરીકેઇમામઇબ્નેકષિરનીકિતાબઅન્નિહાયા, એવીજરીતે

'અલ્ખબબારુલ્મશાઅહફીઅશરાતીસાઅહ'

અનેહદીષનીકિતાબોમાંફિતનનાનામથીપાઠ,

પણઆવિષયપરમાહિતીસુરક્ષિતછે,

વર્ણનકરેલમુઅજિઝાઅન્યપયગંબરોનામુઅજિઝાનીજેમસરખાહતા.

પરંતુઆસિવાયઅલ્લાહતઆલાએઆપﷺનેએકએવોમુએજિઓઆપ્યો,
જેકયામતસુધીબાકીરહેશે, જેકોઈપયગંબરનેઆપવામાંનથીઆવ્યો,
અનેએમુઅજિઓછે, કુરઆનમજીદ:

જેનીસુરક્ષાનીજવાબદારીપોતેઅલ્લાહએલઈરાખીછે,
જેમાંકોઈપણપ્રકારનોફેરફારકરવોઅશક્યવાતછે,
જોકોઈદુરાયારીએએપ્રયત્નકર્યોતોતેનાકામઅનેઅસફળરહ્યો,
કારણકેકુરઆનમજીદનાહજારોલાખોનુસખાઆખીદુનિયાનાલોકોનાહાથ
માછે, જેએકબીજાથીએકશબ્દપણવિરુદ્ધનથી.

તેનીવિરુદ્ધતૌરાતઅનેઇન્જીલનાનુસખામાંઅસામાન્યફેરફારથઈયૂક્યો
છે, તેમનાનુસખાએકબીજાથીવિરુદ્ધઅનેઅલગઅલગછે,
અનેદરેકનવીઆવૃત્તિપાછળનીઆવૃત્તિકરતાવિરુદ્ધહોયછે,
કારણકેતેનીસુરક્ષાનીજવાબદારીઅલ્લાહતઆલાએયહૂદીઅનેઈસાઈઓને
સોંપીછે, તોતેલોકોએતેનીસાથેરમતકરી,
જ્યારેકેકુરઆનનીસુરક્ષાનીજવાબદારીપોતેઅલ્લાહતઆલાલીધીછેઅનેવ
યનપણઆપ્યુંછે, જેવુંકેઅલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ [الحجر: 9].

(નિ:શંકઅમેજઆકુરઆનનેઉતારવાવાળાછેઅનેઅમેજતેનીહિફાજતપણક
રવાવાળાછે.) [અલ્હિજર: ૯].

કુરઆનમજીદઅલ્લાહનુંકલામહોવામાંઅનેપયગંબરમુહમ્મદﷺપયગંબર
હોવાનાબોદ્ધિકપુરાવા:

કુરઆનમજીદઅલ્લાહનુંકલામહોવામાંઅનેમુહમ્મદપયગંબરહોવાનાપુ
રાવામાંથીએકએકેજ્યારેમક્કાહનાકાફિરોએઆપﷺનેજુઠલાવ્યા,
જેવીરીતેપહેલાનીકોમોએપોતપોતાનાપયગંબરોનેજુઠલાવ્યાહતા,
અનેકહ્યુંકેઆકુરઆનઅલ્લાહનુંકલામનથી,
તોઅલ્લાહતઆલાએતેમનેપડકારઆપતાકહ્યું,
કેતેનાજેવુંજસ્પષ્ટઅનેસાફકુરઆનલાવીબતાવો,
તેઓઅરબીજબાનનાનિષ્ણાતહોવાછતાંયતેનીજેમનલાવીશક્યાઅનેલાયા

રબનીગયાં,
જોકેતેલોકોપોતાનેઅરબીભાષાનાનિષ્ણાતઅનેખિલાડીસમજતાહતા,
અનેતેમનીવચ્ચેમહાનકવિઓઅનેપ્રખ્યાતઅરબીનાવિદ્વાનોહાજરહતા,
પછીતેમનેફક્તકુરઆનજેવીદસઆયતોલાવવાનુંકહેવામાંઆવ્યું,
તોપણતેઓનલાવીશક્યા,
પછીએવાતકહેવામાંઆવીકેકમસેકમએકસૂરતતોઆકુરઆનજેવીલાવીનેબ
તાવો, તેઓતેમાંપણનિશફ્તરહ્યા,
પછીઅલ્લાહતઆલાએપોતેજકહીદીધુંકેઆલોકોલાવીજનથીશકતા,
જોકેસમગ્રસૃષ્ટિનામાનવઅનેજિન્નાતપણઆપ્રમાણેકલામલાવવાનીઈચ્છાક
રેતોપણકુરઆનજેવુંકલામલાવીનથીશકતા, અલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ
بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ [الإسراء: 88].

((હેપયગંબર !)

કહીદોકેદરેકઇન્સાનઅનેજિન્નાતમળીનેઆકુરઆનજેવીકિતાબલાવવાઈ
ચ્છેતોપણકુરઆનજેવીકિતાબલાવવીઅશક્યછે,
ભલેનેતેએકબીજાનામદદગારપણબનીજાય.) [અલ્ઇસ્રા: ૮૮].

જોકુરઆનમજીદમુહમ્મદﷺનુંકલામઅથવાકોઈબીજાવ્યક્તિનુંકલામઅ
નેઅલ્લાહનુંકલામનહોત

તોઅરબીનાનિષ્ણાતખરેખરએમનાજેવુંકલામલાવીનેબતાવીદેતા,
પરંતુઅલ્લાહનુંકલામએવીજરીતેમહાનછે,
જેરીતેતેનીહસ્તીઅનેગુણોસર્જનીઓનાગુણોથીઉચ્ચઅનેમહાનછે.

અનેજેરીતેતેપાકહસ્તી "તેનાજેવુંકોઈજનથી" આગુણથીખાસછે,
ઠીકએવીજરીતેતેનુંકલામપણએવુંજછે, તેનાજેવુંકેતેનાબરાબરકોઈજનથી,
આવર્ણનકરીસારીરીતેઅંદાજોઆવીગયોહશેકેકુરઆનમજીદખરેખરઅલ્લા
હનુંજકલામછે, અનેમુહમ્મદﷺતેનાસાચારસૂલછે,
કારણકેઅલ્લાહનુંકલામરસૂલસિવાયકોઈબીજાવ્યક્તિપરઉતરતુંનથી.
અલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ [الأحزاب: 40]

(લોકો ! તમારા પુરુષોમાંથી મુહમ્મદ (ﷺ) કોઈના પિતા નથી, પરંતુ આપ તો અલ્લાહના રસૂલ છો, અને દરેક પયગંબરોમાંથી સૌથી અંતિમ પયગંબર છો અને અલ્લાહ તઆલા દરેક વસ્તુને ખૂબ સારી રીતે જાણવા વાળો છે.) [અલ્અહઝાબ: ૪૦].

અને અલ્લાહ તઆલા એ કહ્યું:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [سبأ: 28]

(અને હે પયગંબર !

અમે તમને સમગ્ર લોકો માટે એવા પયગંબર બનાવી મોકલ્યા છે, જે ખુશખબરી પણ સંભળાવે અને સચેત પણ કરે, પરંતુ ઘણા લોકો સમજતા નથી) [સબા: ૨૮]. અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ [الأنبياء: 107]

(અને અમે તમને સમગ્ર સૃષ્ટિ માટે રહેમત બનાવીને મોકલ્યા છે.)

[અલ્અન્બિયા: ૧૦૭].

- આયતની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:

૧-

પહેલી આયતમાં અલ્લાહ તઆલા વર્ણન કરવા ઈચ્છે છે કે આપ (ﷺ) સમગ્ર સૃષ્ટિના માનવજાત તરફ પયગંબર અને રસૂલ બનાવી મોકલવામાં આવ્યા છો, અને તેઓ અંતિમ પયગંબર છે, આપ (ﷺ) પછી કોઈ નબી અને પયગંબર બનીને નહિ આવે, અને આપ (ﷺ) ને મહાન પદ પયગંબરી આપવામાં આવી, જેના તમે જલાયક હતા, અને જેનો અંત તમારા પરજથવાનો હતો, કારણ કે અલ્લાહ ખૂબ સારી રીતે જાણતો હતો કે તમે જ તેને જાણી શકો છો.

૨-

બીજી આયતમાં અલ્લાહ તઆલા વર્ણન કરે છે કે તેણે મુહમ્મદ (ﷺ) ને સમગ્ર લોકો તરફ રસૂલ બનાવી મોકલ્યા છે, ભલે તેને કાળા હોય અથવા સફેદ,

અરબહોયકેગેરઅરબ,
અનેઅલ્લાહએપણજણાવ્યુંકેઘણાલોકોસત્યઅનેસત્યતાથીઅજાણતાનાકારણોગુમરાહછે, અનેપયગંબરનોઇન્કારકરીકાઢિરબન્યા.

૩-

ત્રીજીઆયતમાંઅલ્લાહતઆલાઆપﷺનેસંબોધિતકરીકહેછેકેતેણેઆપﷺની હસ્તીઅનેપયગંબરીનેસમગ્રસૃષ્ટિમાટેરહેમતબનાવી,
જેણેઅલ્લાહએતેમનેભેટરૂપેઆપી,
જેણેઆપﷺનુંઅનુસરણકર્ચુંતેણેઅલ્લાહતઆલાએઆપેલભેટકબૂલકરી,
અનેજન્મતનોહકદારબન્યો.
અનેજેમુહમ્મદﷺપરઈમાનનથીલાવ્યાઅનેઆપનાઅનુસરણકરવાથીદૂરરહ્યાતેણેઅલ્લાહએઆપેલભેટનેહુકરાવીદીધી, અનેજહન્નમનોહકદારબન્યો.

અલ્લાહઅનેતેનારસૂલﷺપરઈમાનલાવવામાટેનીપોકાર:

એટલામાટેહેબુદ્દિશાળીવ્યક્તિ !
તનેઅમેબોલાવીએછીએકેતુંઅલ્લાહતઆલાનેપાલનહારસ્વીકારકરીરસૂલ
ﷺનેપયગંબરમાનીતેમનાપરઈમાનલાવ,
અનેઆપﷺનીસુન્નતઅનેદીનનુંસંપૂર્ણઅનુસરણકર,
અનેતેનુંજનામઇસ્લામદીનછે,
જેનુંખરેખરસ્ત્રોતકુરઆનમજીદઅનેરસૂલﷺનીહદીષછે,
અનેતેમનીપાકસુન્નતછે,
કારણકેઅલ્લાહતઆલાએઆપનેદરેકભૂલથીસુરક્ષિતરાખ્યાછે,
એટલામાટેઆપઅલ્લાહનીજઈચ્છાપ્રમાણેકોઈકામકરવાઅનેનકરવાનોઆ
દેશઆપતાહતા, એટલામાટેસાચાદિલથીકહોકેહુંએવાતપરઈમાનલાવ્યો,
કેઅલ્લાહજમારોપાલનહારછે, અનેસાયોઇલાહછે,
અનેએવાતપરકેમુહમ્મદﷺઅલ્લાહનારસૂલછે,
અનેપછીતેમનુંઅનુસરણકરોકારણકેતેજહુટકારાઅનેસફળથવાનોમાર્ગછે.

અલ્લાહતઆલાઅમનેઅનેતમનેખુશીઅનેસફળતાઆપે... આમીન.

***

ત્રીજો વિભાગ: - સત્યદીન ઇસ્લામની ઓળખ -

જ્યારે તમે જાણી લીધું કે અલ્લાહ જ તે પાક હસ્તી છે, જેણે તમને પેદા કર્યા,
અને રોજી આપી, અને તે એકલો જ ઇલાહ પણ છે,
જેનો કોઈ શરીક ભાગીદાર નથી,
અને તમારા માટે જ રૂરી છે કે તમે ફક્ત તેની જ ઈબાદત કરો,
અને તમે એ પણ જાણી લીધું કે મુહમ્મદ ﷺ તમારી તરફ અને સમગ્ર સૃષ્ટિના લોકો તરફ
ફઅલ્લાહ તરફથી આવેલ રસૂલ છે,
તો હવે એ પણ જાણી લોકે તમારું અલ્લાહ પર ઈમાન અને રસૂલ પર ઈમાન ત્યારે જ
ભરો સાને પાત્ર ગણવામાં આવશે જ્યારે તમે ઇસ્લામ દીનની સાચી માહિતી જાણી
તેના પર ઈમાન લાવો, અને તેના મુજબ જને કામ લકરો,
કારણ કે આ જ ઇસ્લામ દીન છે,
જેને અલ્લાહ તઆલાએ પસંદ કરી લીધો છે, અને તેનો જ આદેશ તેણે દરેક પયગંબ
રોને પણ આપ્યો છે, અને મુહમ્મદ ﷺ ને આપી દરેક લોકો તરફ મોકલ્યા છે,
અને તેના પ્રમાણે અમલ કરવો જ રૂરી કરી દીધો છે.

***

ઇસ્લામની વ્યાખ્યા

અંતિમ પયગંબર મુહમ્મદ ﷺ જે સમગ્ર લોકો માટે રસૂલ બનાવી મોકલવામાં આ
વ્યા છે, તે ઓકહે છે: <<(ઇસ્લામના પાંચ (સ્તંભો) છે,
તે સાક્ષી આપવી કે અલ્લાહ સિવાય કોઈ ઈબાદતને લાયક નથી અને મુહમ્મ
દ ﷺ અલ્લાહના રસૂલ છે, નમાઝ કાયમ કરવી, ઝકાત આપવી,
રમઝાનનો ઝારાખવા,
અને બૈતુલ્લાહનો હજ કરવો જો શક્તિ ધરાવતા હોય.>> [૧૪].

ઇસ્લામ તે દુનિયાનો દીન છે,
જેનો સ્વીકાર કરવાનો અલ્લાહ તઆલાએ લોકોને આદેશ આપ્યો છે,

અને દરેક પયગંબરો તેના પર ઈમાન લઈ આવ્યા,
 અને આ બાબ તે તે લોકોએ એલાન અને સ્વીકાર કર્યો,
 અને પોતે અલ્લાહ તઆલા કહે છે : કે આ જ સત્ય દીન છે,
 તેના સિવાય અન્ય દીન કબૂલ કરવા માં નહિ આવે, કહેવા માં આવ્યું:

[إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ] (آل عمران: 19)

(નિશંક અલ્લાહ તઆલાની નજીક દીન ઇસ્લામ જ છે.) [આલિઇમરાન:
 ૧૯]. અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

[وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ] (آل عمران: 85)

(અને જે વ્યક્તિ ઇસ્લામ સિવાય બીજા ધર્મની આવશ્યક તારાખ શે તો તેનો ધર્મ
 સ્વીકારવા માં નહીં આવે,
 અને આખિર તના દિવસે નુકસાન થનારાઓ માં થી હશે) [આલિઇમરાન: ૮૫].

- આયતની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:

૧- અલ્લાહ તઆલા જાણ કરે છે કે તેની નજીક માન્ય દીન ફક્ત ઇસ્લામ જ છે.

૨-

અને બીજી આયત માં તેની સ્પષ્ટતા કરી કે ઇસ્લામ દીન સિવાય તે કોઈના દ્વારા અ
 ન્ય દીન કબૂલ નહીં કરે, અને મૃત્યુ પછી ફક્ત મુસલમાન જ ખુશ નસીબ હશે,
 અને જે લોકો ઇસ્લામ સિવાય અન્ય દીન અપનાવશે,
 અને તેના પર જ મૃત્યુ પામશે તો તેને આખિર તમાં નુકસાન ઉઠાવવું પડશે અને જહ
 ન્નમ માં તેમને અઝાબ આપવા માં આવશે.

એટલા માટે જ દરેક પયગંબરોએ ઇસ્લામ દીનનો સ્વીકાર કર્યો,
 અને જે લોકોએ આ દીનથી પીઠ ફેરવી તેમનાથી તે લોકો અળગ થઈ ગયા,
 એટલા માટે જે યહૂદી અને ઈસાઈ સફળતા ઇચ્છતા હોય તેમણે ઇસ્લામનો સ્વીકાર
 કરી લેવો જોઈએ,
 અને મુહમ્મદ ﷺ ની પયગંબરીનો સ્વીકાર કરી આપ ﷺ ની શરીઅતને અપનાવી લે
 વી જોઈએ,

જેથી કરીને મૂસા અને ઈસા અ.સ.ના સાચા અનુયાયી સાબિત થાઓ,
 કારણ કે પોતે મૂસા અને ઈસા તેમજ દરેક પયગંબર મુસલમાન હતા,
 અને ઇસ્લામ દીન તરફ જ તેમણે માર્ગ દર્શન આપ્યું છે, કારણ કે આજ તે દીન છે,
 જે તેમને આપવામાં આવ્યો છે, આપ ﷺની પયગંબરી થી લઈ કયામત સુધી કોઈ વ્ય
 ક્રિતિયાં સુધી મુસલમાન હોવાનો દાવો નથી કરી શકતો જ્યાં સુધી કે તે આપ ﷺની પ
 યગંબરીને દિલથી સ્વીકાર ન કરી લે,
 અને આપ ﷺની સુન્નત અને શરીઅત નું સંપૂર્ણ અનુસરણ ન કરી લે,
 અને આપ પર ઉતારવામાં આવેલી ક્રિતાબ કુરઆન મજીદના આદેશો પર અમલ
 કરવાનું લાગે, કુરઆન મજીદમાં અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

(قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) [آل
 عمران: 31].

(કહી દો કે જો તમે અલ્લાહ થી મોહબ્બત રાખો છો તો મારું અનુસરણ કરો,
 અલ્લાહ તઆલા પોતે તમારાથી મોહબ્બત કરશે અને તમારા ગુનાહ માફ કરી દેશે
 અને અલ્લાહ તઆલા ઘણો જ માફ કરનાર, દયાળુ છે.) [આલિઇમરાન: ૩૧].

- આયતની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:

અલ્લાહ તઆલા રસૂલ ﷺને એક આદેશ આપી રહ્યો છે,
 કે અલ્લાહ થી મુહબ્બતનો દાવો કરનારને જણાવી દો કે જો તમે ખરેખર અ
 લ્લાહ થી મુહબ્બત કરતા હોય, તો મારું અનુસરણ કરો,
 અલ્લાહ તમારાથી મુહબ્બત કરવા લાગશે,
 અને તમારા ગુનાહોને માફ કરી દેશે,
 જ્યારે તમે મુહમ્મદ ﷺ પર ઈમાન લાવો અને તેમનું અનુસરણ કરશો ત્યારે જ અ
 લ્લાહ તઆલા તમારાથી મુહબ્બત કરશે.

અને આજ તે ઇસ્લામ દીન છે,
 જેને આપ ﷺ સમગ્ર માનવ જાતિ તરફ લઈને મોકલવામાં આવ્યા,
 અને આ એવો સંપૂર્ણ, ખુબ સુરત અને સરળ દીન છે,
 જેને અલ્લાહ એ સંપૂર્ણ કર્યો છે,
 અને પોતાના બંધાઓ માટે આજ દીનને પસંદ કર્યો,

જેનીનજીકતેનાસિવાયકોઈદીનકબૂલનથી,
 અનેતેજદીનનીદરેકપયગંબરએખુશખબરઆપીહતી,
 અનેતેનાપરઈમાનલાવ્યા, કુરઆનમાંઅલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ وَعَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: 3].

(આજમેંતમારામાટેદીનનેસંપૂર્ણકરીદીધોઅનેતમારાપરમારીકૃપાપુરીકરીદી
 ધીઅનેતમારામાટેઇસ્લામનાદીનહોવાપરરાજીથઇગયો) [અલ્લાઇદહ: ૩].

- આયતનીસંક્ષિપ્તસમજૂતી:

આઆયતઆપﷺપરતેસમયેઉતરીજ્યારેઆપﷺઅનેઆપનીસાથેદરેકસ
 હાબાહજજેવિદાઅનાસમયેઅરફાનાદિવસેઝિક્રઅનેદુઆઓકરવામાંવ્યસ્ત
 હતા, અનેઇસ્લામદીનખૂબજપ્રગતિકરીરહ્યોહતો,
 અનેઆપﷺનુંજીવનઅંતિમતબક્કામાંહતું. ત્યારબાદઅલ્લાહનીમદદઆવી,
 ઇસ્લામદીનફેલાયગયોઅનેકુરઆનમજીદનોઉતરવાનોસિલસિલોપૂરોથઇગ
 યો.

આઆયતદ્વારાઅલ્લાહતઆલાએજાણાપવામાગેછેકેતેણેમુસલમાનો
 માટેઇસ્લામદીનપૂરોકરીદીધો, અનેતેમનાપરપોતાનીનેઅમતો,
 આપﷺનીપયગંબરીઅનેઆપﷺપરકુરઆનપૂરુંકર્યું,
 અનેતેમનામાટેદીનરૂપેઇસ્લામનેપસંદકરીલીધો,
 જેનાથીતેક્યારેયનારાજનહીંથાય,
 અનેનતોતેનાસિવાયબીજોકોઈદીનકબૂલકરશે.

અલ્લાહતઆલાજાણાપીરહ્યોછેકેતેઇસ્લામદીનજેનેલઈઆપﷺઆવ્યા,
 એકએવોસંપૂર્ણદીનઅનેશરીઅતછે, જેદરેકસમયમાં,
 દરેકજગ્યાએઅનેદરેકકોમમાટેયોગ્યઅનેસચોટદીનછે, તેઇલ્મ, સરળતા,
 ભલાઈઅનેબરકતવાળોદીનછે,
 ઇસ્લામજીવનનાવિવિધતબક્કામાટેઅનેસંપૂર્ણદીનઅનેસ્પષ્ટતરીકોછે,
 તેદીનઅનેસિયાસતબન્નેપરઆધારિતછે, તેમાંસામ્રાજ્ય, નિર્ણય, સિયાસત,

સામાજિકઅનેઆર્થિકબાબતોતેમજતેદરેકવસ્તુબાબતેમાર્ગદર્શનઆપવા માંઆવ્યુંછે, જેનીજરૂરતએકમાનવીનેહોઈશકેછે, અનેઆદીનપરજમૃત્યુપામવાપરઆખિરતમાંસફળતામળશે.

***

ઇસ્લામનાઅરકાન (સ્થભો)

ઇસ્લામદીનજેનેઆપ઼લઈનેઆવ્યાતેનાકુલપાંચમહત્વનાપાયાછે, જેનાપરઈમાનલાવ્યાવગરઅનેતેનાનિયમોનુંપાલનકર્યાવગરકોઈવ્યક્તિસા યોમુસલમાનનથીબનીશકતો, તેપાંચરુકનઆપ્રમાણેછે:

૧-

તેવાતનીગવાહીઆપવીકેઅલ્લાહસિવાયકોઈસાયોઇલાહનથીઅનેમુહમ્મદ પયગંબર઼અલ્લાહનારસૂલછે.

૨- નમાઝકાયમકરવી.

૩- ઝકાતઆપવી.

૪- રમઝાનનારોઝારાખવા.

૫- પ્રબળહોયતોબૈતુલ્લાહનોહજકરવો. [૧૫].

- પહેલોરુકન

(ગવાહીઆપવીકેઅલ્લાહસિવાયકોઈઇલાહનથીઅનેમુહમ્મદપયગંબર સાહેબઅલ્લાહનારસૂલછે):

અનેઆગવાહીનીકેટલીકસમજુતીઅનેઅર્થથાયછે, જેનાવિશેદરેકમુસલમાનએજાણવુંજરૂરીછે, અનેતેપ્રમાણેઅમલકરવોજરૂરીછે, અનેજેલોકોવિચાર્યાવગરજતેનેફક્તપોતાનીજબાનવડેકહીદેછે,

અને તેની સમજૂતીની જાણ નથી રાખતા અને ન તો તેના પર અમલ કરે છે તેઓ યોગ્ય રીતે તેના દ્વારા કઈ પણ ફાયદો ઉઠાવી નથી શકતા.

કલિમા (લાઇલાહ ઇલ્લાહ)

નો અર્થ એ છે કે જમીન અને આકાશમાં અલ્લાહ સિવાય કોઈ સારો ઇલાહ મઅબૂદ નથી, તેની જ હસ્તી ઇલાહ હોવાને લાયક છે, અને તેના સિવાય અન્ય મઅબૂદ બાતેલ છે, ઇલાહનો અર્થ: મઅબૂદ.

જે વ્યક્તિ અલ્લાહને ઇંદીને અન્યની ઈબાદત કરે છે તે કાફિર અને મુશરિક છે, ભલે તેનો મઅબૂદ કોઈ નબી અથવા વલી કે મનહોય, અને તે તેમની બંધગીને દલીલ સાથે કરતો હોય કે તે તેમના દ્વારા અલ્લાહની નિકટતા પ્રાપ્ત કરી રહ્યા છે, તે બાતેલ છે, કારણ કે તે મુશરિક જેમની સાથે આપ ﷺ એ જિહાદ કર્યા તેઓ પણ નબીઓ અને વલીઓની આજ દલીલ આપી તેમની બંધગી કરતા હતા, પરંતુ તેમની આ દલીલ બાતેલ અને રદ કરવામાં આવી છે, કારણ કે અલ્લાહની નિકટતા પ્રાપ્ત કરવાની આરીત નથી, કે અન્યની બંધગી કરવામાં આવે, અલ્લાહની નિકટતા માટે, નેક અમલ દ્વારા, અને તેના નામ અને ગુણો વડે પ્રાપ્ત કરવામાં આવે છે, જે બાબ તે પોતે અલ્લાહ તઆલા આદેશ આપી રહ્યો છે, જે વુંકેન માઝ પઢવામાં આવે, રોઝા રાખવામાં આવે, જિહાદ કરવામાં આવે, સદકી કરવામાં આવે, હજ કરવામાં આવે, માતા પિતાની સેવા કરવામાં આવે, વગેરે, અને જીવિત હાજર મોમિન બંધાની દુઆ, જ્યારે તે તે પોતાના ભાઈ માટે દુઆ કરે.

ઈબાદતના ઘણા પ્રકાર છે,
તેમાંથી કેટલાકની ચેવર્ણન કરવામાં આવી રહ્યા છે:

૧- દુઆ:

પોતાની જરૂરિયાતો માટે વિનંતી,
જેને પુરી કરવા માટે અલ્લાહ સિવાય કોઈ કુદરત નથી ધરાવતું,

જેવુંકેવરસાદવરસાવવો, બીમારનાસાજોકરવો, મુસીબતોનેદૂરકરવી,
જેનેઅલ્લાહસિવાયકોઈદૂરનથીકરીશકતું,
અનેએવીજરીતેજન્મતનોસવાલતેમજજહન્નમથીછુટકારોમાંગવો,
સંતાનમાંગવી, રોજીમાંગવીકરવી, શાંતિઅનેઅમનમાંગવું. વગેરે.

આબધુંજઅલ્લાહસિવાયકોઈનીપાસેમાંગવામાંનઆવે,
અનેજોકોઈએકોઈસર્જનપાસેભલેનેતેજીવિતહોયકેમૃત્યુપામેલહોય,
કોઈપણવસ્તુનીતેમનીપાસેમાંગકરી, તેણેતેનીઈબાદતકરી,
તોતેજહન્નમમાંજશે.
જોકેઅલ્લાહએતેમનેઆદેશઆપ્યોછેકેતેઓફક્તઅલ્લાહપાસેજસવાલકરે
અનેએપણકહીદીધુંછેકેદુઆપણએકઈબાદતછે,
અનેજેવચ્ચિતઅલ્લાહસિવાયકોઈનેપોકારશેતોતેજહન્નમમાંજશે.
અલ્લાહતઆલાકહેછે:

(وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ)

[ઘાફર: 60]

(અનેતમારાપાલનહારએકહ્યું:
મારીપાસેદુઆમાંગોહુંતમારીદુઆઓનેકબૂલકરીશ,
ખરેખરજેલોકોમારીઈબાદતથીમોઢુંફેરવેછે,
તેનજીકમાંજઅપમાનિતથઈજહન્નમમાં જશે.) [ગાફિર: ૬૦].

અનેઅલ્લાહતઆલાએસ્પષ્ટકહીદીધુંછેકેજેમનેઅલ્લાહસિવાયપોકારવા
માંઆવેછેતેઓકોઈનેનુકસાનઅનેફાયદોનથીપહોંચાડીશકતા,
ભલેનેતેનબીઅથવાવલીહોય:

(قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَزَعْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضَّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا) [الإسراء: 56]

(તમેતેમનેકહીદોકેતેમનેપોકારો,
જેમનેતમેઅલ્લાહસિવાયમઅબૂદસમજોછો,
નતોતેતમારીકોઈતકલીફનેદૂરકરીશકેછેઅનેનતોબદલીશકેછે.) [અલ્ઘસ્રા:
૫૬અનેતેનાપછીએકબીજીઆયતમાંવર્ણનકર્યુંછેકે],

અલ્લાહતઆલાકહેછે:

[وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا] | الجن: 18]

(અનેએકેમસ્થિતોફક્તઅલ્લાહમાટેજ છે, બસ !

અલ્લાહતઆવાસાથેકોઈઅન્યનેનપોકારો.) [અલ્જિન્ન : ૧૮].

૨- ઝબેહકરવું, નઝરમાનવીઅનેકોઈપણનેકકામકરવું:

કોઈપણવ્યક્તિમાટેજાઈઝનથીકેતેઅલ્લાહનાસિવાયકોઈનામાટેઝબેહ કરેઅનેકુરબાનીકરેઅથવાનઝરમાને,
જેઅલ્લાહનેછોડીનેબીજામાટેઝબેહકરશે,
ઉદાહરણતરીકેકોઈનીકબરમાટેઅથવાજિન્નાતનેખુશકરવામાટેઝબેહકરશે તોતેણેઅલ્લાહનેછોડીનેબીજાનીઈબાદતકરી,
અનેતેનાપરઅલ્લાહનીલઅનતસાબિતથઈજશે; અલ્લાહતઆવાકહે છે:

[قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ] | الأنعام: 162]

(તમેકહીદો,

ખરેખરમારીનમાઝમારીકુરબાનીમારુંજીવનઅનેમારુંમૃત્યુસમગ્રસૃષ્ટિનાંપા લનહારમાટેછે.) [અલ્અન્આમ: ૧૬૨-૧૬૩].

અનેઆપﷺએકહ્યું:

<<જેઅલ્લાહનેછોડીનેબીજામાટેઝબેહકરશેતોતેનાપરઅલ્લાહનીલઅ નતછે>> [૧૬].

જ્યારેકોઈવ્યક્તિઆમકહેકેમારુંફલાણુકામથઈજશેતોહુંફલાણામાટેનઝ રઅનેદાનકરીશઅથવાકંઈકબીજુંકરીશ, તોઆનઝરશિકંથઈજશે,
કારણકેઆનઝરસર્જનમાટેકરવામાંઆવી છે, અનેનઝરમાનવીઈબાદતછે,
એટલામાટેઆકોઈસર્જનમાટેકરવીયોગ્યનથીપરંતુનઝરફક્તઅલ્લાહમાટેજ હોવીજોઈએ. સાચીનઝરએછેકેકોઈવ્યક્તિઆમકહે:

"જોમારુંફલાણુકામથઈજશેતોહુંઅલ્લાહમાટેદાનકરીશ,
અથવાકોઈબીજાઈબાદતકરીશ".

૩- ઇસ્તિગાષહ (ફરિયાદકરવી), ઇસ્તિઆનત (મદદમાંગવી) અનેઇસ્તિઆઝહ (પનાહમાંગવી) [૧૭]:

એટલામાટેઅલ્લાહસિવાયકોઈનીસામેફરિયાદકરવામાંનઆવે,
અનેનતોમદદમાંગવામાંઆવે, અનેનતોપનાહમાંગવામાંઆવે;
કુરઆનમજીદમાંઅલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ (الْفَاتِحَةُ: 5)

(અમેફક્તતારીજબંદગીકરીએછીએઅનેફક્તતારીજપાસેમદદમાંગીએછી
એ.) [અલ્ફાતિહા : ૫]. અનેઅલ્લાહતઆલાએકહ્યું:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ (1) مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (2)﴾ (الْفَلَق: 1-2)

(તમેકહીદો ! કેહુંસવારનાપાલનહારનીશરણમાંઆવુંછું.(૧)
દરેકતેવસ્તુનીબુરાઇથીજેતેણેપેદાકરી.(૨)) [અલ્ફલક: ૧-૨],

આપﷺએકહ્યું:

<<મારીસામેફરિયાદકરવામાંનઆવેપરંતુઅલ્લાહનીસામેફરિયાદકર
વામાંઆવે>>[૧૮], અનેઆપﷺએકહ્યું:

<<જ્યારેતમેસવાલકરોતોઅલ્લાહતઆલાસમક્ષકરો,
અનેજ્યારેમદદમાંગોકરોતોઅલ્લાહતઆલાપાસેમદદમાંગો>>[૧૯],

અનેજ્યાંદુનિયામાંફરિયાદઅથવામદદલેવાનીજરૂરપડેતોફક્તજીવિતઅ
નેહાજરવ્યક્તિપાસેજમદદમાંગીશકાયછે,
અનેતેવસ્તુકરવાનીશક્તિધરાવતોહોય,
અનેઇસ્તિઆઝહઅર્થાત્પનાહમાંગવી, તોઆફક્તઅલ્લાહનીજશાનછે,
તેનીપાસેજઆશરોમાગવોજોઈએ,
તેસિવાયકોઈમૂતકઅનેગાયબવ્યક્તિપાસેપનાહમાંગવીજાઈઝનથી,
કારણકેતેકોઈવસ્તુનામાલિકનથી,
ભલેનેકોઈનબીઅથવાવલીઅથવાકોઈફરિશતોહોય.

ગૈબનુંઇલ્મઅલ્લાહસિવાયકોઈનીપાસેનથી,
જેવ્યક્તિગૈબનાઇલ્મનોદાવોકરે, તોતેકાફિરછે, જેનોઇન્કારકરવોજરૂરીછે,
જેણેકોઈભવિષ્યવાણીકરીઅનેતેવાતસંજોગોવસાતથઈપણગઈ,
તોતેફક્તતેનેસંજોગજગણવામાંઆવશે, કારણકેઆપﷺકહેછે:-

<<જેવ્યક્તિકોઈજ્યોતિષપાસેગયોઅનેતેનીવાતોનીપુષ્ટિકરીતોતેણેજે વસ્તુઆપ઼ પરઉતરીછે, તેનોઇન્કારકર્યોગણાશે>> [૨૦].

તવકકુલ (ભરોસોકરવો), રજા (ઉમ્મીદરાખવી) [૨૧] અનેખુશૂઅ (ડરવું): કોઈપબવ્યક્તિમાટેજાઈઝનથીકેતેઅલ્લાહસિવાયકોઈનાપરભરોસોકરે, અનેતેનાસિવાયકોઈનીપાસેઆશારાખેઅનેતેનાસિવાયકોઈબીજાથીડરે.

પરંતુઘણાઅફસોસનીવાતછેકેઆજનાસમયમાંઘણાઇસ્લામનોદાવોકર નારઅલ્લાહનીઝાતઅનેતેનાગુણોમાંશિર્કકરીરહ્યાછે, ઘણાલોકોજીવિતપ્રતિષ્ઠિતલોકોપાસેપોતાનીજરૂરિયાતમાંગતાહોયછે, કબરોનાયક્કરલગાવેછે, અનેતેમનીસામેપોતાનીજરૂરિયાતપૂરીથવામાટેવિનંતીકરતાહોયછે, ખરેખરઆદરેકકાર્યોઅલ્લાહનેછોડીનેબીજાનીઇબાદતગણવામાંઆવશે, અનેઆઅમલકરનારમુસલમાનહોઈશક્તોનથી, ભલેનેતેમુસલમાનહોવાનોદાવોકેમનકરે, અનેઆપ઼એકહું, કલિમએતયીબહનીગવાહીઆપતોહોય, નમાઝપઢતોહોય, ઝકાતઆપતોહોયઅનેબૈતુલ્લાહનોહજપણકરતોહોય; અલ્લાહતઆલાકહેછે:

{وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَنْ أَشْرَكَتَ لِيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ}

[الزمر: 65]

(નિ:શંકતમારીતરફવહીકરવામાંઆવીચૂકીછેઅનેતમારાથીપહેલાનાલોકોતરફપણવહીકરવામાંઆવીછેકે (હેપયગંબર !) જોતમે (પણ) શિર્કકરશોતોતમારાકર્યો (પણ) બરબાદથઇજશેઅનેખરેખરતમેનુકસાનઉઠાવનારાઓમાંથીબનીજશો.) [અઝ્ઝુમર : ૬૫],

અનેઅલ્લાહતઆલાએકહું:

{إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ}

[المائدة: 72].

(જેકોઈઅલ્લાહનીસાથેઅન્યનેભાગીદારઠહેરાવશે,
તેનાપરજન્નતહરામથઈજશે, તેનુંઠેકાણુંજહન્નમહશે,
જાલિમોમાટેકોઈમદદકરનારનહિહોય) [અલ્માઈદહ: ૭૨].

એવીજરીતેઅલ્લાહતઆલાએઆપﷺનેઆદેશઆપ્યોકેલોકોનેજણાવી
દો:

(قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا
صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا) [الكهف:110].

(હેપયગંબર ! કહીદોકેહુંતોતમારીજેમએકમાનવીજહું, (હાપરંતુ)
મારીતરફવહીકરવામાંઆવેછે, કેખરેખરતમારોઇલાહફક્તએકજઇલાહછે,
તોજેકોઈપોતાનાપાલનહારસાથેમુલાકાતકરવાનીઈચ્છાધરાવતોહોયતોતેણે
નેકકાર્યોકરવાજોઈએ,
પોતાનાપાલનહારનીઈબાદતમાંકોઈનેપણભાગીદારનઠેરવે.) [અલ્કહફ :
૧૧૦].

કેટલાકદુરાચારીઆલિમોલોકોનેઘોખામાંરાખેછે, સાચીતૌહીદ,
જેઇસ્વામનીબુનિયાદછે, તેનાથીઅજાણછે,
અનેબસથોડાકસામાન્યમસ્વામસાઈલનીઓળખરાખેછે,
એવાદુરાચારીઆલિમોશફાઅતઅનેવસિલાનાવિષયનીઆડમાંશિર્કતરફલો
કોનેબોલાવીરહ્યાછે,
કેટલીવહદીષોનીબારીકવાતોઅનેબાતેલસમજૂતીઅનેકેટલીકજૂઠીહદીષોતે
મનીદલીવછે,
તેઓપોતાનાશિર્કઅનેબિદઅતનેસાબિતકરવામાટેશેતાનીસપનાપણવર્ણ
નકરતાહોયછે,
જેઓનેતેલોકોએઅલ્લાહનેછોડીનેઅન્યનીઈબાદતકરવામાટેદલીવરૂપેભે
ગાકરીરાખ્યાછે,
અનેતેલોકોએશેતાનતેમજમનેચ્છાઓનુંઅનુસરણઅનેપૂર્વજોનુંઆંધણુઅનુ
સરણકરવાનીતેજરીતેઅપનાવીરાખીછે,
જેપહેલાનામુશરિકોએઅપનાવીરાખીહતી.

(વસીળોતે છે જે અલ્લાહ તઆલાએ પોતાની આયતમાં શોધવાનો આદેશ આપ્યો, (અને તેનો વસિલો શોધો) [અલ્માઈદહ: 35],

તે સાચી તૌહીદ અને નેક અમલ છે, જે વુંકે નમાઝ, રોઝા, સદકો, હજ, જિહાદ, ભલાઈનો આદેશ અને બુરાઈથી રોકવું, અને સંબંધો જોડી રાખવા વગેરે. મૃતક પાસે પોતાની જરૂરિયાતમાં ગવી અને મુસીબતોના સમયે તેમની પાસે ફરિયાદ કરવી, અને એવી જરીતે દરેક અમલ અલ્લાહને છોડીને અન્યની ઈબાદત કરવામાં ગણાશે.

શફાઅતનું વર્ણન: નબીઓ, અને વલીઓ અને અન્ય મુસલમાનોની ભલામણ, જ્યારે અલ્લાહ તઆલા તેમને તેની પરવાનગી આપશે, આપણે તેની સત્યતા પર ઈમાન ધરાવીએ છીએ, પરંતુ આ ભલામણ મૃતકો પાસેમાં ગવી જાઈ ઝનથી, કારણકે આ ફક્ત અલ્લાહનો જ અધિકાર છે, અને તે જેને ઈચ્છે તેને જ આ અધિકાર આપી શકે છે, એટલા માટે એક સાચો મુસલમાન મોમિન વ્યક્તિ અલ્લાહ પાસે શફાઅતમાં ગતા આશબ્દો કહે, "હે અલ્લાહ તું મારા માટે પોતાના પયગંબર અને નેક બંદોઓની શફાઅત કબૂલ કર", પરંતુ આશબ્દો ક્યારેય ન કહેવા જોઈએ, હેફલાણા વ્યક્તિ ! તું મારા માટે શફાઅત કરી દે" વગેરે, કારણકે તે મૃત્યુ પામી ચુક્યો છે, અને મૃતક પાસે ક્યારેય કોઈ વસ્તુમાં ગીનથી શકતા, અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

[44: الزمر] ﴿قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾

(તમેતેમનેકહીદોકેભલામણઅલ્લાહમાટેજ છે,
 આકાશોઅનેધરતીમાંતેનીજબાદશાહત છે,
 તમેસૌતેનીજતરફપાછાફેરવવામાંઆવશો.) [અઝ્ઝુમર: ૪૪].

અનેકેટલીકબિદઅતોજેનેઇસ્લામેહરામકરી છેઅનેરસૂલ ﷺએસહીહહદી
 ષોમાંતેનેકરવાથીરોક્યા છે, અનેતેનાથીબચવાનીતાકીદકરી છે,
 જેવુંકેકબરોપરગુંબજબનાવવા, તેમનેઠોસમજબૂતબનાવવા,
 તેનાપરલખવું, દીવાશણગાવવા, અનેયાદરોયઢાવવી,
 અનેઅંદરનમાઝપઢવીવગેરે. આબધીજવસ્તુથીઆપ ﷺએસખતરોક્યા છે;
 કારણકેતેનાથીજકબરપૂજાનીશરૂઆતથાય છે.

અહીંયાસારીરીતેસ્પષ્ટથઈગયુંછેકેઘણાશહેરોમાંજેલોકોકબરઅનેદરગાહ
 પરહાજરીઆપે છે,
 તેમનોઆઅમલઅલ્લાહસાથેએકપ્રકારનુંશિર્કકરવુંગણાશે,
 જેવુંકેમિસ્રમાંબદવીઅનેસયિદહઝેનબનીકબરોપરઅનેઇરાકમાંશાહઅબ્દુ
 લકાદિરજિલાની,
 અનેઇરાકમાંનજ્ફનામનુંશહેરઅનેકરબલામાંઆપ ﷺનાધરવાળાઓતરફનિ
 સખતઆપવામાંઆવેલીકબરો,
 અનેદુનિયાનીકોઈપણકબરપરએવોહેતુલઈત્યાંહાજરીઆપે છેકેતેમનીફરિ
 યાદસાંભળવામાંઆવશે,
 તેમનીઈચ્છાઓપૂરીકરવામાંઆવશેકેટલાકશહેરોમાંતોહદથઈગઈછેકેલોકો
 કબરનાયક્કરલગાવે છે,
 અનેકબરવાળાનેફાયદાઅનેનુકસાનનોમાલિકસમજે છે,
 અનેતેમનીપાસેપોતાનીઈચ્છાઓનીમાંગણીકરતાહોય છે.

સ્પષ્ટછેકેતેમનોઆઅમલતેમનેગુમરાહમુશરિકોમાંથીકરીદેશે,
 ભલેતેઓમુસલમાનહોવાનોદાવોકરતાહોય,
 નમાઝઅનેરોઝાનીપાંબદીકરતાહોય, અનેબૈતુલ્લાહનોહજકરીચુક્યાહોય,
 અનેકલિમએલાઇલાહઇલ્લ્લાહુમુહમ્મદુર્સૂલુલ્લાહવારંવારપોતાનીજબાન
 થીકહેતાહોય,

કારણકેજેવાઇવાઇઇવ્વલ્લાહુપઢતોહોયતેત્યાંસુધીસાયોમોમિનનથીબનીશ
 કતોજ્યાંસુધીતેનોઅર્થઅનેસમજુતીનસમજીવે. તેનામુજબનેકઅમલનકરે,
 જોકેજ્યારેબિનમુસ્લિમઆકલિમાએકરારકરેછેતોતેમુસલમાનબનીજાયછે,
 જ્યાંસુધીતેનીવિરુદ્ધકોઈકામનકરીવે,
 જેતેનાશિર્કપરબાકીરહેવામાટેનીદલીલસાબિતથતીહોય,
 જેવુંકેઆઅજ્ઞાનીલોકોકરતાહોયછે,
 અથવાઇસ્લામનેસંપૂર્ણજાણીલીધાપછીતેમાંથીકોઈવસ્તુનોઇન્કારકરીવે,
 અથવાઇસ્લામદીનસિવાયકોઈઅન્યદીનનીમાન્યતાઓપરઇમાનધરાવે.

નબીઅનેવલી [૨૨] તેલોકોથીઅળગારહેશે,
 જેલોકોતેમનીપાસેદુઆઓમાગેછે, અનેફરિયાદકરેછે,
 કારણકેઅલ્લાહતઆલાએતેલોકોનેએટલામાટેમોકલ્યાછેકેતેઓસાયીતૌહી
 દઅનેફક્તએકઅલ્લાહનીઇબાદતતરફલોકોનેબોલાવે,
 અનેઅલ્લાહસિવાયઅન્યનીઇબાદતથીલોકોનેરોકે,
 ભલેનેતેનબીહોયકેવલી.

રસૂલ ﷺથીમુહબ્બતઅથવાઅલ્લાહનાવલીઓસાથેમુહબ્બતનોઅર્થએન
 થીકેતેમનીબંદગીકરવામાંઆવે, કારણકેઆમતોતેમનીસાથેશત્રુતાગણાશે,
 પરંતુતેમનીસાથેસાયીમુહબ્બતનોતરીકોએછેકેતેમનુંસાયુંઅનુસરણકરવામાં
 આવે, તેમનામાર્ગનેઅપનાવવામાંઆવે, સાયોમુસલમાનતેછે,
 જેનબીઓઅનેપયગંબરોથીમુહબ્બતકરતોહોય,
 પરંતુતેમનીઇબાદતનથીકરતો.

અનેઆપણોઆઅકીદોછેકેરસૂલ ﷺથીમુહબ્બતકરવીદરેકમુસલમાનમાટે
 જરૂરીછે, અનેએપણએવીમુહબ્બત, જેપોતાનીજાન,
 પોતાનાસંતાનઅનેમાલનીમોહબ્બતકરતાપણવધારેહોય.

***

અલ્ફીર્કતુનન્નાજીયહ (સફળથયેલજૂથ)

આમમુસલમાનોનીસંખ્યાઘણીછે,
પણખરીવાતએછેકેસાયામુસલમાનોનીસંખ્યાખૂબજઓછીછે,
પોતાનેઇસ્લામતરફસંબોધિતકરનારાજૂથઅત્યારેફિરકાબનીગયાછે,
જેમનીસંખ્યા૭૩સુધીપહોંચીગઇછે, અનેતેનેમાનનારાકરોડોલોકોછે, [૨૩],
પરંતુઅકીદોઅનેનેકઅમલપ્રમાણેએકજૂથએવુંછે,
જેસાચીતૌહીદનુંઅનુસરણકરનાર,
તેમજઆપﷺઅનેઆપનાસહાબાઓનુંઅનુસરણકરનારલોકોછે,
જેમનામાટેઆપﷺએએકહદીષમાંઆમકહ્યુંકે:
<<યહૂદી૭૧ફિરકોમાંઅનેઇસાઈ૭૨ફિરકામાંવિભાજીતથઈગયા,
અનેનજીકમાંજમારીકોમ૭૩ફિરકાઓમાંવિભાજીતથઈજશે,
બધાજહન્નમીહશે, ફક્તએકજૂથસિવાય>>. સહાબાઓએકહ્યું:
તેકયુંજૂથહશેહેઅલ્લાહનારસૂલ ? તોઆપﷺએકહ્યું: <<તેજૂથ,
જેજૂથમારાતરીકાપરહશે,
જેનાપરહુંચાલીરહ્યોછુંઅનેમારાસહાબાઓનાતરીકામુજબજેચાલતોહ
શે, તેસફળથશે>>[૨૪].

જાણીલોકેઆપﷺઅનેઆપનાસહાબાજેતરીકાપરહતા, તેઆછે,
લાઇલાહઇલ્લ્લાહુમુહમ્મદુર્સૂલુલ્લાહનાઅર્થનીસમજૂતીસારીરીતેસમજીવે
, અનેતેનાનિયમમુજબઅમલકરવોજોઈએ,
અર્થાત્ફક્તઅલ્લાહપાસેજદુઆકરવીજોઈએ, તેનામાટેઝબ્દકરવુંજોઈએ,
તેનામાટેજનઝરપુરીકરવીજોઈએ, તેનીસામેજફરિયાદકરવીજોઈએ,
અનેતેનાથીજમદદમાંગવીજોઈએ, અનેતેનુંજશરણમાંગવુંજોઈએ,
અનેએવોઅકીદોરાખવોજોઈએકેનુકસાનઅનેફાયદોપહોંચાડવાનીકુદરત
અલ્લાહસિવાયકોઈનીપાસેનથી, એવીજરીતેઇસ્લામનારુકનછે,
તેનેસારીરીતેઅમલકરવોજોઈએ, અનેઅલ્લાહએઉતારેલીકિતાબો,
ફરિશ્તાઓ, રસૂલો, બીજીવારજીવિતથવાપરઅનેહિસાબકિતાબપર,
જન્નતઅનેજહન્નમપર, અનેસારીતેમજખરાબતકદીરપરઇમાનઘરાવે,
તેદરેકવસ્તુઅલ્લાહતરફથીછેકુરઆનઅનેસુન્નતનામાર્ગદર્શકમાનતાપોતાના
દરેકનિર્ણયતેનામુજબજકરવાજોઈએ,

અનેતેનીસામેપોતાનુંમાથુંઝુકાવીદેવુંજોઈએ,
 અનેઅલ્લાહવાળાઓસાથેમુહબ્બતઅનેતેમનાદુશ્મનોસાથેનફરતકરવીજો
 ઈએ, અલ્લાહનાદીનનોપ્રચારકરવોજોઈએ,
 અનેજિહાદમાંસંપૂર્ણભાગલેવોજોઈએ,
 અનેસદાચારીઆગેવાનોનીઈતાઅતકરવીજોઈએ,
 જ્યારેતેલોકોભલાઈનોઆદેશઆપે,
 અનેજ્યાંપણહોઈસત્યવાતકહેવાથીડરવુંનજોઈએ,
 અનેઆપﷺઅનેઆપનીપવિત્રપત્નીઓથીમુહબ્બતકરવીજોઈએ,
 અનેતેમનીપ્રાથમિકતા,
 પ્રતિષ્ઠતાતેમનોમુકામઅનેમહત્વતાનોસ્વીકારકરવોજોઈએ,
 અનેતેસૌમાટેઅલ્લાહનીખુશીનીદુઆકરવીજોઈએ,
 તેમનીવચ્ચેસામાન્યમતભેદને [રપ] અવગણવોજોઈએ,
 અનેતેમુનાફિકઅનેહઠેલાવિદ્રોહીલોકોનીવાતનમાને,
 જેવાતોતેલોકોએસહાબાવિશેકહીછેઅનેમુસલમાનોવચ્ચેમતભેદઉભોકરવા
 માટેઘડેલીછે,
 અનેજેનાદ્વારાઘોખોખાઈકેટલાકઆલિમોતેમજાએતિહાસિકસતાનેપોતપો
 તાનીકિતાબોમાંફક્તસારાઅનુમાનસાથેવર્ણનકરીછે, જોકેઆખોટુંછે.

જેલોકોપોતાનેઅહલેબૈતતરફનિસબતઆપેછેઅનેસૈયદલખતાહોયછેતે
 ઓએપોતાનાનસબઅનેખાનદાનતરફધ્યાનઘરવુંજોઈએ,
 કારણકેઅલ્લાહતઆલાતેલોકોપરલઅનતકરીછે,
 જેલોકોપોતાનીનિસબતપોતાનાપિતાનેછોડીનેઅન્યતરફકરતાહોયછે,
 અનેજ્યારેકોઈનીનિસબતસાથેજઅહલેબૈતતરફસાબિતથઈજાયતોતેનામા
 ટેજરૂરીછેકેતેઆપﷺઅનેઅહલેબૈતનીખાસઅનેસાફતૌહીદમાંતેમનુંઅનુસર
 ણકરે, અનેગુનાહોથીબચીનેરહે,
 અનેતેમનીઇઝઝતઅનેબોસામાંવધારોનકરવોજોઈએ,
 અનેપોતાનેપોશાકતેમજપરિસ્થિતિમાંવિખ્યાતનરાખે,
 કારણકેઆબધુંસુન્નતવિરુદ્ધછે,
 સાથેઅલ્લાહનીનજીકતેવધપ્રતિષ્ઠિતઅનેપ્રિયતેછે, જેતેનાથીવધુડરતોહશે.

આપણાનબીમુહમ્મદﷺપરદરુદઉતરેતેમનાઘરવાળાઓપરઅનેતેમનાપરઅલ્લાહનીસલામતીથાય.

***

નિર્ણયઅનેકાનૂનફક્તઅલ્લાહનોજહકછે,
એટલામાટેકેતેનીશરીઅતઇન્સાફ, રહમતઅનેફપાથીભરપૂરછે.

લાઇલાહઇલ્લલ્લાહનાએકરારપછીએવાતપરઇમાનરાખવુંજરૂરીછેકેસર
દારીઅનેકાનૂનફક્તઅલ્લાહનોજઅધિકારછે,
કોઇવ્યક્તિમાટેજાઇઝનથીકેતેએવોકાનૂનબનાવેજેઅલ્લાહનાકાનૂનવિરુદ્ધ
હોયએવીજરીતેકોઇવ્યક્તિમાટેએપણજાઇઝનથીકેતેઅલ્લાહનાનિર્ણયવિરુ
દ્ધકોઇનિર્ણયકરે, અનેનતોશરીઅતનાવિરુદ્ધનિર્ણયસામેઝૂકે,
એવીજરીતેજેવસ્તુનેઅલ્લાહતઆવાએહરામકરીછે,
તેનેહલાલકરવાનીકોઇનોઅધિકારનથી,
જેવ્યક્તિએઅલ્લાહનાનિર્ણયવિરુદ્ધજાણીજોઇનેવિરોધકર્યાઅથવાશરીઅ
તનાનિર્ણયવિરુદ્ધકોઇનિર્ણયનોસ્વીકારકર્યાઅનેખુશરહોતોતેકાફીરછે,
અલ્લાહતઆવાકહેછે:

(وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ) [المائدة: 44]

(અનેજેલોકોઅલ્લાહએઆપેલઆદેશોમુજબનિર્ણયનકરે,
તોતેજકાફીરછે.) [અલ્માઇદહ: ૪૪].

***

પયગંબરોનેમોકલવાનોહેતુ

તોહીદતરફલોકોનેબોલાવવા,
પયગંબરોનેપયગંબરીનીજવાબદારીસોપવાનોખરેખરહેતુએકેતેઓલોકોને
-લાઇલાહઇલ્લલ્લાહ-
નોએકરારકરવાઅનેતેનાનિયમોઅનુસારલોકોનેઅનુસરણકરવાતરફબોલા
વે, અનેતેફક્તએકઅલ્લાહનીઇબાદતછે,

અનેબધાબાતેલમઅબૂદોઅનેતેમનાકાનૂનથીઅળગારહેવુંજોઈએ,
અનેઅલ્લાહનીશરીઅતસામેપોતાનુંમાથુંઝુકાવીદેવાની છે.

જેવ્યક્તિઆંધળીતકલીદ(અંધશ્રદ્ધા)થીહટીનેધ્યાનથીકુરઆનમજીદનું
વાંચનકરશે, તોતેજાણીવેશોકેજેવાતોઅમેવર્ણનકરી છે, તેજસાચી છે,
અનેવધુતેનેએપણજાણથઈજશેકેઅલ્લાહતઆલાએપોતાનીપાકઅનેપવિત્ર
હસ્તીસાથેઅનેદરેકસર્જનીઓસાથેપણઇન્સાનનાસંબંધનક્કીકરીદીધા છે,
જેવીરીતેકેપોતાનોસબંધએકમોમિનબંદાસાથેએવીરીતેબાકીરાખવાનોઆ
દેશઆપ્યોછેકેઇબાદતનાદરેકપ્રકારફક્તતેપાકહસ્તીમાટેખાસકરવામાંઆ
વે, અનેકોઈસર્જનમાટેકોઈનાનામાંનાનીઈબાદતપણકરવામાંઆવે,
એવીજરીતેપયગંબરઅનેનેકલોકોસાથેમોહબ્બતઅનેલગાવપોતાનીમોહ
બ્બતઅનુસારકરવામાંઆવે, અનેતેમનુંઅનુસરણકરવાનોઆદેશઆપ્યો છે,
અનેએવીજરીતેકાફિરોઅનેમુશરિકોસાથેનફરતભર્યોસબંધહોવોજોઈએ,
કારણકેઅલ્લાહતઆલાતેમનીસાથેનફરતકરીરહ્યો છે,
અનેતેમનેઇસ્લામતરફબોલાવવાજોઈએ,
અનેઇસ્લામનાસાચાઅકીદાતેમનીસમક્ષસારીરીતેરજૂકરવાજોઈએ,
જેથીતેઓતેનોસ્વીકારકરીવે,
અનેજોતેઓસત્યદીનનોસ્વીકારકરવાથીઇન્કારકરેઅનેઅલ્લાહસામેમાથુંન
ઝુકાવેતોતેમનીસાથેજિહાદમાટેએલાનકરીદેવામાંઆવે,
જેથીકુફ્રઅનેશિર્કનુંમૂળિયુંકપાઈજાય, અનેઇસ્લામદીનવિજયપામે,
"લાઇલાહઇલ્લલ્લાહ"

કલિમાનોઅર્થઅનેસમજુતીજાણવીદરેકમુસલમાનમાટેજરૂરી છે,
અનેતેનાનિયમોમુજબઅમલકરવોખૂબજરૂરી છે,
જેથીસાચેજતમેમુસલમાનબનીજાઓ.

આપﷺમાટેગવાહીનોઅર્થ

તૌહીદકલિમાનોબીજોભાગ "મુહમ્મદﷺઅલ્લાહનારસૂલ" છે.

આશબ્દનોઅર્થ:

આપણેએવાતનુંજ્ઞાનધરાવીએકેમુહમ્મદﷺસમગ્રમાનવજાતિતરફરસૂલઅને

પયગંબરબનાવીમોકલવામાંઆવ્યાછે, અનેતેએકપ્રતિષ્ઠિતબંદાછે,
 ,જેમનીઈબાદતકરવામાંનથીઆવતી, અનેપ્રતિષ્ઠિતપયગંબરછે,
 જેમનેજુઠલાવીનથીશકતા,
 જોકેઆપﷺનુંઅનુસરણકરવુંજરૂરીઅનેવાજિબછે,
 જેણેઆપનુંઅનુસરણકર્યુંતેજન્મતમાંદાખલથશેઅનેજેવ્યક્તિઆપﷺનીઅવ
 જ્ઞાકરશેતોતેજહન્નમમાંદાખલથશે,
 આપણેસૌએતેવાતનુંપણયકીનરાખવુંજોઈએકેઇસ્વામદીનનાઆદેશોજાણ
 વાભલેનેતેનોસબંધઈબાદતનાપ્રકારમાંથીહોય,
 જેનોઅલ્લાહએઆદેશઆપ્યોછેઅથવાવિવિધપ્રકારનાસામાજિકબાબતો
 માંથીહોય, અથવાહલાલઅનેહરામબાબતેહોય,
 આદરેકવસ્તુઆપﷺદ્વારાજઆપણાસુધીપહોંચીછે,
 કારણકેઆપﷺનીહસ્તીએવારસૂલનીછેજેઅલ્લાહનાઆદેશોનેલોકોસુધીપ
 હોંચાડતાહોયછે,
 એટલામાટેકોઈમુસલમાનમાટેજાઈઝનથીકેતેરસૂલﷺનીલાવેલશરીઅતવિરુ
 દ્ધકોઈઅન્યદીનઅથવાશરીઅતનેકબૂલકરે, અલ્લાહતઆલાકહેછે:

(وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمُ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ)
 [الحشر:7]

(અનેરસૂલજેકઇપણતમનેઆપેતેનેઅપનાવીલોઅનેજેનાથીરોકેતેનાથીબચો
 , અનેઅલ્લાહથીડરો, નિ:શંકઅલ્લાહસખતસજાઆપનારછે) [અલ્હશ્ર: ૭].

(فَلَا وَرَيْكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا
 قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا) [النساء:65]

(અલ્લાહતઆલાએકહ્યું (હેમુહમ્મદ) તમારાપાલનહારનીકસમ
 !આલોકોત્યાંસુધીઈમાનવાળાનથીબનીશકતા,
 જ્યાંસુધીકેદરેકઅંદરોઅંદરનાવિવાદોમાંતમનેન્યાયકરતાનમાનીલે,
 પછીજેઠ્ઠેસલોતમેતેઓમાટેકરીલોતેનાથીપોતાનામનમાંકોઇપણપ્રકારનીતં
 ગીઅનેનાખુશીનઅનુભવેઅનેઆજ્ઞાકારીસાથેતેનિર્ણયમાનીલે.) [અન્નિસા:
 ૬૫].

- બન્નેઆયતોનીસમજૂતી:

૧-

અલ્લાહતઆલાપહેલીઆયતમાંમુસલમાનોનેઆદેશઆપીરહ્યોછેકેતેઓરસૂલ ﷺનીતેદરેકવાતોનુંઅનુસરણકરે, જેનોઆદેશઆપ ﷺઆપે, અનેતેદરેકવસ્તુથીરુકીજાય, જેનાથીઆપ ﷺરોકે, કારણકેઆપ ﷺઅલ્લાહનાઆદેશથીજકોઈકામકરવાઅથવાનકરવાનોઆદેશઆપતાહોયછે.

૨-

બીજીઆયતમાંઅલ્લાહતઆલાપોતેપોતાનીપાકહસ્તીનીકસમખાઈએવાત વર્ણનકરીરહ્યોછે, કોઈવ્યક્તિનુંઅલ્લાહઅનેતેનારસૂલપરઈમાનત્યાંસુધીયોગ્યઅનેસાયુંનથી જ્યાંસુધીતેઅંદરોઅંદરવિવાદમાંરસૂલ ﷺપાસેનિર્ણયનકરાવે, [૨૬] અનેપછીતેનિર્ણયનેખુશીખુશીકબૂલકરે, ભલેતેનિર્ણયપોતાનાહકમાંહોયકેપોતાનીવિરુદ્ધહોય, આપ ﷺકહેછે:
<<જેવ્યક્તિકોઈએવોઅમલકરે,
જેઅમારીશરીઅતમુજબનથીતોતેનોતેઅમલરદકરવામાંઆવશે.>>
[૨૭]

***

પોકાર

હેબુદ્દિશાળીઇન્સાન !

જ્યારેતમેસારીરીતેકલિમએતૌહીદનેજાણીગયાઅનેતમનેખબરપણપડીગઈ કેઆમહાનકલિમોઇસ્લામનીયાવીઅનેતેનોપાયોછે, જેનાપરસંપૂર્ણઇસ્લામનોઆધારછે, તોતમારેસાયાદિલથીઆકલિમાને "અશહદુઅલ્લાઇલાહઇલ્લલ્લાહવ્અશહદુઅન્નમુહમ્મદુર્સૂલુલ્લાહ" (હુંગવાહીઆપુંછુંકેઅલ્લહસિવાયકોઈસાયોઇલાહનથીઅનેહુંગવાહીઆપુંછું કેમોહમ્મદ ﷺઅલ્લાહનાપયગંબરછે)પરઈમાનઅનેયકીનરાખવુંજોઈએ, અનેતેનાનિયમોનુંપાલનકરવુંજોઈએ,

જેથીદુનિયાઅનેઆખિરતમાશાંતિમળીશકે,
અનેમૃત્યુપછીઅલ્લાહનાઅઝાબથીબચીશકો.

અનેએપણજાણીલેવુંજોઈએકેતૌહીદઅનેરિસાલતનોકલિમાનાએકરાર
એછેકેસંપૂર્ણઇસ્લામનારુકનપરઅમલકરવોપડશે,
કારણકેઅલ્લાહતઆવાએમુસલમાનોમાટેતેઇબાદતનેએટલામાટેજજરૂરી
કરીછે,
જેતેઓઇબલાસઅનેસાયાદિલથીતેમનાપરઅમલકરેઅનેજેવ્યક્તિએઇસ્લા
મનારુકનમાંથીકોઈપણરુકનનેકોઈશરીઅતનાકાનૂનવગરછોડીદેશે,
તોતેનીતૌહીદઅનેરિસાલતનીગવાહીઅધૂરીછે,
અનેતેમાન્યઅનેકબૂલગણવામાંનહીંઆવે.

***

ઇસ્લામનોબીજોરુકન (નમાઝ)

હેબુદ્દિશાળીવ્યક્તિ !

જાણીલેકેઇસ્લામનોબીજોમહત્વનોરુકનનમાઝછે,
રાતદિવસમાંઅલ્લાહતઆવાએપાંચવખતનીનમાઝફર્જકરીછે,
જેથીએકમુસલમાનબંદોઅનેતેનાપાલનહારવચ્ચેએકસંબંધકાયમરહે,
અનેતેઅલ્લાહનાદરબારમાંદુઆકરે, અનેફરિયાદકરે,
અનેએટલામાટેપણકેનમાઝતેનેઅશ્લીલતાઅનેવ્યર્થકાર્યોથીસુરક્ષિતરાખે,
જેનાકારણતેનેએવીદિલનીશાંતિઅનેશારીરિકઆરામનસીબથાયકેતેનેદુનિ
યાઅનેઆખિરતમાંસફળતામળીજાય.

અલ્લાહતઆવાએનમાઝપઢવામાટેશરીર,
કપડાંઅનેજગ્યાનીપાકીસફાઈજરૂરીકરીછે,
એટલામાટેએકમુસલમાનનમાઝપઢતાપહેલાપાકસાફપાણીથીપોતાનાશરી
રનેદેખીતીગંદકીથીજેવીકેપેશાબ, મળથીપાકસાફકરીલે,

જેથી કરીને તેનું શરીર જાહેરી ગંદકી થી અને તેનું દિલ વિણદેખી ગંદકી થી પાક થઈ જાય.

નમાઝ ઇસ્લામ દીનનો પાયો છે,
અને તૌહીદ તેમજ પયગંબરીની ગવાહી આપ્યા પછી ઇસ્લામનો સૌથી અગત્યનો
રુકન છે,
એક મુસલમાન માટે પુખ્ત વયે પહોંચ્યા પછી થી લઈ મૃત્યુ સુધી પાબંદી સાથે નમા
ઝપઢવી જરૂરી છે,
એવી જ રીતે પોતાના બાળકો જ્યારે તેઓ સાત વર્ષના થઈ જાય તેમને શિક્ષા આપ
વી જરૂરી છે, જેથી કરીને તેઓ નમાઝના પાબંદ બની જાય,
અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

[إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا] [النساء: 103]

(ખરેખર દરેક મોમિનો પર નમાઝ તેના સમય સરપઢવી ફરજીયાત છે.)

[અન્જિસા: ૧૦૩],

અને અલ્લાહ તઆલા એ કહ્યું:

(وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ
الْقِيَامَةِ) [البينة: 5]

(તેઓને ફક્ત એ જ આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે તેઓ ફક્ત અલ્લાહની જ ઈ
બાદત કરે અને એની ને નિખાલસતા સાથે અપનાવે, (એકાંતમાં)
નમાઝ કાયમ કરતારહે, ઝકાત આપતારહે, આજ સાચો દીન છે.)

[અલ્બચિનહ: ૫].

- બન્ને આયતોની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:

૧-

પહેલી આયતમાં અલ્લાહ તઆલા જણાવવાઈ ચ્છે છે કે નમાઝ મુસલમાનો પર એ
કજરૂરી કાર્ય છે, અને તેમના માટે જરૂરી છે કે તેનક્કી કરે લસમયમાં તેને અદા કરે.

૨-

અનેબીજીઆયતમાંઅલ્લાહતઆલાએવર્ણનકર્ચુંછેકેતેણેજેભવ્યમકસદમાટે
ઇન્સાનનેપેદાકર્ચાંછેઅનેજેઆદેશોતેમનામાટેનક્કીકર્ચાંછેતેઆછેકેલોકોફ
ક્તનેફક્તતેનીજબંદગીકરે, અનેસાયીઈબાદતતેનોઅધિકારસમજે,
અનેનમાઝપઢેઅનેઝકાતહકદારસુધીપહોંચાડે.

નમાઝદરેકમુસલમાનોમાટેજરૂરીછે, ભલેનેપરિસ્થિતિકેવીપણહોય,
ડરઅનેબીમારીનીસ્થિતિમાંપણશક્તિપ્રમાણેનમાઝપઢવીપડશે,
જોઉભારહીનમાઝપઢવાનીશક્તિધરાવતોહોયતોઉભારહીપઢેનહીતોબેસી
નેપઢે, જોતેનીપણશક્તિનહોયતોસૂતાસૂતા,
અનેજોતેનીપણશક્તિનહોયતોપોતાનીઆંખોનાઈશારાઅનેદિલનાધ્યાનવ
ડેપઢીલેવીજોઈએ, રસૂલﷺએકહ્યું: <<અમારીઅનેતેમની (કાફિરો)
વચ્ચેએકવચનછેઅનેતેછે, નમાઝ,
જેકોઈનમાઝછોડીદેશોતેણેકુફરકર્ચું.>> [૨૮].

પાંચફર્જનમાઝઆપ્રમાણેછે:

ફજરનીનમાઝ, ઝોહરનીનમાઝ, અસરનીનમાઝ, મગરિબનીનમાઝ,
ઇશાનીનમાઝ

ફજરનીનમાઝ: તેનોસમયપરોઢસવારથીલઈસૂર્યોદયસુધીરહેછે,
પરંતુતેનાછેલ્લાસમયસુધીવારજોવીયોગ્યનથી, ઝોહરનીનમાઝ:
તેનોસમયજ્યારેસૂર્યઝવાલકરે (એકદમવચ્ચેઆવીજાય)
શરૂથઈઅનેત્યાંસુધીરહેછે,
જ્યાંસુધીકોઈવસ્તુનોપ્રતિબિંબતેવસ્તુબરાબરનથઈજાય, અસરનીનમાઝ:
તેનોસમયઝોહરનીનમાઝનાસમયનાઅંતથીલઈસૂર્યમાંપીણાશઆવવાસુધી
રહેછે, પરંતુતેનેપણતેનાછેલ્લાસમયસુધીવારજોઈયોગ્યનથી,
પરંતુતેનેતેસમયેપઢવીજોઈએજ્યારેસૂર્યએકદમસફેદઅનેપ્રકાશિતહોય,
મગરિબનીનમાઝ:
તેનોસમયસૂર્યાસ્તથીલઈલાલાશગાયબથાયત્યાંસુધીરહેછે,

તેનેપણતેનાછેલ્લાસમયસુધીવારજોવીયોગ્યનથી, ઇશાનીનમાઝનોસમયઃ મગરિબનાઅંતિમસમયપછીશરૂથાયછેઅનેરાતનાછેલ્લાભાગસુધીરહેછે. ત્યારબાદવિલંબનથીકરીશકતા.

જોકોઈવ્યક્તિએએકવખતનીનમાઝપણકોઈશરઇકારણવગરલેટપઢી તોતેણેમોટોગુનોહકર્યો, અનેતેણેઅલ્લાહસામેતૌબાકરવીપડશે, અનેબીજીવારઆમનકરવુંજોઈએ, અલ્લાહતઆવાકહેછે:

[فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ (4) الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ (5)] [الماعون: 4-5].

(પછીએવાનમાઝીઓમાટે (પણ) વિનાશછે. (૪)
જેઓપોતાનીનમાઝથીગાફેલછે. (૫)) [અલ્માઉન: ૪-૫].

***

નમાઝનોતરીકોઅનેતેનાકેટલાકઆદેશો

પહેલું: પાકીસફાઈ:

જ્યારેકોઈમુસલમાનનમાઝપઢવાનોઈરાદોકરેતોસૌપ્રથમતેપોતાનીપેશા બઅનેમળકરવાનીજગ્યાનેસારીરીતેપાકસાફકરીલે, જોતેણેપેશાબકરીહોયઅથવામળતો, પછીવુઝૂકરવુંજોઈએ.

વુઝૂ: વુઝૂમાટેનિયતકરીલેવીજોઈએઅનેનિયતદિલમાંકરવીજોઈએ, જબાનવડેનિયતનકરે, અલ્લાહતઆવાતેનેખૂબસારીરીતેજાણેછે, આપﷺએનિયતજબાનવડેનથીકરી, વુઝૂનીરીતઃ સૌપ્રથમબિસ્મિલ્લાહપઢવુંજોઈએ, પછીકોગળાકરે, ત્યારબાદનાકમાંપાણીનાખીતેનેસાફકરવું, પછીસંપૂર્ણચેહરાનેઘોવોજોઈએ, ત્યારબાદકોળીસુધીબન્નેહાથઘોવાજોઈએ, પહેલાજમણાહાથનેઘોવોજોઈએપછીડાબાહાથને, પછીબન્નેહાથવડેમાથાનોસંપૂર્ણમસહકરવોજોઈએ,

પછીકાનનોમસહકરવો, પછીછેલ્લેઘૂંટીસુધીબન્નેપગઘોવાજોઇએ,
પહેલાજમણાપગનેઘોવોજોઇએ.

જ્યારેકોઈવ્યક્તિપાકીસફાઈપછીપેશાબ, મળ, પાદવું,
સૂઈજાયઅથવાબેભાનથઈજાયતોતેણેનમાઝપઢવામાટેફરીવારપાકથવુંજ
રૂરીછે,
એવીજરીતેકોઈપુરુષઅથવાસ્ત્રીસૂતાઅથવાજાગતામનેચ્છાથીવીર્યનીકળી
જાયતોતેણેજનાબતનુંગુસલકરવુંપડશે,
અનેસ્ત્રીજ્યારેહૈઝઅનેનિફાસથીફારીગથાયતોતેનાપરપણગુસલકરવુંજરૂરી
છે, કારણકેહૈઝઅનેનિફાસનીસ્થિતિમાંનમાઝપઢવીજાઈઝનથી,
અનેપાકથયાસુધીતેનાપરનમાઝફર્જનથી,
અલ્લાહતઆલાએતેમનેછૂટઆપતાતેમનેફરીવારપઢવુંપણજરૂરીનથીકર્યું,
જોઆસિવાયઅન્યકારણોસરનમાઝસમયસરનપઢીતોપુરુષનીજેમજતેનેફ
રીવારપઢવીવાજિબછે.

જ્યારેવુઝૂઅથવાગુસલમાટેપાણીનમળે,
અથવાપાણીનોવપરાશનુકસાનપહોંચતોહોય,
ઉદાહરણતરીકેબીમારવ્યક્તિમાટે, તોતેસ્થિતિમાંતયમ્મુમજરૂરીછે,
તયમ્મુમનીરીતએછેકેસૌપ્રથમદિલમાંતયમ્મુમકરવાનીનિયતકરે,
બિસ્મિલ્લાહપઢીબન્નેહાથમાટીપરએકવારમારવાજોઈએ,
પછીતેહાથયેહરાપરફેરવવાજોઈએ,
પછીડાબાહાથનીહથેળીજમણાહાથપરઅનેજમણાહાથનીહથેળીડાબાહા
થપરફેરવવીજોઈએ, આટલુંકરવાથીતયમ્મુમથઈગઈ,
તયમ્મુમહૈઝઅનેનિફાસથીપાકથવા,
એવીજરીતેજ્યાંવુઝૂઅનેગુસલકરવુંજરૂરીહોય,
અનેજોપાણીનમળેઅથવાપાણીનાવપરાશપરતકલીફથતીહોયતોતયમ્મુમ
કરીશકાયછે.

બીજું: નમાઝપઢવાનોતરીકો:

૧- ફજરનીનમાઝ:

બેરકઅતએવીરીતેપઢવીજોઈએકેનમાઝપઢવાવાળોપુરુષહોયઅથવાકે સ્ત્રીદિલથીફજરનીનમાઝનીનિયતકરી, કિબલાતરફઉભાથઇજાયો, કિબ્લોમક્કાહમાંમસ્જિદેહરામતરફહોવોજોઈએ, જબાનથીકોઈપણરીતેનિયતનકરવીજોઈએ, પછીઅલ્લાહુઅકબરનાશબ્દોવડેતકબીરેતહરીમાપઢવીજોઈએ, અનેપછીદુઆએઇસ્તિફતાહપઢવીજોઈએ. "હેઅલ્લાહ ! તુંપાકછે, વખાણતારામાટેજછે, અનેતારુંનામબરકતવાળુંછે, અનેતારીશાનમહાનછે, તારાસિવાયકોઈસાયોમઅબૂદનથી"

હુંધૃતકારેલાશેતાનથીતારીપનાહમાંઆવુંછું, ત્યારબાદસૂરેફાતિહાપઢવીજોઈએ. અનેતેઆછે:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ, الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿الفاتحة: 1-7﴾

((શરૂકરુંછું) અલ્લાહનાનામથીજેઅત્યંતદયાળુઅનેકૃપાળુછે. (૧)
દરેકપ્રકારનીપ્રશંસાઅલ્લાહમાટેજછે, જેસમગ્રસૃષ્ટિનોપાલનહારછે. (૨)
(જે) ઘણોજકૃપાળુ, અત્યંતદયાળુ, (છે). (૩) બદલાનાદિવસ (કયામત)
નોમાલિકછે. (૪)
અમેફકતતારીજબંદગીકરીએછીએઅનેફકતતારીજપાસેમદદમાંગીએછીએ
. (૫) અમનેસત્ય(અનેસાયો) માર્ગબતાવ. (૬) તેલોકોનોમાર્ગ,
જેમનાપરતેકૃપાકરી. તેલોકોનો (માર્ગ) નબતાવ,
જેમનાપરતુંકોઘિતથયોઅનેતેમનોપણમાર્ગનબતાવ, જેઓપથભ્રષ્ટછે. (૭)
[અલ્ફાતિહા: ૧-૭].

આસંપૂર્ણસૂરતનેઅરબીભાષામાંપઢવીજરૂરીછે [૨૯] અનેપછી
"અલ્લાહુઅકબર" કહીરુકૂઅકરવુંજોઈએ,
અનેરુકૂઅમાંપોતાનીપીઠઅનેમાથુંઝુકાવવુંજોઈએ,

અનેપોતાનીબન્નેહથેળીઓનેઘૂંટણપરમૂકીદેવીજોઈએ, અને
 "સુબ્હાનરબ્બીયલ્અઝીમ" કહેવુંજોઈએ, પછી
 "સમિઅલ્લાહુલિમન્હમિદહ" કહેતાઉભાથાઓઅનેસીધાઉભાથઇગયાપછી
 "રબ્બનાવલકલ્હમ્" કહેવું, પછી "અલ્લાહુઅકબર"
 કહેતાએવીરીતેસિજદોકરવોજોઈએ,
 કેબન્નેપગનીઆંગળીઓઅનેઘૂંટણઅનેબન્નેહાથઅનેચહેરોતેમજનાકજમીન
 પરહોવુંજોઈએ, અનેસિજદામાં "સુબ્હાનરબ્બીઅલ્અઅલા" કહેવું, પછી
 "અલ્લાહુઅકબર" કહીબેસીજવુંજોઈએ, અનેબંનેસિજદાવચ્ચેનીબેઠકમાં
 "રબ્બગ્લિફલિ" કહેવુંજોઈએ, પછી "અલ્લાહુઅકબર"
 કહીબીજોસિજદોકરવોજોઈએ, અને "સુબ્હાનરબ્બીઅલ્અઅલા"
 કહેવુંઅનેપછી "અલ્લાહુઅકબર" કહેતાબીજોરકઅતમાટેઉભાથાઓ
 ,અનેસૂરેફાતિહાનીતિલાવતકરવીજોઈએ,
 જેવીરીતેપહેલીરકઅતમાંકરીહતી, પછી "અલ્લાહુઅકબર"
 કહીરુકુઅકરવો, પછીરુકુઅથીમાથુંઉઠાવીપછીસિજદોકરવોજોઈએ,
 પછીબેસવુંજોઈએઅનેફરી "અલ્લાહુઅકબર"
 કહીબીજોસિજદોકરવોજોઈએ, અનેપછીબેસીજાય,
 બીજોરકઅતમાંદરેકજગ્યાપરતેજતસ્બીહપઢવીજોઈએજેપહેલીરકઅતમાંપ
 ઢીહતી.

પછીબેસીનેઆદુઆપઢવીજોઈએ:

(અત્તહિયાતુલિલ્લાહિવસ્સલવાતુવત્તયિબાતુ,
 અસ્સલામુઅલરકઅય્યુહન્નબીય્યુવરહ્મતુલ્લાહિવબરકાતુહુ,
 અસ્સલામુઅલમ્નાવઅલાઈબાદિલ્લાહિસ્સોલિહીન,
 અશહદુઅલ્લાઈલાહઇલ્લલાહુવઅશહદુઅન્નમુહમ્મદન્અબ્દુહુવરસૂલુહુ,
 અલ્લાહુમ્મસલ્વીઅલામુહમ્મદિવંવઅલાઆલીમુહમ્મદકમાસલ્વયતાઆલા
 ઈબ્રાહીમવઅલાઆલીઈબ્રાહીમ, ઈન્નકહમીદુમ્મજીદ,
 અલ્લાહુમ્મબારિકઅલામુહમ્મદિવંવઅલાઆલીમુહમ્મદકમાબારક્તાઆલા
 ઈબ્રાહીમવઅલાઆલીઈબ્રાહીમ, ઈન્નકહમીદુમ્મજીદ)
 "દરેકઅદબઅનેઇઝતનોમાલિકફક્તઅલ્લાહતઆલાજઇ,

દરેક પ્રકારની દુઃખ આપીને પાક શબ્દો ફક્ત તેના માટે જ છે,
 હેન બીત મારા પર અલ્લાહની રહમતો, બરકતો અને સલામતી ઉતરે,
 અમારા પર પણ સલામતી ઉતરે અને અલ્લાહનાં કબંદાઓ પર,
 હું ગવાહી આપું છું કે અલ્લાહ સિવાય કોઈ સારો મખબૂદ નથી,
 અને હું ગવાહી આપું છું કે મુહમ્મદ ﷺ તેના બંદા અને રસૂલ છે, હે અલ્લાહ !
 તું મુહમ્મદ અને મુહમ્મદના ધરવાળાઓ પર રહમત ઉતાર,
 જે રીતે તે ઇબ્રાહિમ અને તેમના ધરવાળાઓ પર ઉતારી,
 તું વખાણને લાયક અને પ્રતિષ્ઠિત છે, હે અલ્લાહ !
 તું મુહમ્મદ અને મુહમ્મદના ધરવાળાઓ પર બરકત ઉતાર,
 જે રીતે તે ઇબ્રાહિમ અને તેમના ધરવાળાઓ પર ઉતારી,
 તું વખાણને લાયક અને પ્રતિષ્ઠિત છે"
 પછી જમણી બાજુ અને ડાબી બાજુ અસ્સલામુ અલયકુમ વરહમતુલ્લાહ કહી સ
 લામ ફેરવી દે, એ રીતે ફજરની નમાઝ થઈ ગઈ.

૨- ઝોહર, અસર અને ઇશાની નમાઝ:

ઝોહર, અસર અને ઇશાની ચાર રક અત છે,
 જેમાં પહેલી બેરક અત ફજરની બેરક અત જેમજ પઢવામાં આવશે,
 પરંતુ તશહુદ પછી સલામ ફેરવવાના બદલામાં અલ્લાહુ અકબર કહી ઉભા થઈ
 જાઓ, અને પહેલી બેરક અતની જેમજ બીજી બેરક અત પઢો,
 પછી તશહુદ માટે બેસવું જોઈએ,
 તશહુદ અને આપ ﷺ પર દરુદ મોકલવું અને દુઆ કરી બન્ને તરફ સલામ ફેરવી દો,
 જેવું કે ફજરની નમાઝ માં સલામ ફેરવ્યું હતું.

૩- મગરિબની નમાઝ:

મગરિબની નમાઝ ત્રણ રક અત છે,
 જેમાં પહેલી બેરક અત ફજરની પહેલી બેરક અતની જેમજ પઢવી જોઈએ,
 અને બીજી રક અત માતશહુદ પછી અલ્લાહુ અકબર કહી ઉભા થઈ જાઓ,
 અને ત્રીજી રક અત ઝોહર, અસર અને ઇશાની છેલ્લી બેરક અતની જેમજ પઢવી,

પછીરુઠ્ઠઅઅનેસિજદોકરીબીજાતશત્કુદમાંબેસીજાઓ, અનેતશત્કુદ,
 દરુદઅનેદુઆકરીબન્નેતરફસલામફેરવીદેવુંજોઈએ,
 નમાઝમાટેબહેતરએછેકેરુઠ્ઠઅઅનેસિજદામાંજેતસ્બીહપઢવામાંઆવેછેતેને
 વારંવારપઢવીજોઈએ.

પુરુષોમાટેજરૂરીછેકેતેઓનમાઝનાસમયેમસ્જિદમાંઆવીપાંચવખતની
 નમાઝજમાઅતસાથેપઢે, તેમનીઇમામતતેવ્યક્તિકરે,
 જેતેમનામાંથીકુરઆનસૌથીસારુંપઢતોહોય,
 અનેનમાઝનીબાબતોવિશેવધુઇભધરાવતોહોયઅનેસૌથીવધારેદીનદારહો
 ય, ઇમામફજર,
 મગરીબઅનેઇશાનીપહેલીબેરકઅતોમાંરુઠ્ઠઅપહેલાઊંચાઅવાજેતિલાવત
 કરશે, અનેતેમનીપાછળનમાઝપઢનારતેમનીતિલાવતસાંભળે.

સ્ત્રીઓપોતપોતાનાઘરોમાંપરદાનોબંદોબસ્તકરીનમાઝપઢશે,
 યહેરાસિવાયબધુંજઅહીંસુધીકેહાથઅનેપગનેપણાઢાંકીનેરાખે,
 કારણકેસ્ત્રીનુંસંપૂર્ણશરીરપરદોછે, સ્ત્રીઓપુરુષથીદૂરઉભીરહીનમાઝપઢે,
 કારણકેતેમનાદ્વારાફિતનાનોખતરોહોયછે,
 જ્યારેકોઈસ્ત્રીમસ્જિદમાંઆવીજમાઅતસાથેનમાઝપઢવાઈચ્છેતોતેનેએકશ
 રતપણપરવાનગીઆપવામાંઆવશેકેતેસંપૂર્ણપરદાઅનેસુગંધનોઉપયોગવ
 ગરમસ્જિદમાંજાય,
 અનેતેનીસફપુરુષોનીસફથીપાછળહીજાબમાંહોવીજોઈએ,
 જેથીતેમનાદ્વારાબીજુંકોઈફિતનામાંનપડેઅનેતેઓપોતેપણાફિતનાથીબચી
 શકે.

નમાઝપઢનારમાટેજરૂરીછેકેતેપોતાનીનમાઝઅત્યંતદિલગાવીઅનેખુ
 શૂઅખુઝૂઅસાથેપઢે, અનેદરેકરુકનઉદાહરણતરીકેરુઠ્ઠઅ, કિયામ, સિજદો,
 શાંતિપૂર્વકઅદાકરે, નમાઝમાંવ્યર્થકાર્યોનકરવાજોઈએ,
 નજરઆકાશતરફનઉઠાવવીજોઈએ,
 અનેનતોકુરઆનસિવાયકોઈશબ્દોપોતાનીજબાનવડેપઢવાજોઈએ,

અને સુન્નતથી સાબિત દુઆઓ અને ઝિકરન માઝમાં નક્કી કરેલ જગ્યાએ¹ અદાકરવા જોઈએ,
કારણ કે અલ્લાહ તઆલાએ નમાઝનો આદેશ પોતાના ઝિકર માટે આપ્યો છે.

જુમ આની નમાઝનો તરીકો:

જુમ આના દિવસે દરેક મુસલમાન બેરક અતન માઝ પઢે,
જેમાં ઇમામ બુલંદ અવાજે તિલાવત કરશે,
જેવી રીતે ફજરની નમાઝ મા પઢવામાં આવે છે,
અને નમાઝ પહેલા બે પૂતબા આપે, જેમાં મુસલમાનોને નસીહત કરે,
અને તેમને ઇસ્લામની શિક્ષા ઓશીખવાડવી જોઈએ,
મુસલમાન પુરુષો માટે ઇમામ સાથે જુમ આની નમાઝમાં હાજરી જરૂરી છે,
જુમ આની આન માઝ જુમ આના દિવસે ઝોહરની નમાઝ બરાબર ગણાશે.

***

ઇસ્લામના અરકાનો માથી ત્રીજો રુકન (ઝકાત)

અલ્લાહ તઆલાએ દરેક વ્યક્તિ જે મનોમાલ નિસાબ સુધી પહોંચ્યો હોય,
[૩૧] ઝકાત આપવાનો આદેશ આપ્યો છે,
જે વર્ષ માએ કવાર નિકાળવામાં આવશે,
અને ગરીબો તેમજ હકદારને આપવામાં આવશે,
જેની સ્પષ્ટતા કુરઆન મજીદે કરી છે.

---

¹૩૦]

હાંકોઈ વ્યક્તિ અગત્યના કામ તરફ ધ્યાન દોરવામાં ગેતો સુબહાન લ્લાહ કહીયાદ અપાવવું જોઈ
એ,
એવી જ રીતે ઇમામની પાછળ ઉભારહી નમાઝ પઢનાર લોકો જો ઇમામ કોઈ ભૂલ કરે અથવા ઓછું
વધતું કરે તો આજ શબ્દ વડે જાણ અપાવે, અને સ્ત્રી તાળી પાડીયાદ અપાવી શકે છે,
કારણ કે તેના અવાજથી પણાફિતનો ઉભો થઈ શકે છે.

સોનું, યાંદીઅનેવેપારનોમાલનોનિસાબઃ
જ્યારેકોઈવ્યક્તિપાસેસાઢાસાતતોલુંસોનુ,
અથવાસાઢાબાવનતોલુયાંદીઅથવાતેમનાજેવીકોઈપણપ્રકારનુંચલણ,
અથવાવેપારનોસામાનહોય,
અનેતેનિસાબસુધીપહોંચીજાયતોતેનાપરએકવર્ષપસારથઈજવાપરઝકાતછે
, અથવાતેણેસંપૂર્ણમાલમાંથીયાળીસમોભાગ (અઢીટકા)
નિકાળવાજરૂરીછે, ફળ, અનાજનોનિસાબઃ ફળઅનેઅનાજત્રણસોસાઅ
(એકમાપણું) સુધીપહોંચીજાયતોતેમાંઝકાતકાઢવીજરૂરીછે,
જ્યારેઆખેતીકોઈમહેનતઅનેતકલીફવગરઉપજેતો,
તેનાપરદસટકાઝકાતકાઢવીફર્જછે,
અનેજોમહેનતઅનેતકલીફતેમજખેડીઅનેસિંચાઈવડેઅનાજઉગાવવામાં
આવેતોતેનાપરપાંચટકાઝકાતકાઢવીજરૂરીછે.

ફળોઅનેખેતીપરઝકાતદરેકઉપજવખતેછે,
વર્ષમાંબેઅથવાત્રણવખતઉપજઆવતીહોયતોદરેકવખતઝકાતકાઢવીજરૂ
રીછે, જાનવરોનોનિસાબઃ ઊંટ,
બકરીગાયવગેરેનોનિસાબનુંવર્ણનપણફીકહનીકિતાબોમાંવર્ણનથયુંછે,
ત્યાંજરૂરતવખતેવાંચનકરીશકોછો, અલ્લાહતઆલાકહેછે:

(وَمَا أَمْزُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ خُنْفَاءً وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ
الْقِيَامَةِ) [البينة: 5]

(તેઓનેફક્તએજઆદેશઆપવામાંઆવ્યોહતોકેતેઓફક્તઅલ્લાહનીજઈ
બાદતકરેઅનેઅનેદીનનેનિખાલસતાસાથેઅપનાવે, (એકાંતમાં)
નમાઝકાયમકરતારહે, ઝકાતઆપતારહે, આજસાયોદીનછે.)
[અલ્બચિનહ: ૫];

ઝકાતનાફાયદા:

ઝકાતનોમાલકાઢવાથીફકીરઅનેલાયારોનીમદદથાયછે,
અનેતેમનીજરૂરતપુરીથાયછે,
અનેતેમનીઅનેમાલદારોવચ્ચેભાઈચારોઅનેમુહબ્બતકાયમથાયછે.

ઇસ્લામેસામાજિકમદદઅનેમુસલમાનોવચ્ચેમાલનીમદદઅનેફકીરઅને
 લાયારનીજવાબદારીફક્તઝકાતનામાલમાંજસીમિતનથીકર્યું,
 પરંતુદુકાળનાસમયેમાલદારોમાટેગરીબોનીમદદકરવીજરૂરીછે,
 અનેહરામછેકેકોઈવ્યક્તિપેટભરીનેસૂઈજાયઅનેતેનોપડોશીભૂખ્યોહોય,
 એવીજરીતેમુસલમાનોપરઅલ્લાહતઆલાએસદકએફિતરવાજિબકર્યોછે,
 જેનેતેઇદનાદિવસેશહેરમાંઉપયોગીખોરાકનેએકસાઅદરેકવ્યક્તિ,
 અહીંસુધીકેબાળકતરફથીપણનીકાળવુંપડશે,
 અનેગુલામનોફીત્રોતેનામાલિકપરછે,
 એવીજરીતેઅલ્લાહતઆલાએકસમનોકફફારો (પ્રાયશ્ચિત) [૩૨]
 પણવાજિબછે, જ્યારેકોઈવ્યક્તિકસમખાઈતેનેપુરીનકરે,
 શરીઅતમુજબમાનવામાંઆવેલનઝરપણપુરીકરવાનોઆદેશઆપ્યોછે,
 એવીજરીતેનફીલસદકોકરવાપરલોકોનેપ્રોત્સાહિતકર્યાછે,
 અનેભલાઈનાકામોમાંખર્ચકરનારમાટેઉત્તમબદલાનુંવચનઆપ્યુંછે,
 અનેએવચનઆપ્યુંછેકેતેમનેતેમનુંવળતરકઈબમણુંકરીનેઆપશે,
 એકનેકીનોબદલોદસથીલઈસાતસોગણોઅનેતેનાથીપણવધારેઆપેછે.

***

ઇસ્લામનોયોથોરુકન (રોઝો)

તેરમઝાનમાસનારોઝાછે, રમઝાનહિજરીસનનોનવમોમહિનોછે.

રોઝારાખવાનોતરીકો:

મુસલમાનપરોઢસવારપહેલાસહેરીખાઈરોઝારાખવાનીનિયતકરીલે,
 અનેપછીસૂર્યાસ્તસુધીખાધાપીધાઅનેસમાગમકરવાથીરુકીજાય,
 અનેપછીસૂર્યાસ્તપછીઈફતારીકરવી,
 અલ્લાહનીઈબાદતઅનેપ્રસન્નતાપ્રાપ્તકરવામાટેઆખોમહિનોરોઝારાખવા
 જોઈએ.

રોઝારાખવાનાઘણાફાયદાછે,
 જેમાંથીકેટલાકનીયેપ્રમાણેછે:

- આ અલ્લાહની ઈબાદત અને તેના આદેશનું પાલન કરવું છે,
બંદો ફક્ત અલ્લાહ માટે ખાવા પીવા અને પોતાની ઈચ્છાઓને છોડી દે છે,
અને આવું કરવું તકવા માટે ખૂબ જ જરૂરી છે.

- એવી જ રીતે રોઝાખવાથી ઘણા સામાજિક, શારીરિક ફાયદા છે,
જેનો અંદાજો ફક્ત તે જ કરી શકે છે, જે સાચા દિલ અને ઈમાન સાથે રોઝાખે.
અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (183)
أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامٍ مُّسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَن تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ (184) شَهْرَ
رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ
فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمُ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (185)) [البقرة: 183-185]

(હે ઈમાનવાળાઓ ! તમારા પર રોઝાખવા જરૂરી કરી દેવામાં આવ્યા છે,
જેવી રીતે તમારા પહેલાના લોકો પર જરૂરી કરી દેવામાં આવ્યા હતા,
જેથી તમે ડરવાળા બની જાઓ. (૧૮૩) (આરોઝાના)
ગણતરીના થોડાક જ દિવસ હોય છે,
જો તમારામાંથી કોઈ વ્યક્તિ બિમાર હોય અથવા સફરમાં હોય તો તે બીજા દિવસો
માં ગણતરી પુરી કરી લે અને જે વ્યક્તિ રોઝાખવાની શક્તિ ધરાવતો હોય,
છતાં પણ રોઝાખતો તેના માટે ફિદય હામાં એક લાચારને ખાવાનું ખવડાવવું
છે, અને જો ભલાઈ કરવામાં વધારો કરે, તો તે તેના માટે બહેતર છે,
પરંતુ તમારા માટે ઉત્તમ કાર્ય રોઝાખવા જ છે, જો તમે જાણતા હોય. (૧૮૪)
રમઝાન તે મહિનો છે, જેમાં ફુરુઆન ઉતારવામાં આવ્યું છે,
જે લોકો માટે હિદાયત છે,
અને તેમાં હિદાયત તેમજ સત્ય અને અસત્ય વાતની વચ્ચે તફાવત માટેની નિશાની
ઓ છે, તમારામાંથી જે વ્યક્તિ આ મહિનો મેળવી લે,
તેના માટે મહિનાના સંપૂર્ણ રોઝાખવા જરૂરી છે,
હાં જે બિમાર હોય અથવા મુસાફર હોય તેણે બીજા દિવસોમાં આ ગણતરી પુરી કરી
લેવી જોઈએ, (કારણકે) અલ્લાહ તઆલા તમારી સાથે સરળતા ઈચ્છે છે,
કઠિનાઈ નહીં,
તે ઈચ્છે છે કે તમે ગણતરી પુરી કરી લો અને અલ્લાહ તઆલા એ આપેલા માર્ગ દર્શન

પરતેનીપ્રસન્નતાનુંવર્ણનકરોઅનેતેનોઆભારમાનો. (૧૮૫)) [અલ્પકરક: ૧૮૩-૧૮૫].

***

રોજાનાતેમસ્અલામસાઇલજેનેઅલ્લાહતઆલાએકુરઆનમાંઅથવારસૂલ એપોતાનીહદીષોમાંવર્ણનકર્યાં છે, તેમાંથીકેટલાકનીયેપ્રમાણે છે.

૧-

જેવ્યક્તિબીમારહોયકેમુસાફરહોયતેજોરમજાનનારોજાનરાખેતોછૂટ છે, પરંતુરમજાનપછીબીજામહિનાઓમાંતેનીકઝાકરવીજરૂરી છે, એવીજરીતેહૈઝઅનેનિફાસવાળીસ્ત્રીમાટેરોઝારાખવાયોગ્યનથી, પરંતુપાકથઈગયાપછીતેનીકઝાવાજીબ છે.

૨-

એવીજરીતેગર્ભવતીઅથવાદૂધપીવડાવનારસ્ત્રીજ્યારેપોતાનામાટેઅથવાપોતાનાબાળકમાટેકોઈનુકસાનથવાનોભયહોયતોતેપણરોઝાછોડીશકે છે, પરંતુઅન્યમહિનાઓમાંતેઆગણતરીપુરીકરીવેશે.

૩-

જોકોઈરોજદારભૂલથીખાઈપીલેપછીતેનેયાદઆવેતોતેનોરોઝોસહીહગણાશે, કારણકેઅલ્લાહતઆલાએઆકોમમાટેભૂલચૂકઅનેજબરદસ્તીકરવામાંઆવેલગુનાહનેમાફકરીદીધા છે, જોકેખાતાખાતાયાદઆવેતોમોઢામાંજેવસ્તુહોયતેનેપણબહારફેંકીદે.

***

ઇસ્લામનોપાંચમોરુકન (હજ)

તેજીવનમાંએકવારબૈતુલ્લાહનોસફરકરવો છે, તેસિવાયજેટલીવારકરશોતેનફીલગણવામાંઆવશે, હજનાઘણાફાયદા છે:

એક: એકેહજઅલ્લાહમાટેઆત્મા, શરીરઅનેમાલદ્વારાથતીઈબાદતછે.

બીજું: આબીદુનિયાનામુસલમાનોનુંએકલવ્યજૂથજોવામળેછે,
જેઓએકજગ્યાએઅનેએકજજેવાપોશાકમાઅનેએકઅલ્લાહનીઈબાદતમા
ટેભેગાથાયછે, જ્યાંઅમીરઅનેગરીબ, બાદશાહઅનેફકીર,
કાળાઅનેસફેદનોતફાવતખતમકરીભાઈભાઈબનીનેરહેછે,
અનેદરેકઅલ્લાહનીબંદગીકરતાનજરઆવેછે,
જ્યાંઅલગઅલગશહેરોઅનેદેશોથીઆવેલલોકોમાંમુલાકાતઅનેઓળખાણ
થતીહોયછે, એકબીજાનીરીતજાણેછે,
પછીએકબીજાપ્રત્યેમદદકરવાનોઉત્સાહપેદાથાયછે,
એવીજરીતેઆલવ્યમાહોલમહેશરનામેદાનનીયાદઅપાવેછે,
જ્યાંદરેકલોકોનેઅલ્લાહહિસાબઅનેકિતાબમાટેભેગાકરશે,
બસતેઓઅલ્લાહતઆલાનુંઅનુસરણકરીમૃત્યુપછીનાજીવનમાટેતૈયારહોય
છે.

કઅબાનોતવાફકરી, જેમુસલમાનોનોકિબ્લોછે,
જેનીતરફમોઢુંકરીપાંચવખતનીનમાઝપઢવાનોઆદેશઆપ્યોછે,
ભલેનેતેઓજ્યાંપણહોય, અનેએવીજરીતેઅરફાતમાકિયામ,
અનેમુઝદલિફાઅનેમીનામાંરોકાણનોહેતુપણએજકેઅલ્લાહએદશાવેલઈ
બાદતનાતરીકાપ્રમાણેઈબાદતથવીજોઈએ,
જેપ્રમાણેતેણેઆપણનેઆદેશઆપ્યોછે.

તેનાથીકઅબતુલ્લાહઅથવાપવિત્રજગ્યાઓનીઈબાદતકરવીનહીંગણા
ય,
કેમકેનતોતેમનીઈબાદતકરવામાંઆવેછેઅનેનતોતેમનીઅંદરફાયદોઅનેનુક
સાનપહોંચાડવાનીક્ષમતાછે,
આપણેબધાતેએકઅલ્લાહનીઈબાદતકરીએછીએજેએકલોકોફાયદોઅનેનુક
સાનપહોંચાડવાનીશક્તિધરાવેછે,
જોઅલ્લાહતઆલાએઅલ્લાહનાધરનોહજકરવાઅનેકઅબતુલ્લાહનાતવાફ
નોઆદેશનઆપ્યોહોતતોકોઈમુસલમાનમાટેત્યાંતવાફકરવુંઅનેત્યાંસફરક

રીજવું, યોગ્યનગણાત,

કારણકેઈબાદતપોતાનીઈચ્છાઅનેમંતવ્યપ્રમાણેકરવામાંનથીઆવતી,

ફક્તઅલ્લાહનાઆદેશમુજબજહોયછે,

જેકુરઆનમજીદમાંવર્ણનકરવામાંઆવીછેઅથવાઆપﷺનીસુન્નતમાંવર્ણનકરવામાંઆવીહોય, અલ્લાહતઆલાકહેછે:

(وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ) [آل

عمران: 97]

(અનેલોકોપરઅલ્લાહતઆલાનોહકઅેછેકેજેવ્યક્તિતેનાઘરસુધીપહોંચીશકતોહોયતેઆઘરનોહજકરે, અનેજેકોઈઆઆદેશનોઈન્કારકરશે

(તેસારીરીતેસમજીલે) કેઅલ્લાહતઆલાસમગ્રસૃષ્ટિથીબેનિયાઝછે.)

[આલિઇમરાન: ૯૭] [૩૩].

એવીજરીતેઉમરહદરેકસક્ષમવ્યક્તિમાટેજીવનમાંએકવારકરવુંજરૂરીછે, ભલેનેતેહજનાસમયેકરેઅથવાકોઈપણસમયમાંકરે,

મદિનાહમાંમસ્જિદેનબવીનીનીઝિયારતહજસાથેકરવીવાજિબનથીઅનેતોકોઈપણસમયે,

જોકેએકમુસલમાનમાટેમુસ્તહબઅનેસવાબનેપાત્રકાર્યછેઅનેજોઝિયારતનકરેતોકોઈપણપ્રકારનોગુનોહઅનેપકડનથી,

અનેજ્યાંસુધીએવીહદીષજેલોકોમાંવિખ્યાતછેકેજેણેહજકર્યુંઅનેમારીઝિયારતનકરીતેણેમારાપરજીલમકર્યો, તોઆસાચીહદીષનથી,

પરંતુઆહદીષતોમવ્જૂઅ (ઘડીકાઢેલી) હદીષછે.

જેઆપﷺતરફખોટીરીતેવર્ણવેલછે. [૩૪].

જોકેતેસફરમાટેપરવાનગીઆપવામાંઆવીછે,

જેમસ્જિદેનબવીનીઝિયારતમાટેકરવામાંઆવે,

અનેજ્યારેકોઈમસ્જિદેનબવીપહોંચીજાયબેરકઅતતૈહય્યતુલ્મસ્જિદપઢીફારીગથઈજાય,

તોતેનામાટેશરીઅતેપરવાનગીઆપીછેકેતેઆપﷺનીપવિત્રકબરપરહાજરથઈઆપ્રમાણેસલામપઢે, "અસ્સલામુઅલયકુમયારસૂલુલ્લાહ"

તેસમયઅદબઅનેદરજજાનુંખૂબમાનરાખવુંજોઈએ, અવાજનિયોરાખે,
 અનેઆપઃથીકોઈસવાલઅનેવાતનકરવીજોઈએ,
 પરંતુસલામકરીઅનેત્યાંથીબહારઆવીજાય,
 આપ્રમાણેજકોમનેઆપઃએઆદેશઆપ્યોછેઅનેસહાબાઓએકરીનેબતા
 વ્યુંછે.

જેલોકોઆપઃનીકબરપરનમાઝનીજેમખુશૂઅઅનેખુઝૂઅસાથેઉભારહી
 પોતાનીજરૂરિયાતપૂરીકરવાનીવિનંતીકરતાહોયછે,
 અથવાઆપઃનેફરિયાદકરતાહોયછે,
 અથવાઅલ્લાહપાસેતેમનેવાસતોસમજીઉભારહેછે,
 તોતેઓઅલ્લાહતઆલાસાથેશિર્કકરીરહ્યાછે, આપઃતેમનાથીઅળગાછે,
 મુસલમાનોએઆપ્રમાણેનાકાર્યોથીભલેનેઆપઃસાથેકરવામાંઆવેઅથવા
 કોઈઅન્યવ્યક્તિસાથેકરવામાંઆવે, બચવુજોઈએ,
 ત્યારબાદઅબૂબકરઅનેઉમરરઝી.
 કબરોનીશરીઅતપ્રમાણેતેમનીઝિયારતકરવીજોઈએ,
 ત્યાંપહોંચીસલામકરેઅનેતેમનામાટેમાફીનીદુઆકરે,
 અનેપોતેપણશીખમેળવેઅનેપાછાઆવીજાય.

હજઅનેઉમરહનોતરીકો:

સૌપ્રથમતોહાજીહલાલમાલનોબંદોબસ્તકરે, અનેહરામમાલથીબચે,
 કારણકેહરામમાલથીકરવામાંઆવેલહજઅનેદુઆરદકરવામાંઆવેછે,
 અનેઆપઃનીએકહદીષવર્ણનકરવામાંઆવીછે :
 <<તેદરેકમાસજેનોઉછેરહરામમાલથીથયોહોય,
 તેજહન્નમમાંજવાનોવધુહકધરાવેછે.>> [૩૫],
 હજમાટેએવાદોસ્તોનેપસંદકરવાજોઈએજેમનોઅકીદોસહીહહોયઅનેઇમા
 નવાળાઓહોય.

***

અભવાકીત (મીકાત)

જ્યારેહાજીગાડીઅથવાઅન્યસવારીદ્વારામીકાતસુધીપહોંચીજાયતોત્યાં
થીએહરામબાંધીલે,
જોવિમાનમાંહોયતોમીકાતનીનજીકપહોંચતાજએહરામબાંધીલે,
અનેમિકાતથીહદનવટાવે, મિકાત:

**મક્કાહશહેરમાંબહારથીઆવનારદરેકહાજીઓમાટેઆપﷺ
એજેએહરામબાંધવાનીજગ્યાઓવર્ણનકરીછે, તેપાંચછે,
અનેતેનીચેમુજબછે:**

૧- ઝુલ્હુલૈફા:

આમદીનાશહેરઅથવાતેમાર્ગથીઆવનારાલોકોમાટેમીકાતછે,
તેનેઅબયારેઅલીપણકહેછે.

૨- જુહફહ:

આશામશહેરઅથવામિશ્રશહેરઅનેપશ્ચિમદિશાતરફથીઆવનારહાજીઓ
માટેમીકાતછે, રાબિગનામનાશહેરથીઆજગ્યાનજીકછે.

૩- કરનુલ્મનાઝિલ:

આનજદશહેરઅથવાતાઈફશહેરતરફઅનેતેમાર્ગથીઆવનારદરેકહાજીઓ
નીમીકાતછે, આજગ્યાસૈલઅથવાવાદીએમુહર્મથીપ્રખ્યાતછે.

૪- ઝાતેઇરક:

આઇરાકશહેરથીઅથવાતેમાર્ગથીઆવનારહાજીઓમાટેમીકાતછે.

૫- યલ્મ્લમ: યમનતરફથીઆવનારાઓનીમીકાતછે.

જેલોકોહજઅથવાઉમરહનીનિયતકરીઆવનારઆમાર્ગપરથીપસારથા
ઈ,
તેઓદુનિયાનીકોઈપણજગ્યાએથીઆવતાહોયતેઓએઆજગ્યાપરથીએહ
રામબાંધીનેજજવુંજોઈએ.
મક્કાહનારહેવાસીઅનેજેલોકોમીકાતનીહદમારહેતાહોયતેઓહજમાટેએહ
રામપોતાનાઘરેથીજબાંધીનેઆવે,
(ઘરેથીમીકાતજઈઅહેરામબાંધવાનીજરૂરનથી)

એહરામબાંધવાનોતરીકો:

એહરામબાંધતાપહેલાશરીરનીસફાઈકરવી, ગુસલકરવું,
 અનેબુશ્બુલગાવવીમુસ્તહબછે,
 મીકાતપહોચીએહરામમાટેકપડાંપહેરવાજોઈએ,
 અનેવિમાનમાંસફરકરીઆવનારવ્યક્તિઘરેથીજકપડાંપહેરેપછીનિયતકરીવે
 અનેમીકાતનીનજીકપહોચીતલ્બિયાપદે [૩૬]
 પુરુષબેસાફકપડાંમાંએહરામબાંધેજેસિવાઈકરેલાનહોયઅનેપોતાનામાથા
 નેખુલ્વુંરાખે. સ્ત્રીએહરામમાંકોઈપણપ્રકારનાકપડાંપહેરીશકેછે,
 તેમનામાટેબાસકપડાંપહેરવાજરૂરીનથી, હા,
 શરતએછેકેતેનોપોશાકયોડોઅનેછુપાયેલોહોવોજોઈએ,
 એવોપોશાકનપહેરવોજોઈએ,
 જેનાકારણેસુંદરતાઅનેબેપરદગીજાહેરથતીહોય,
 તેમનામાટેએહરામનાસમયેબન્નેહાથોમાંમોજાપહેરવા,
 અથવાનકાબદ્વારાપોતાનાયહેરોછુપાવવોયોગ્યનથી,
 જોકેકોઈગેરમહરમસામેઆવીજાયતોયહેરાપરકોઈકપડુંલટકાવીવે,
 અથવાકોઈબીજીવસ્તુથીમોઢુંછુપાવીવે,
 જેવુંકેઆપનીપવિત્રપત્નીઓજ્યારેતેમનીસામેથીકોઈકાફલોપસારથતો,
 તોમાથાપરથીપોતાનીયાદરોયેહરાપરલટકાવીદેતાહતા.

ત્યારબાદહાજીઓએહરામનોલિબાસપહેર્યાપછીપોતાનાદિલમાંઉમરહ
 નીનિયતકરવીજોઈએઅનેફરીતલ્બિયહકહેવુંજોઈએ,
 અનેઅલ્લાહુમ્મહલબૈકઉમરતન્ " હેઅલ્લાહહુંઉમરહમાટેહાજરછું,
 કહીતલ્બિયહકહેવુંજોઈએ, અનેઉમરહનેહજસાથેભેગુંકરીમુતમત્તિઅ [૩૭]
 બનીજાય. અનેહજજેતમત્તુઅજબહેતરછે,
 કારણકેરસૂલએસહાબાઓનેઆપ્રમાણેહજકરવાનોઆદેશઆપ્યોહતો,
 જોકેજરૂરીકલ્પુંહતું,
 અનેજેવ્યક્તિએઆઆદેશનાપાલનકરવામાંસંકોચઅનુભવ્યોતોઆપતેના
 થીનારાજથઈગયાહતા, જોકેજેનીપાસેહથ [૩૮]

માટેજાનવરહોયતેકિરાનનાએહરામમાંબાકીરહેશે, જેવુંકેઆપએકર્યુંહતું-,
 કારિન: તેવ્યક્તિછે, જેહજઅનેઉમરહમાટેએકસાથેએહરામબાંધે,
 અનેતલ્લિયહમા "અલ્લાહુમ્મલબ્લૈકઉમરતન્વહજજન"
 હેઅલ્લાહહુંહજઅનેઉમરહકરવામાટેહાજરછું, કહેવુંજોઈએ,
 કારિનપોતાનાએહરામમાંત્યાંસુધીબાકીરહેશે,
 જ્યાંસુધીનહરનાદિવસેપોતાનીહધકુરબાનીનકરીલે.

અનેમુફરીદતેછે, જેફક્તહજમાટેનિયતકરે,
 અનેઅલ્લાહુમ્મલબ્લૈકહજજનકહે, હેઅલ્લાહ ! હુંહજમાટેહાજરછું,
 કહીતલ્લિયહકહે.

***

અહેરામનીસ્થિતિમાંજેવસ્તુઓપરરોકલગાવીછેતેનુંવર્ણન

અહેરામનીસ્થિતિમાંનીયેવર્ણવેલદરેકવસ્તુઓહરામછે:

૧- સમાગમઅનેતેનેસંબંધિતદરેકકામ, ઉદાહરણતરીકેબોસોલેવો,
 મનેચ્છાસાથેસ્પર્શકરવું, અશ્વીલવાતોકરવી, એવીજરીતેલગ્નકરવા,
 તેમજલગ્નકરાવવાઅનેસગાઈકરાવવી.

૨- માથાનાવાળકપાવવાઅથવાવાળમાંથીથોડાકપણવાળકાપવા.

૩- નખકાપવા.

૪- ચોટીજાયએવીવસ્તુઓથીમાથુંઢાંકવું, પરંતુછત્રી,
 તંબુઅથવાગાડીનીઆડમાછાંચડોપ્રાપ્તકરીશકાયછે.

૫- ખુશ્બુલગાવવીઅથવાખુશ્બુસૂંઘવી

૬- જમીનનાજાનવરોનોશિકારકરવોઅથવાતેનુંમાર્ગદર્શનઆપવું.

૭-

પુરુષમાટેકમિસઅથવાઅન્યસિવેલુંકપડુંપહેરવુંઅનેસ્ત્રીઓનુંચહેરોઅનેહાથ

પરનકાબઅથવાસિવેલુંકપડુંનાબવું, પુરુષયપ્પલપહેરીશકેછે,
અનેજોયપ્પલનમળેતોમોજાનોપણઉપયોગકરીશકેછે.

વર્ણવેલવસ્તુઓમાંથીઅજાણતામાંઅથવાભૂલકરીજોકોઈવ્યક્તિકોઈકા
મકરીલેતોતરતજતેનેદૂરકરીદે, અનેતેનાપરકોઈફીદ્યોવગેરેનથી.

જ્યારેહાજીકઅબતુલ્લાહપહોંચેતોતેનેસાતવખતતવાફેકુદૂમકરે, [૩૯]
શરૂઆતહજરેઅસ્બદપાસેથીતકબીરવડેકરે, અનેઅંતપણત્યાંજકરે,
તવાફકરતીવખતેઝિકઅનેઅન્યદુઆઓમાં [૪૦] વ્યસ્તરહેવુંજોઈએ,
તવાફમાટેકોઈખાસદુઆનથી,
અનેત્યારબાદશક્યહોયતોમકામેઈબ્રાહીમપછી [૪૧]
નહીંતોમસ્જિદેહરામમાંકોઈપણજગ્યાએબેરકઅતનમાઝપઢવી,
ત્યારબાદસફાપર્વત [૪૨] પરચઢીકિબ્લાતરફમોઢુંકરે, અનેતકબીર
(અલ્લાહુઅકબરકહેવું) અનેતહલીલ (લાઇલાહઈલ્લાહપઢવું) જોઈએ,
અનેદુઆકરવીજોઈએ, ત્યાંથીમરવહતરફજવુંજોઈએ,
ત્યાંપણએવીજરીતેકરવુંજોઈએજેસફાપરકર્યુંહતું,
આપ્રમાણેસાતવખતસઇકરવીજોઈએ,
સફાથીમરવહતરફજવુંએકચક્કરથયું,
અનેમરવહથીસફાઆવવુંબીજુંચક્કરથયું,
ત્યારબાદમાથાનાવાળકપાવવાજોઈએ,
અનેસ્ત્રીઆંગળીનાએકબોરખાજેટલાવાળકપાવે,
અનેઆવુંકર્યાપછીઉમરહપૂરોથઈગયો,
અનેએહરામનાકારણેજેવસ્તુઓહરામહતીહવેતેબધીવસ્તુઓહલાલથઈજ
શે.

સ્ત્રીઓનાઅંગતમસાઈલ:

જોકોઈસ્ત્રીએહરામબાંધતાપહેલાઅથવાએહરામબાંધીલીધાપછીહૈઝઅથ
વાનિફાસઆવીજાયતોતેહજજેકિરાનઅર્થાત્હજઅનેઉમરહબન્નેનોએહરામ
બાંધીલે,
અનેઅન્યહાજીઓનીજેમજહજઅનેઉમરહબન્નેનોતલ્લિયાપઢતીરહે,

કારણકેહૈઝઅનેનિફાસઅહેરામબાંધવાઅનેઅરફાહતેમજમુઝદલિફાનારો
 કાણમાટેકોઈરોકનથી, હાં, બૈતુલ્લાહનોતવાફકરવોતેનાપરરોકછે,
 જેસ્ત્રીઆપ્રમાણેહોયતોતેઅન્યહાજીઓનીજેમદરેકરુકનકરશે,
 ફક્તબૈતુલ્લાહનોતવાફપાકસાફથયાસુધીરોકીરાખશે,
 અનેપાકથયાપછીતેનેકરશે,
 જોકોઈસ્ત્રીલોકોનાહજનાએહરામબાંધતાપહેલાજપાકથઈગઈતોતેગુસલક
 રીબૈતુલ્લાહનોતવાફકરીશકશે,
 સઇપણકરશેઅનેપોતાનાવાળપણકપાવશે,
 અનેઉમરહનાએહરામથીહલાલથઈજાય,
 પછીદરેકહાજીઓસાથેએહરામબાંધીમિનાજાય,
 અનેજોતેઆઠતારીખસુધીહાજીઓનાએહરામબાંધવાસુધીપાકનથઈશકેતો
 તેપણતેમનીસાથેતલ્બિયાકહેતાહજજેકિરાનનીનિયતકરીદરેકરુકનકરતીર
 હેશે, અર્થામિનાજવું, અરફાતઅનેમુઝદલિફામારોકાવવું, રમયેજમરાત,
 કુરબાની, અનેમાથાનાવાળાકાપવાવગેરેદરેકરુકનહાજીઓસાથેકરતીરહે,
 અનેજ્યારેપાકથઈજાયતોબૈતુલ્લાહનોજરૂરીતવાફઅનેસફાતેમજમરવહની
 સઇકરીલે.

અનેઆતવાફઅનેસઇતેનાહજઅનેઉમરહબન્નેમાટેપૂરતોગણાશે,
 કારણકેઆવુંજહજતુલ્લિદાઅનાસમયેહઝરતેઆયશારઝી. સાથેથઈહતી,
 અનેતેમનેઆપﷺએઆજપ્રમાણેકરવાનોઆદેશઆપ્યોહતો,
 સાથેસાથેઈશારોપણકર્યોહતોકેઆતવાફઅનેસઇહજઅનેઉમરહબન્નેતરફ
 થીપૂરતુંછે,
 કારણકેહજજેકિરાનકરવાવાળાપરમુફરિદનીજેમફક્તએકતવાફઅનેએકસ
 ઇવાજિબછે, [૪૩] અનેઆપﷺનુંફરમાનઆવાતનીદલીલછે,
 એકબીજીહદીષમાછેકે: ઉમરહહજમાંકયામતસુધીદાખલથઈગયું,
 અલ્લાહવધુજાણેછે.

આઠઝિલિહજહએમક્કાહશહેરમાંપોતાનીરહેવાનીજગ્યાએથીજહજ
 માટેએહરામબાંધીલે, જેવીરીતેકેઉમરહનોએહરામબાંધીમિકાતથીમક્કાહ

આવ્યાહતા, શક્યહોયતોગુસલકરીલે,
 અનેખુશ્બુલગાવીપછીએહરામબાંધવુજોઈએ, અને
 "અલ્લાહુમ્મલલ્લેકહજજન" કહીહજમાટેનિયતકરવીજોઈએ,
 અનેએહરામનીદરેકબાબતનોપ્યાલકરવોજોઈએ,
 અનેવર્ણવેલરોકથીસંપૂર્ણબચીનેરહેવુંજોઈએ,
 આપાબંદીત્યાંસુધીરહેશેજ્યારેમુઝદલિફહથીપાછાફરતામિનાસુધીઆવીદ
 સમીતારીખે [૪૪]
 રમ્યેજમરાતઅનેકુરબાનીઅનેમાથાનાવાળકપાવીફારીગનથઈજાય,
 અનેસ્ત્રીફક્તથોડાકજવાળકપાવશે.

હાજીઆઠઝિલ્હિજજહનાદિવસેએહરામબાંધીમિનાદરેકહાજીઓસાથે
 જાય, અનેત્યાંજરાતપસારકરે,
 ત્યાંપાંચવખતનીનમાઝપોતાનાસમયેકસરઅદાકરવી, (ઝોહર, અસર,
 મગરિબ, ઇશાફજર)
 બીજાદિવસેનવમીતારીખેસૂર્યોદયપછીદરેકહાજીઓસાથેનમિરહજવું,
 અનેત્યાંરોકાઈજવું,
 અનેત્યાંઇમામસાથેઝોહરઅનેઅસરનીનમાઝભેગીકરવીકસરકરવી,
 અનેઝવાલપછીત્યાંથીઅરફાહસુધીનીકળીકિબલાતરફમોઢુંકરી,
 વધુમાંવધુઝિક્કઅનેદુઆમાંવ્યસ્તરહેવુંજોઈએ, અનેજો (નમિરહથીનજઈ)
 અરફાહમાંજઈબેસીજાઓતોપણજાઈઝછે,
 અરફાતનુંમેદાનસંપૂર્ણઠહેરવાનીજગ્યાછે.

અનેહાજીઅરફાતમાઅલ્લાહનોઝિક્ક,
 દુઆઅનેઇસ્તિફારમાંવ્યસ્તરહેવુંજોઈએ,
 અનેપર્વતતરફમોઢુંનકરીકિબલાતરફફરીજવું,
 કારણકેપર્વતતોઅરફાતનોએકભાગછે,
 ઈબાદતસમજીતેનાપરચઢવુંજાઈઝનથી,
 એવીજરીતેતેનાપથ્થરોનેસ્પર્શકરવુંપણજાઈઝનથી,
 જોકેઆહરામકરેલબિદઅતેછે.

પછીસૂર્યાસ્તપછીલબ્દેકપદ્ધતાસંપૂર્ણશાંતિસાથેમુઝદલિફાતરફજવુંજોઈ
 એ,
 અનેત્યાંપહોંચતાજમગરીબઅનેઇશાનીનમાઝઇશાનાસમયેકસરસાથેપઢ
 વીજોઈએ, ત્યારબાદત્યાંજરાતપસારકરવીજોઈએ,
 અનેફજરનીનમાઝપઢીજ્યારેઅજવાળુંથઈજાયતોસૂર્યાદયપહેલાઅલ્લાહનો
 ઝિક્કરતામિનાતરફનીકળીજાય,
 મિનાપહોંચીસૂર્યાદયપછીજમરહઉકબાનીતરફજવુંજોઈએ,
 અર્થાત્સાતકાંકરિયોએકપછીએકબહુનાનીનહોવીજોઈએઅનેનતોઘણીમો
 ટીહોવીજોઈએઅનેનતોઘણામોટાપથ્થરહોવાજાઈએ,
 જોકેયણાનીજેમહોય, ચપ્પલવેગરેજમરાતપરમારવાજાઈઝનથી,
 આવ્યર્થઅનેશેતાનીઅમલછે,
 રસૂલﷺનીસુન્નતનુંઅનુસરણઅનેઅલ્લાહતેમજરસૂલનીઅવજ્ઞાથીબચતાશે
 તાનનેસૌથીવધારેઅપમાનિતકરીદેએવીવસ્તુછે.

રમ્એજમરહથીફારીગથઈહાજીકુરબાનીકરશે,
 પછીપોતાનામાથાનાવાળકપાવવાજોઈએ,
 અનેસ્ત્રીઓથોડાકજવાળકપાવશે,
 જોપુરુષપણથોડાવાળકાપશેતોજાઈઝછે,
 પરંતુસંપૂર્ણવાળકાઢીનાખવાબહેતરછે,
 પછીપોતાનાકપડાંપહેરીલેહવેએહરામનાદરેકપ્રતિબંધોખતમથઈજશે,
 અનેફક્તસ્ત્રીસિવાયદરેકવસ્તુહલાલથઈજશે,
 પછીમક્કાજઈઅનેતવાફેઇફાઝાઅનેત્યારબાદસઇકરવીજોઈએ,
 અનેપછીસ્ત્રીપણહલાલથઈજશે,
 પછીતવાફેઇફાઝાથીફારીગથઈગયાપછીમિનાતરફપાછાઆવીજાય,
 અનેઅગિયાર, બારઅનેતેરતારીખનીરાતોત્યાંજપસારકરે,
 જોકોઈફક્તબેજરાતોત્યાંપસારકરીઆવીજાય, તોપણજાઈઝછે,
 તેદિવસોમાંઝવાલપછીત્રણેયજમરાતનેકાંકરિયોમારવી,
 શરૂઆતપહેલાજમરાહથીકરવીજોઈએ, જેમિનાસાથેભેગુંછે,
 પછીબીજાનેઅનેપછીજમરહઉકબાને,

દરેકજમરાતનેસાતકાંકરીઓમારવીજોઈએ,
દરેકકાંકરીઓમારતીવખતેઅલ્લાહુઅકબરકહેવુંજોઈએ,
અનેકાંકરીઓમિનામાંપોતાનીજગ્યાપર [૪૬] થીલઈનેજવું.
જેકોઈનેમિનામાંજગ્યાનમળેતોત્યાંતંબુખત્મથાયછે, ત્યાંજરોકાઈજવું.

જોમિનામાફકતબેજદિવસરોકાઈપોતાનાશહેરતરફપાછાફરવાનોઈરા
દોહોયતોએવુંકરીશકાયછે,
પરંતુબહેતરએછેકેત્રીજીરાતપણમિનામાંજપસારકરે,
અનેઝવાલપછીરમચીકરવીજોઈએ,
જ્યારેપોતાનાઘરતરફપાછાફરવાઇચ્છતાહોવતોતવાફેવદાઅકરવુંજોઈએ,
અનેતરતજરવાનાથઈજવુંજોઈએ,
તવાફેફર્જઅથવાસઇકર્યાપછીજોસ્ત્રીનેહૈઝઅથવાનિફાસઆવીગયુંતોતેતવા
ફેવિદાઅછોડીશકેછે, અનેતેનાપરતેતવાફજરૂરીનથી.

જોકોઈહાજીકુરબાનીનેઅગિયાર, બારઅથવાતેરસુધીપણકરે,
તોઆવુંકરવુંપણજાઈઝછે,
એવીજરીતેકોઈતવાફેફઝાઝાઅનેસઇનેમિનાથીપાછાફરીનેકરવાઇચ્છેતોએ
પણજાઈઝછે, પરંતુબહેતરદસમીતારીખેકરવીછે.

અનેઅલ્લાહજસૌથીવધારેજાણેછે ,
દરુદઅનેસલામતીથાયમુહમ્મદપરઅનેતેમનીસંતાનપર.

***

ઈમાન

અલ્લાહતઆલાએમુસલમાનોમાટેઅલ્લાહઅનેતેનારસૂલઅનેઅરકાનેઇ
સ્વામપરઈમાનસાથેસાથેફરિશ્તાઓ [૪૭] અનેઆકાશીયકિતાબો [૪૮]
ઉપરપણઈમાનલાવવુંજરૂરીકર્યુંછે,
જેકિતાબોનેઅલ્લાહતઆલાએપોતાનાપયગંબરપરઉતારી,
જેનીશ્રુંખલાનીઅંતિમકિતાબકુરઆનમજીદછે,

જેદરેકઆકાશીયકિતાબોનીનાસિખ (રદકરીદેનારી)

છેઅનેઅલ્લાહતઆલાએતેકિતાબનેપાછળનીદરેકકિતાબોમાટેસરક્ષકબ
નાવીદીધી,

એવીજરીતેઅલ્લાહતઆલાએપણઆદેશઆપ્યોછેકેતેણેમોકલેલાદરેકપ
યગંબરોઅનેનબીઓપરઈમાનલાવે, કારણકેદરેકનીવાતએકજછે,

અનેદીનપણએકજછે, અનેતેદીનઇસ્લામછે, જેનેઅલ્લાહતઆલાએ,

જેસમગ્રસૃષ્ટિનોપાલનહારછે, પયગંબરઅનેનબીબનાવીમોકલ્યા,

એટલામાટેએકમુસલમાનમાટેજરૂરીછે,

કેતેદરેકપયગંબરોપરઈમાનલઈઆવે,

જેમનુવર્ણનકુરઆનમજીદમાંકરવામાંઆવ્યુંછે,

કેતેઓઅલ્લાહનાપયગંબરહતા,

જેમનેપોતાનીકોમતરફમોકલવામાંઆવ્યાછે,

અનેતેનીસાથેસાથેપણયકીનઅનેઈમાનધરાવેકેઅંતિમપયગંબરમુહમ્મદ

ﷺ છે, જેમનેસમગ્રમાનવજાતિતરફરસૂલબનાવીમોકલવામાંઆવ્યા,

અનેસમગ્રમાનવજાતિઅહીંસુધીકેયહૂદીઅનેનસરાનીપણઅનેએવગરઅન્ય

ધર્મનાલોકોપણઆપ ﷺનીકોમનાએકસભ્યછે,

અનેજમીનનાદરેકલોકોમાટેઆપ ﷺપરઈમાનલાવવુંજરૂરીઅનેફરજીયાતછે.

મૂસાઅનેઈસાએવીજરીતેદરેકપયગંબરતેમનાથીછેટારહેવાનુંએલાનકર
શે, જેલોકોમુહમ્મદનીશરીઅતપરઈમાનનથીલાવ્યાં,

કારણકેએકમુસલમાનદરેકપયગંબરોપરઈમાનલાવનારઅનેતેમનુંઅનુસરણ

કરવાવાળોછે, અનેજેવ્યક્તિમુહમ્મદ ﷺપરઈમાનનહિલાવે,

અનેઆપનુંઅનુસરણનકરે, અનેઇસ્લામદીનપરઈમાનઅનેયકીનધરાવે,

તેખરેખરદરેકપયગંબરોનોઇન્કારકરવાવાળોછે,

ભલેનેતેપોતાનેકોઈએકનબીનોઅનુયાયીદર્શાવે,

આવિશેવિસ્તારપૂર્વકવિભાવ: રમાવર્ણનકરીદીધુંછે,

આપ ﷺએકહું -: <<કસમછેતેઝાતનીજેનાહાથમાંમારીજાનછે,

આકોમનોકોઈપણવ્યક્તિભલેનેતેયહૂદીહોયકેઈસાઈ,

તેણેમારીપયગંબરીવિશેજાણ્યુંતોપણમારીપયગંબરીપણઈમાનવાવ્યા
વગરજમૃત્યુપામેતોતેજહન્નમમાજશે>> [૪૯].

એવીજરીતેદરેકમુસલમાનમાટેમૃત્યુપછીફરીવારજીવિતથવા,
હિસાબકિતાબ, સજાઅનેબદલો, જન્નતઅનેજહન્નમ,
અર્થાત્આખિરતનીદરેકવસ્તુપરઈમાનઅનેઅલ્લાહનીતકદીરપરઈમાનલાવ
વુંજરૂરીછે.

તકદીરપરઈમાનનોઅર્થ:

તકદીરપરઈમાનલાવવુંદરેકમુસલમાનમાટેજરૂરીછે,
તકદીરપરઈમાનલાવવાનોઅર્થએછેકેમુસલમાનએવોઅકીદોધરાવેછેકેઅ
લ્લાહતઆલાએસૃષ્ટિનીદરેકવસ્તુઅનેબંદાઓનાદરેકકાર્યોનુંજ્ઞાનઆકાશઅ
નેધરતીનાસર્જનપહેલાથીહતું, અનેઆદરેકવસ્તુલોહેમહકુઝમાંલખેલીછે,
અનેએકમુસલમાનુંતેવસ્તુપરપણઈમાનહોવુંજોઈએકેઅલ્લાહએજેવસ્તુનીઈ
ચ્છાકરીતેથઈગઈ, અનેજેવસ્તુનીઈચ્છાતેણેનકરીતેનથઈ,
અનેતેણેબંદાઓનેપોતાનીઈબાદતઅનેબંદગીમાટેપેદાકર્યા,
અનેતેનાતરીકાનેસ્પષ્ટકરીદીધો, અનેતેનેકરવાનોસ્પષ્ટઆદેશઆપ્યોછે,
અનેએવીજરીતેપોતાનીઅવજ્ઞાથીરોક્યાછે,
અનેતેનુંપણમાર્ગદેશનઆપીદીધુંછે,
અનેઇન્સાનનેકુદરતઅનેઈરાદાનીશક્તિઆપીછે,
જેનાદ્વારાતેઅલ્લાહનાઆદેશોનુંપાલનકરીશકે
, જેથીતેનેસવાબઆપવામાંઆવે,
અનેજેવ્યક્તિએતેનીઅવજ્ઞાકરીઅનેગુનાહોકર્યાતોતેસજાનોહકદારબનશે.

અનેબંદાઓનીઈચ્છાઅલ્લાહનીઈચ્છામુજબહોયછે,
જ્યાંસુધીએવીવસ્તુનોસંબંધ, જેમાંમાનવીનોકોઈઅધિકારનહોય,
જેમકેભૂલીજવું, ભૂલકરવી, બીમારી, ગરીબી, મુસીબતોઆવવી,
ઝબરદસ્તીકરવામાંઆવેલીવસ્તુઓપરઅલ્લાહતઆલાતરફથીકોઈપકડન
થી, અનેનતોકોઈપ્રકારનોઅઝાબઅથવાસજાછે, પરંતુતંગી,

મુસીબત પર જ્યારે બંદો સબર કરી અડગ રહે છે અને અલ્લાહના નિર્ણય પર ખુશ થાય તો અલ્લાહ તેને સવાબ અને બદલો આપે છે.

વર્ણવેલ દરેક વસ્તુ ઓપર ઈમાન ધરાવવું એક મુસલમાન પર જરૂરી છે.

મુસલમાનો મા સૌથી વધારે મજબૂત ઈમાન ધરાવનાર અને અલ્લાહની નજીક રહેવા વાળા અને જન્મ તમાં ઉચ્ચ દરજ્જા વાળા (મુહસીનીન) એ હસાન કરવા વાળ છે, જેઓ અલ્લાહ તઆલાની ઈબાદત એવી રીતે કરે છે અને તેનાથી એવી રીતે ડરે છે અને આશા રાખે છે અને ઇઝ્ઝત કરે છે જાણે કે તેઓ તેને જોઈ રહ્યા છે, અને તેની અવજ્ઞાન થી કરતા, તેમની જાહેરની સ્થિતિ અને અંદરની સ્થિતિ એક જ વીહોય છે, અને જો આરી તેન થાય તો કમસે કમ તેઓ એવું વિચારતા હોય છે કે અલ્લાહ તઆલા તેમને જોઈ રહ્યો છે, અને તેમના કાર્યો, વાતો અને નિયત માં થી કોઈ વસ્તુ તેનાથી છુપાયેલી નથી, તેનું અનુસરણ કરવા માટે હંમેશા તૈયાર રહે છે અને તેની અવજ્ઞા કરવાથી હંમેશા દૂર રહે છે, અને જ્યારે તેનાથી કોઈ ગુનો હથ ઈજાય તો તૌબા અને માફી માંગવા માં જલ્દી કરે છે, પોતાના ગુના હો પર અફસોસ કરે છે અને આગળ તે ગુનાહથી સંપૂર્ણ બચવા નું વચન કરે છે, અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

[إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ] (النحل: 128)

(નિ:શંક અલ્લાહ તઆલા પર હેજગારો અને સદાચારી લોકો સાથે છે.)

[અન્નહલ: ૧૨૮].

***

ઇસ્લામ દીન નું સંપૂર્ણ હોવું

અલ્લાહતઆલાકુરઆનમજીદમાંકહ્યું:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: 3]

(આજેમેંતમારામાટેદીનનેસંપૂર્ણકરીદીધોઅનેતમારાપરમારીકૃપાપુરીકરીદી
ધીઅનેતમારામાટેઇસ્લામનાદીનહોવાપરરાજીથઇગયો) [અલ્માઈદહ: ૩],

અનેઅલ્લાહતઆલાએકહ્યું:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا
كَبِيرًا﴾ [الإسراء: 9]

(ખરેખરઆકુરઆનતેમાર્ગબતાવેછે, જેખૂબજસીધોછે,
અનેઈમાનવાળાઓતેમજજેલોકોનેકકાર્યોકરેછેકેતેમનેખુશખબરીઆપેછે,
કેતેમનામાટેખૂબજમોટોસવાબછે.) [અલ્ઇસ્રા: ૯],

અનેઅલ્લાહજેસર્વશ્રેષ્ઠછે, કહ્યું:

﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَيِّبَاتًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ﴾ [النحل: 89]

(અનેઅમેતમારાપરએવીકિતાબઉતારીછે,
જેમાંદરેકવસ્તુઓનેસ્પષ્ટતાસાથેવર્ણનકરીદેવામાંઆવીછે,
અનેમુસલમાનોમાટેહિદાયત, રહેમતઅનેખુશખબરીછે) [અનનહલ: ૮૯].

અનેસહીહહદીષમાઆપﷺએકહ્યું:

<<હુંતમનેઅત્યંતઉજ્વળઅનેપ્રકાશિતમાર્ગપરછોડીનેજઈરહ્યોછું,
જેનીરાતોદિવસનીજેમપ્રકાશિતઅનેસ્પષ્ટછે,
આમાર્ગથીતેજદૂરહશેજેનષ્ટવાનોહશે>> [૫૦], અનેઆપﷺએકહ્યું- :
<<હુંતમારીપાસેબેવસ્તુછોડીનેજઈરહ્યોછું,
જ્યાંસુધીતેનેમજબૂતીસાથેપકડીરાખશોગુમરાહનહિથાઓ,
એકઅલ્લાહનીકિતાબ (કુરઆન) અનેબીજુંતેનાપયગંબરનીસુન્નત>>
[૫૧].

- વર્ણવેલઆયતોનીસ્પષ્ટતા:

પહેલીઆયતમાંઅલ્લાહતઆલાએવર્ણનકર્યુંકેતેણેઇસ્લામદીનનેલોકોમા
 ટેસંપૂર્ણકરીદીધો, હવેતેમાંકોઈપણપ્રકારનીવધઘટથઈશકતીનથી,
 તેદરેકસમયમાંદરેકશહેરનાલોકોમાટેસરખોછે,
 અનેએવુંએલાનકરીદીધુંકેતેણેમુસલમાનોનેઆસંપૂર્ણદીનઆપીઆપ઼નીપ
 યગંબરીદ્વારાઅનેમુસલમાનોનેતેમનાદુશમનોપરવિજયઆપીપોતાનીદરેક
 નેઅમતોનેસંપૂર્ણકરીદીધી,
 વધુએપણવર્ણનકરીદીધુંકેતેણેદીનરૂપેઇસ્લામનેપસંદકરીલીધો,
 અનેહવેતેનાથીક્યારેયનારાજનહીંથાય,
 અનેઇસ્લામદીનસિવાયકોઈપણદીનતેકબૂલનહીંકરે.

બીજીઆયતમાંઅલ્લાહતઆલાએવર્ણનકર્યુંકેકુરઆનમજીદએકસંપૂર્ણ
 માર્ગદર્શકકિતાબછે,
 તેમાંદીનઅનેદુનિયાનીદરેકબાબતઅત્યંતસ્પષ્ટરીતેઅનેસંતોષકારકમાર્ગદર્શ
 નઅનેશિક્ષાઓવર્ણનકરીછે, એવીકોઈભલાઈનીવાતનથી,
 જેનુંમાર્ગદર્શનકુરઆનમજીદેનઆપ્યુંહોય,
 અનેએવીજરીતેકોઈબુરાઈઅનેખરાબવાતનથી, જેનીજાણનઆપીહોય,
 જુનીઅથવાનવીદરેકબાબતકેમનહોય,
 કુરઆનમજીદમાંતેનોસયોટઅનેસ્પષ્ટહવર્ણનછે,
 જેકુરઆનમજીદવિરુદ્ધકરશેતેસ્પષ્ટજુલમઅનેઅજ્ઞાનતામાંહશે.

ઇભ, અકીદા,
 સિયાસતઅનેહુકુમતનાનિયમોવિશેઅનેસામાજિકબાબતોવિશેન્યાયપૂર્વક
 અનેસ્પષ્ટરીતેકુરઆનમજીદમાંવર્ણનકરવામાંઆવ્યુંછે,
 અનેતેનીસંપૂર્ણસ્પષ્ટસમજૂતીઆપ઼એપોતાનીવાતોઅનેકાર્યોદ્વારાવર્ણનક
 રી, તેનીજતરફકુરઆનનીઆયતઈશારોકરીરહીછે,

﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ﴾ [النحل: 89].

((અમેઆકિતાબનેતમારાપરઉતારીદીધી,
 જેસ્પષ્ટરીતેવર્ણનકરવાવાળીછે.)) [અન્નહલ: ૮૯].

આગળભાગમાં ઇસ્લામ દીનના વિશિષ્ટ સૂચનો અને તેના યોગ્ય અને સચોટ તરીકાને વર્ણન કરવામાં આવ્યો છે.

***

ચોથો વિભાગ: ઇસ્લામનો સાચો તરીકો

૧- ઇલ્મ:

અલ્લાહ તઆલાએ માનવી માટે જે સૌ પ્રથમ વસ્તુ જરૂરી કરી છે, તે ઇલ્મ પ્રાપ્ત કરવું છે, અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

(فَاعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَعِزَّ لِدُنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ)

[મહમ્દ: 19]

(તો (હે પયગંબર)

તમે જાણી લોકે અલ્લાહ સિવાય કોઈ બંદગીને લાયક નથી અને પોતાના માટે અને ઇમાનવાળા પુરુષો અને ઇમાનવાળી સ્ત્રીઓના માટે પણ ગુનાહોની માફી માંગ તારહો, અલ્લાહ તઆલા તમારા લોકોની હરવા-ફરવા અને રહેઠાણને ખુબ સારી રીતે જાણે છે.) [મુહમ્મદ: ૧૯],

અને અલ્લાહ તઆલા એ કહ્યું:

(يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ نَرَجَاتِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ)

[المجادلة: 11]

(અલ્લાહ તઆલા ઇમાન અને ઇલ્મવાળાઓના દરજ્જાઓને બુલંદ કરે છે અને અલ્લાહ તે દરેક વસ્તુઓની જાણ ધરાવે છે, જે કંઈ તમે કરો છો) [અલ્મુજાદલ: ૧૧]

અલ્લાહ તઆલા એ કહ્યું:

(وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا) [طه: 114]

(અને તમે કહો કે હે મારા પાલનહાર ! મારા ઇલ્મ (જ્ઞાન) માં વધારો કર) [તોહા: ૧૧૪],

અને અલ્લાહ તઆલાએ કહ્યું:

[فَاسْأَلُوا أَهْلَ الدِّئْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ] [الأنبياء: 7]

(બસ ! તમે કિતાબવાળાને પૂછી લો જો તમે પોતે ન જાણતા હોય.)

[અલ્ અંબિયા: ૭].

સહીહ હદીષમાં આ પૃષ્ઠ કહે છે:

<<ઈલ્મ પ્રાપ્ત કરવું દરેક મુસલમાન માટે જરૂરી છે>> [૫૨],

અને આ પૃષ્ઠ એ કહ્યું :-

<<એક આલિમને એક જાહિલ પર એવી જરીતે મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે, જે વુંકે પૂર્ણિમા ચંદ્રની મહત્વતા સંપૂર્ણ તારાઓ પર હોય છે.>> [૫૩].

ઇસ્લામ માટે જરૂરી ઇલમ પ્રાપ્ત કરવાનું છે,
તેના કેટલાક પ્રકાર છે:

પહેલો પ્રકાર:

જે દરેક મુસલમાન પુરુષ અને સ્ત્રી માટે જરૂરી છે,
અને જે ઇલમ બાબતે કોઈ નું કારણ કબૂલ કરવામાં નહીં આવે, અને તે છે
"અલ્લાહની મઅરિફત (ઓળખ) "
રસૂલ ﷺ ની મઅરિફત અને ઇસ્લામ દીનની જરૂરી વાતોની મઅરિફત રાખવી જ
રૂરી છે. [૫૪].

બીજો પ્રકાર:

ફર્ઝ કિફાયા, અર્થાત્ આ ઉમ્મતમાં થી થોડાક લોકો આ ઇલમ પ્રાપ્ત કરે,
તો અન્ય દરેક લોકો માટે પૂરતું થઈ જશે,
અને તે લોકો તે ઇલમ ન પ્રાપ્ત કરવા પર ગુનેગાર નહીં થાય,
પરંતુ તે લોકો માટે પણ તે ઇલમ પ્રાપ્ત કરવું મુસ્તહબ છે, જોકે બહેતર રહેશે,
અને તે ઇલમ એ છે કે આયતો અને હદીષોની સચોટ સમજૂતી,
મસ્અલામ સાઇલ નું ઇલમ પ્રાપ્ત કરવું અને તેમાં એટલી મહારત પ્રાપ્ત કરવી કે તે ઇલ
મ બીજાને પઢાવી શકે,

નિર્ણાયકશક્તિપ્રાપ્તથઈજાયઅનેકોઈનેફતવોઆપીશકે,
 અનેલોકોનેદીનતરફમાર્ગદર્શનઆપીશકે,
 આઇલમહેઠળતેદરેકદુનિયાનાઇલમપણાવેછે,
 જેનેપ્રાપ્તકરવાથીતેપોતેપ્રબળબનીશકે, અનેકોઈનાપરનિર્ભરનરહે,
 એટલામાટેમુસલમાનસરદારોમાટેજરૂરીછે,
 તેઓકેટલાકએવાલોકોતેયારકરાવે, જેઓઆઇલમપઢાવીશકે,
 જેમુસલમાનોમાટેજરૂરીછે, અનેતેપોતેપ્રબળબનીશકે.

ત્રીજોપ્રકાર: અકીદાનુંઇલમ:

અલ્લાહતઆલાએમુહમ્મદﷺનેઆદેશઆપ્યોકેતેઓસ્પષ્ટસૂચનાઆપીદે
 કેદરેકલોકોફક્તએકઅલ્લાહનાબંદાછે,
 એટલામાટેતેમનામાટેજરૂરીછેકેતેઓફક્તતેનીજબંદગીકરે,
 અનેફક્તતેનીજપાસેદુઆઅનેફરિયાદકરે,
 જેનુંસ્પષ્ટીકરણતૌહીદનાવિભાગમાંવર્ણનથઈગયુંછે,
 અનેએવીજરીતેફક્તઅલ્લાહનીજઝાતપરભરોસોકરે,
 તેનીજસામેડરઅનેઆશાજાહેરકરે, તેનાથીજઆશાઓજોડાયેલીરાખે,
 [પપ] કારણકેફાયદાઅનેનુકસાનપહોંચાડવાનોમાલિકફક્તતેજછે,
 અનેતેદરેકગુણોનેસાબિતકરે, જેગુણોઅલ્લાહતઆલાએપોતેવર્ણનકર્યાછે,
 અથવામુહમ્મદﷺએવર્ણનકર્યાછે, આવિશેપણઆગળવર્ણનથઈગયુંછે.

ત્રીજું: લોકોસાથેજોડાયેલોરહે:

અલ્લાહતઆલાએએકમુસલમાનનેઆદેશઆપ્યોછેકેતેએવોસદાચારીમા
 નવીબનેજેમાનવતાનેફૂફરઅનેશિર્કનાઅંધકારમાંથીકાઢી,
 ઇસ્લામનાપ્રકાશતરફલાવવામાટેપ્રયત્નકરે,
 એજવસ્તુધ્યાનમાંરાખીઅમેઆકિતાબનેતરતીબઆપીઅનેઅનેતેનુંપ્રકાસ
 નકરીલોકોસુધીપહોંચાડવાનોપ્રયત્નકર્યોછે,
 જેથીઇસ્લામનાપ્રચારઅનેહુકુલ્ફબાદનીજવાબદારીનિભાવીશકે.

એવીજરીતેઅલ્લાહતઆલાએએપણસ્યષ્ટકહીદીધુંકેઅલ્લાહપરઈમાનજ
એકમુસલમાનનેબીજાસાથેમુસલમાનજોડેછે,
અનેતેનાકારણેજસંબંધબનાવવામાંઆવેછે,
એટલામાટેએકમુસલમાનપોતાનામુસલમાનભાઈથી,
જેનેકઅનેઅલ્લાહનોઆજ્ઞાકારીહોય,
મુહબ્બતકરે,ભલેનેતેદૂરનોસંબંધીપણનહોય, અનેતેકાફિરોથીદ્વેષરાખે,
જેઓઅલ્લાહઅનેતેનારસૂલનાઅવજ્ઞાકારીછે,
ભલેનેતેનજીકનોસંબંધીજકેમનહોય,
આજમજબૂતસંબંધછે,જેઅલગઅલગપ્રકારનાબેવ્યક્તિઓનેજોડેછે,
અનેતેબન્નેમાંમુહબ્બતપેદાકરેછે, ખાનદાની, શહેરી,
અનેઓપચારિકતાનાસંબંધતોતરતજતૂટીજતાહોયછે.

અલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ
أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ﴾ [المجادلة: 22]

(જેલોકોઅલ્લાહતઆલાઅનેક્રિયામતનાદિવસપરઈમાનધરાવેછે,
તમેક્યારેયતેમનેનહિજુવોકેતેઓએવાલોકોસાથેમિત્રતાકરતાહોય,
જેઓઅલ્લાહઅનેતેનાપયગંબરનાવિરોધીછે, ભલેનેપછીતેમનાપિતા,
દિકરાઅનેભાઈઅથવાતેમનાકુંટુબીઓપણકેમનહોય) [અલ્મુજાદલહ: ૨૨].

અનેઅલ્લાહતઆલાએકહ્યું:

﴿إِنْ أُرْمِمْكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَنْتَأْتُمْ﴾ [الحجرات: 13]

(ખરેખરઅલ્લાહપાસેતેવધુપ્રતિષ્ઠિતછે,
જેતમારામાંસૌથીવધુઅલ્લાહથીડરવાવાળોહશે) [અલ્હુજરાત: ૧૩].

અલ્લાહતઆલાપહેલીઆયતમાંકહેછેકેઅલ્લાહપરઈમાનરાખનારમોમિ
ન, અલ્લાહનાદુશમનોથીમુહબ્બતજાહેરનથીકરતો,
ભલેનેતેનજીકનોસંબંધીપણકેમનહોય.

બીજીઆયતમાંવર્ણનકરીરહ્યોછેકેઅલ્લાહતઆલાનીનજીકપ્રતિષ્ઠિતઅને
 ઇઝ્ઝતદારતેવ્યક્તિછે, જેતેનોઆજ્ઞાકારીહશે,
 ભલેનેતેકોઈપણરંગઅથવાનસલથીસંબંધરાખતોહોય.

એવીજરીતેઅલ્લાહતઆલાએઇન્સાફઅનેન્યાયસાથેનિર્ણયકરવાનોઆ
 દેશઆપ્યોછે, ભલેનેવિરોધીવ્યક્તિદુશમનહોયકેદોસ્ત,
 અનેજુલમનેપોતાનાપરહરામકરીદીધુંછે,
 તોપોતાનાબંદાઓમાટેપણતેનેહરામકર્ચુંછે,
 અનેઅમાનતદારીતેમજસાયુંબોલવાનોઆદેશઆપ્યોછે,
 અનેખિયાનતકરવાથીરોક્યાછે, તેમજમાતાપિતાનીસેવા,
 સબંધીઓસાથેસિલારહેમી, લાયારઅનેગરીબસાથેએહસાન,
 અનેદયાકરવાનોઆદેશઆપ્યોછે,
 અનેસામાજિકકાર્યોમાભાગલેવાપરપ્રોત્સાહનઆપ્યુંછે,
 એવીજરીતેદરેકસર્જનીઓસાથેસારોવ્યવહારકરવાનોઆદેશઆપ્યોછે,
 અહીંસુધીકેજાનવરોસાથેપણસારોવ્યવહારઅનેતેમનેતકલીફપહોંચાડવાથી
 રોક્યાછે, [૫૬], હાનુકસાનપહોંચાડવાવાળાજાનવર, [૫૭]
 જેવુંકેપાગલફૂતરું, સાંપ, ઉદરડો, વીંછી, ગરોળી,
 વગેરેજેવાજાનવરોનેમારીનાખવામાંઆવશે,
 જેથીતેમનાથીલોકોસુરક્ષિતરહીશકે,
 હાંતેમનેપણતકલીફઆપીમારવાથીરોક્યાછે.

યોથું:

મોમિનનાદિલનીસ્થિતિઅનેનસીહતકરવાબાબતે:

કુરઆનમજીદનીઘણીઆયતોએદશવિછેકેઅલ્લાહતઆલાપોતાનાબંદા
 ઓનેજોઈરહ્યોછે, તેજ્યાંપણહોય, એવીજરીતેતેમનાદરેકઅમલ,
 અનેદિલમાંછુપાયેલાભેદોઅનેનિયતોનેજાણેછે,
 અનેતેમનાઅમલનોરેકોર્ડતૈયારકરવામાંઆવીરહ્યોછે,
 અનેઆકામમાટેકેટલાકફરિશ્તાઓનક્કીકર્યાછે, જેહંમેશાસાથેરહેછે,

અને તે દરેકનાની મોટી, દેખીતી અને વિણ દેખી વસ્તુઓ જે માનવી કરતો હોય છે, તેને લખી લે છે,
 અને તે પ્રમાણે જ અલ્લાહ તઆલા આખિર તના દિવસે હિસાબકિતાબ કરશે, અને એવી જ રીતે અલ્લાહ તઆલા એ તે લોકોને દુઃખ દાયી અઝાબથી સચેત કર્યા છે જે લોકો આદુનિયાના જીવનમાં તેની અવજ્ઞા અને ગુનાહ કરે છે,
 તેથી મોમિન ચેતવણીઓથી શીખ મેળવે છે અને ગુનાહ તેમજ અવજ્ઞાથી બચવાની ભરપૂર કોશિશ કરે છે, અને ગુનાહના કામોથી અળગાર હે છે,
 અને અલ્લાહથી ડર અને ભય જાહેર કરે છે.

અને તે લોકો,
 જેઓ અલ્લાહનો ડર અને ભય નથી રાખતા અને ગુનાહના કાર્યો કરે છે તો અલ્લાહ તઆલા એ તેમનાથી પણ અળગાર હેવાનો એક તરીકો નક્કી કર્યા છે,
 તે એ છે કે તેણે મુસલમાનોને આદેશ આપ્યો છે કે તેઓ અંદરો અંદર એકબીજાને ભલાઈનો આદેશ અને બુરાઈથી રોકવાનું કામ કરતાર હે,
 અને એવી જ રીતે દરેક મુસલમાન એ એ હસાસ જરૂર રાખે કે તે દરેક ગુનાહ જે કોઈ બીજો વ્યક્તિ કરતો હોય તે પોતાને અલ્લાહ પાસે તેનો જવાબ દાર હહેરાવી,
 પોતાની શક્તિ પ્રમાણે હાથ વડે અથવા જબાન વડે રોકવાનો પ્રયત્ન કરે,
 નહિ તો કમસે કમ તેને દિલમાં ખોટું સમજે,
 એવી જ રીતે અલ્લાહ તઆલા એ મુસલમાન આગેવાનોને [૫૮]
 આદેશ આપ્યો છે કે ઇસ્લામી નિયમોનો વિરોધ કરનારાઓ પર અલ્લાહ એ વર્ણન કરેલી હદ સાબિત કરે,
 જેની સ્પષ્ટતા અલ્લાહ તઆલા એ કુરઆન મજીદમાં અને રસૂલ ﷺ એ હદીષોમાં વર્ણન કરી છે,
 અર્થાત પાપ કરનારાઓ પર તેમના પાપ પ્રમાણે સજા સાબિત કરવી જોઈ એ,
 જેથી ન્યાય અને ઇન્સાફ તેમજ શાંતિ અને અમનકાય મરહે.

પાંચમું:

ઇસ્લામનો સામાજિક તેમજ એકતા માટે સહકાર:

અલ્લાહતઆલાએમુસલમાનોનેઆદેશઆપ્યોછેકેતેઓઅંદરોઅંદરોએક
બીજાનીમાલદ્વારાઅનેદરેકરીતેમદદકરતારહે,
જેબાબતેઝકાતઅનેસદકાનાપાઠમાંવર્ણનકરવામાંઆવ્યુંછે,
એવીજરીતેતેણેમુસલમાનોનેએકબીજાનેતકલીફઆપવાથીરોક્યાછે,
ભલેનેસામાન્યવસ્તુદ્વારાપણકેમનહોય,
જેવુંકેરસ્તાવચ્ચેઅથવાછાંચડાનીજગ્યાએકોઈખરાબવસ્તુનાખવામાંઆવે,
અલ્લાહએતેહરામકર્ચુંછે,
અનેઆવીતકલીફઆપનારીવસ્તુદૂરકરવાપરસવાબઅનેનેકીનુંવચનઆપ્યું
છે, અનેતકલીફઆપનારનેસજાનીચેતવણીઆપીછે.

એવીજરીતેઅલ્લાહતઆલાએએકમુસલમાનપરજરૂરીકર્ચુંછેકેતેબીજામા
ટેતેજવસ્તુપસંદકરેજેપોતાનામાટેપસંદકરતોહોય,
અનેબીજામાટેતેવસ્તુનાપસંદકરે, જેપોતાનામાટેનાપસંદકરતોહોય,
અલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾
[المائدة: 2]

(નેકીઅનેતકવાનાકામોમાંલોકોનોસહકારઆપોઅનેગુનાહઅનેઅત્યાચાર
નાકામોમાંલોકોનોસહકારનઆપો, અલ્લાહથીડરો,
ખરેખરઅલ્લાહસખતઅઝાબઆપનારછે) [અલ્માઈદહ: ૨].

અલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ﴾ [الحجرات: 10]

(મોમિનતોસૌએકબીજાનાભાઈછે,
એટલામાટેપોતાનાબેભાઈઓમાંમેળાપકરાવીદો) [અલ્હુજરાત: ૧૦].

અનેઅલ્લાહતઆલાએકહ્યું:

﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نُّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ
ذَلِكَ ابْتِغَاءً مَّرَضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ [النساء: 114]

(◉તેઓનાવધારેપડતાગુપ્તસૂચનોમાંકોઇભલાઇનથી,
 હાંભલાઇતેઓનાસલાહસૂચનોમાંછે,
 જેઓદાનકરવામાંઅથવાસત્કાર્યકરવામાંતથાલોકોનેમેળાપકરવાનોઆદેશ
 આપે,
 અનેજેવ્યક્તિફક્તઅલ્લાહતઆલાનીપ્રસન્નતાઇચ્છતાઆકાર્યકરેતેનેઅમેયો
 ક્કસપણેખૂબજપ્રમાણમાંફળઆપીશું.) [અન્નિસા: ૧૧૪].

આપઁકહ્યું- :

<<તમેત્યાંસુધીમોમિનનથીબનીશકતાજ્યાંસુધીતમેપોતાનાભાઈમાટેતે
 વસ્તુપસંદનકરોજેવસ્તુતમેપોતાનામાટેપસંદકરતાહોય>> [૫૯].

એટલામાટેજઆપઁએહજજતુલ્વદાઅનામહત્વનાખુતબાવખતે [૬૦]

જેઆપઁએપોતાનાજીવનનાઅંતિમદિવસોમાંઆપ્યોહતો,

અલ્લાહતઆલાનાવર્ણવેલઆદેશોનીપુષ્ટિકરતાકહ્યુંઅનેઇમામઅહમદેરિવા

યતકરી: <<હેલોકો ! ખબરદારતમારોપાલનહારએકજછે,

અનેતમારાપિતાએકજછે, ધ્યાનથીસાંભળો !

કોઈઅરબનાવ્યક્તિનેકોઈગેરઅરબવ્યક્તિપર,

અથવાકોઈગેરઅરબવ્યક્તિનેકોઈઅરબનાવ્યક્તિપરકોઈપણપ્રાથમિક

કતાનથી,

અનેનતોકોઈકાળાવ્યક્તિનેકોઈગોળાવ્યક્તિપરતેમજનતોકોઈગોળા

વ્યક્તિનેકોઈકાળાવ્યક્તિપરકંઈપણપ્રાથમિકતાનથી,

હાજોપ્રાથમિકતાહોઈશકેછે, તોફક્તતકવાનાઆધારે.

શુંમેંતમારીસમક્ષઅલ્લાહનોઆદેશપહોંચાડીનથીદીધો?

તોદરેકલોકોએકહ્યું, અલ્લાહનાપયગંબરેપહોંચાડીદીધુંછે>> [૬૧].

અનેઆપઁવધુકહ્યું- :

<<નિ:શંકઅલ્લાહતઆલાએતમારાપરતમારીજાન,

તમારોમાલતમારીઇઝ્ઝતનેએવીરીતેહરામકરીદીધીછેજેવીરીતેકેઆદિ

વસને, આમહિનાનેઅનેઆશહેરનેહરામકર્યોછે.

શુંમેંપહોંચાડીનથીદીધું? દરેકજવાબઆપ્યોકેહા,

પછીઆપએપોતાનીઆંગળીઆકાશતરફઉઠાવીકહ્યું, હેઅલ્લાહ !
તુંસાક્ષીરહેજે>> [૬૨].

છઠું: સરદારી

અલ્લાહતઆલાએમુસલમાનોનેઆદેશઆપ્યોછેકેતેઓપોતાનામાંથીજ
કોઈનેપસંદકરીપોતાનોઇમામઅનેસરદારનક્કીકરીલે,
અનેતેનીઇતાઅતઅનેસત્તાનેકબૂલકરે, અનેએકતાનાપ્રેરકબને,
અનેવિવાદથીદુરરહે, અનેએવીજરીતેએકકોમહોવાનુંસાબિતકરે,
એવીજરીતેતેમનેઆદેશઆપવામાંઆવ્યોકેપોતાનાઇમામઅનેસરદારનુંઅ
નુસરણઅનેઆજ્ઞાનુંપાલનકરે,
જોકેજ્યારેસરદારઅલ્લાહનીનાફરમાનીપરમજબૂરકરેતોતેકામમાંતેમનીઇ
તાઅતઅનેઆજ્ઞાનુંપાલનકરવામાંનહીંઆવે,
કારણકેઅલ્લાહનીઅવજ્ઞામાંકોઈસર્જનનુંઅનુસરણકરવુંજાઈઝનથી.

અલ્લાહતઆલાએએકમુસલમાનનેએપણઆદેશઆપ્યોછેકેજ્યારેતેકોઈ
એવાશહેરઅથવાદેશમાંરહેતોહોયજ્યાંપોતાનાઇસ્લામનેજાહેરનકરીશકતો
હોય,
અનેનતોતેઆઝાદબનીતેનોપ્રયારકરીશકતોહોયતોત્યાંથીકોઇઇસ્લામીશહે
રતરફહિજરતકરીલે [૬૩] જ્યાંઇસ્લામનાઆદેશમુજબકામચાલતુંહોય,
અનેઅલ્લાહએઆપેલમાર્ગદર્શનમુજબકોઈમુસલમાનસરદારીકરતોહોય.

કારણકેઇસ્લામશહેરનીબંદીશોઅનેકોમતથાજબ્બાનનાતફાવતઅનેપ્રાથ
મિકતાનેકબૂલનથીકરતો, પરંતુએકમુસલમાનનીઓળખઇસ્લામછે,
દરેકલોકોઅલ્લાહતઆલાનાબંદાઓછે,
અનેસમગ્રસૃષ્ટિનોમાલિકઅનેપેદાકરનારઅલ્લાહતઆલાછે,
એટલામાટેમુસલમાનજ્યાંપણઈચ્છેઆઝાદરહીઅવરજવરકરીશકેછે,
શરતએકેતેઅલ્લાહનાનિયમોનુંપાલનકરતોહોય,
અનેજ્યારેતેઅલ્લાહનાઆદેશોવિરુદ્ધકોઈકામકરેતોતેનેઇસ્લામીકાનૂન
[૬૪] અનેસજાપ્રમાણેનિર્ણયકરવામાંઆવશે,

અલ્લાહના આદેશો પર અમલ અને ઇસ્લામી હદ પ્રમાણે સજા આપવાથી જ દેશ માં શાંતિ અને અમન કાયમ થઈ શકે છે,
 મુસલમાનોના અધિકાર સુરક્ષિત રહી શકે છે,
 અને તેમની જાન અને માલ તેમજ ઇઝ્ઝતની સુરક્ષા થઈ શકે છે,
 અને તેમાં જ લોકોની ભલાઈ છે,
 અને તેના આદેશ વિરુદ્ધ કામ કરવાથી દરેક બુરાઈ જન્મ લઈ શકે છે.

અલ્લાહ તઆલાએ માનવીની અકલની હિફાજત માટે દરેક નશીલી પદાર્થ અને અકલ પર પરદો કરી દેનારી વસ્તુઓને હરામ કરી છે, [૬૫]
 અને શરાબ પીનારની સજા યાળી સથી એસી કોડામારવાની નક્કી કરી છે,
 જેથી કરીને તે શરાબ પીવાનું છોડી દે, અસલ તેની અકલની સુરક્ષા થઈ શકે,
 એવી જરી તે તે બીજા માટે શીખામણનો સ્ત્રોત બને,
 અને તેની બુરાઈથી સુરક્ષિત બની જાય.

એવી જરી તે અલ્લાહ તઆલાએ મુસલમાનોની જાન અને લોહીની હિફાજત માટેના હકકત લ કરવાને હરામ ઠહેરાવ્યું છે,
 અને કતલ કરનારની સજા બદલામાં કતલ જનક્કી કરી છે,
 અને ઘાની સજા પણ નક્કી કરી દીધી છે,
 એવી જરી તે એક મુસલમાનને પોતાની જાન,
 માલ અને ઇઝ્ઝતની હિફાજત અને કદાય તેના પર આંચ આવે તેને દૂર કરવાની પણ પરવાનગી આપી છે; અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

[وَأَنْتُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ] [البقرة: 179]

(અને હેબુધ્ધી શાળી લોકો ! તમારા માટે કિસાસ લેવામાં જ જીવન છે,
 (અને આકાનૂન એટલા માટે જ રૂરી કરી દેવામાં આવ્યો છે,)
 કે તેમ બે ધા આ પ્રમાણે નાકાર્યો થી બચીને રહો) [અલ્બકરહ: ૧૭૯].

અને અલ્લાહનાર સૂલ્હેકહું- :
 <<જે વ્યક્તિ પોતાની નફસની સુરક્ષા કરવામાં કતલ થયો તે શહીદ ગણાશે,
 અને જે પોતાના સંતાન અને ખાનદાનની સુરક્ષા કરવામાં કતલ થયો તો તેને

શહીદગણવામાં આવશે,
અનેજેવ્યક્તિપોતાનામાલનીસુરક્ષાકરતાકતલથયોતોતેપણશહીદછે>
> [૬૬].

અલ્લાહતઆલાએમુસલમાનોનીઇઝ્ઝતનીહિફાજતએવીરીતેકરીછે,
કેએકમુસલમાનેબીજામુસલમાનભાઈનેગેરહાજરીમાંએવીવાતકહેવાથીરો
ક્યાછે, જેતેનેપસંદનહોય, (અર્થાત્તિબતકરવાથીરોક્યાછે)
એવીજરીતેકોઈમુસલમાનપરકોઈઅખલાકીઆરોપલગાવવાથીજેવુંકેઝીના
અથવાલીવાતતવિશેઆરોપમુકવાનીસજા,
જ્યાંસુધીતેશરીઅતમુજબસાબિતનકરેએસીકોડાનક્કીકરીછે.

એવીજરીતેઅલ્લાહતઆલાએમુસલમાનોનાનસબઅનેખાનદાનનીહિફા
જતમાટેઝીનાઅનેશારીરિકસબંધ [૬૭], નેહરામકર્યાછે,
અનેતેપાપનેઘણીમોટુંપાપકહ્યુંછે, અનેસખતીસાથેતેનાથીરોક્યાછે,
અનેજોશરીઅતમુજબતેસાબિતથઈજાયતોભયાનકસજાતેનામાટેનક્કીકરી
છે, જેથીલોકોમાટેશિખામણબને.

અલ્લાહતઆલાએલોકોનામાલનીદિખરેખમાટેયોરી, ધોખો, જુગાર,
લાંચઅનેતેસિવાયતેદરેકઅયોગ્યરીતેકમાવવામાંઆવતીકમાણીનેહરામકરી
છે,
અનેતેખોટામાર્ગનેરોકવામાટેયોરીઅનેલૂંટફાટકરવાવાળાનીસજાહાથકાપ
વાનીનક્કીકરીછે, જ્યારેકેહાથકાપવાનીશરતોનક્કીછે,
અનેજોહાથકાપવાનીશરતોપુરીનથાયઅનેયોરીસાબિતથાયતોપણકેટલીક
સજાઓઆપવામાંઆવશે, જેથીતેઆવીહરકતોકરવાથીરુકીજાય.

આનિયમોઅનેકાનૂનતેઅલ્લાહએનક્કીકર્યાછે,
જેઅસામાન્યઇલ્મઅનેહિકમતવાળોછે,
અનેતેપોતાનાબંદાઓનીફિતરતસારીરીતેજાણેછે,
અનેસાથેસાથેતેમનાપરદયાઅનેરહેમકરવાવાળોછે,
તેણેતેસજાઓનેમુસલમાનપાપીઓનાગુનાહોમાટેકફફારોબનાવીદીધીછે,

અને સમાજને તેમનાથી અને દુરાચારી લોકોથી સુરક્ષિત રહેવાનો સ્ત્રોત બનાવ્યો છે,
જે લોકો કાલિના કતલ અને ચોરનો હાથ કાપવા પર વિરોધ ઉઠાવે છે તેઓ ખરેખર તે બેકાર અંગકાપવાનો વિરોધ કરી રહ્યા છે,
જો તેને કાપવામાં આવે તો તેનો અસર સંપૂર્ણ સમાજમાં ફેલાય જશે,
અને એવી રીતે તો સંપૂર્ણ સમાજ બરબાદ થઈ જશે, [૬૮]
જ્યારે કે આજ લોકો બીજી બાજુ મઅસૂમ જાનો લેવા અને જુલમ અને અત્યાચાર કરવાનો અને ખૂનામરી કાપર ખુશ થતા હોય છે.

સાતમું: ઇસ્લામમાં બાહ્ય સિયાસ્ત

અલ્લાહ તઆલા એ મુસલમાન અને તેમના સરદારોને આ આદેશ આપ્યો છે કે તેઓ બિન મુસ્લિમને ઇસ્લામ તરફ બોલાવે,
જેથી તેમને શિર્કના અંધકારમાંથી નીકાળી ઈમાન અને ઇસ્લામના પ્રકાશ તરફ લઈ જાય,
અને દુનિયા અલ્પકાલિક સામાનથી છૂટકારો આપી તે કાયમ રહેનારીને અમતો અને દિલની શાંતિ તરફ માર્ગ દર્શન આપે,
જેનાથી ખરેખર મુસલમાન ફાયદો ઉઠાવી રહ્યા છે, એવી જ રીતે એક મુસલમાનને આદેશ આપવામાં આવ્યો છે કે તે એક માર્ગ દર્શક અને સદાચારી મુસલમાન બનીને સમાજમાં રહે, અને પોતાના ઇલ્મથી બગડેલા સમાજને સુધારે,
અને સમગ્ર માનવ જાતિને નષ્ટતાથી બચાવે,
અને તેમની શુભેચ્છામાં કોઈ પ્રકારની કમી નહોવી જોઈએ,
બીજા માનવતાના કાનૂન મુજબ નહીં,
જેઓ કહે છે મેં પોતે સારા બનીને રહ્યો બીજાની ઇસ્લાહ અને તેના સુધારાની કઈ જ રૂંદ નથી,
આ એવા તની સ્પષ્ટ લીલ છે કે માનવી એ બનાવેલ માનવતાના કાનૂન અધૂરા અને ખોટા છે,
અને ઇસ્લામનો જીવન પસાર કરવાના નિયમો કેટલા સાચા અને સચોટ છે.

એવીજરીતેઅલ્લાહતઆવાએમુસલમાનોનેએઆદેશઆપ્યોછેકેતેઓઅલ્લાહનાદુશ્મનોનોમુકાબલોકરવામાટેપોતાનીસંપૂર્ણશક્તિઅનેઆવડતનેકામમાંલાવે, જેથીઇસ્લામઅનેમુસલમાનોનીહિફાજતથઇશકે, અનેઅલ્લાહઅનેતેમનાદુશ્મનોનેભયભીતઅનેડરાવવામાઆવે, એવીજરીતેસમયાંતરેજરૂરતપડવાપરકરારકરવાનીપરવાનગીઆપીછે, જેશરીઅતમુજબહોય, અનેતેમનેવચનભંગકરવાથીરોક્યાછે, જોકેદુશ્મનજવચનભંગકરેઅથવાએવીસ્થિતિઉભીકરીદે, જેકરારવિરુદ્ધહોયતોતમેપણતેમનેજવાબઆપીશકો છો.

મુસલમાનોનેયુદ્ધકરતાપહેલાઆદેશઆપવામાંઆવ્યોછેકેસૌપ્રથમકાફિરઅનેમુશરિકોનેઇસ્લામતરફબોલાવે, જોતેઓતેનોઇન્કારકરીદેતોતેમનેટેક્સઆપવાઅનેઅલ્લાહનીસામેઝૂકીજવામાટેકહે [૬૯] જોતેનોપણઇન્કારકરેતોફૂફરઅનેશિર્કઅનેઝુલ્મતેમજઅત્યાચારનેનાબૂદકરીતેમનીસાથેયુદ્ધકરે, [૭૦] જેથીફક્તઅલ્લાહનાદીનનોજવિજયથાય.

એવીજરીતેયુદ્ધવખતેમુસલમાનોનેઆદેશઆપવામાંઆવ્યોકેતેઓસ્રીઓ, વૃદ્ધ, અનેસાધુઓનેકઈપણતકલીફનપહોંચાડે, જોકેતેલોકોકાફિરોસાથેભેગામળીકોઈનુકસાનપહોંચાડેતોઅલગવાતછે, એવીજરીતેકેદીઓસાથેપણસદ્વ્યવહારકરવામાંઆવે, આવીશિક્ષાઓથીઅનુમાનલગાવીશકાયછેકેઇસ્લામીજિહાદનોમક્સદફક્તલૂંટમારઅનેપદપ્રાપ્તકરવુંઅથવાઅયોગ્યરીતેફાયદોઉઠાવવોનથી, પરંતુતેનાઅત્યંતઉચ્ચઅનેસાચાહેતુઓછે, અનેતેછેદીનનોપ્રચાર, અનેમાનવતાસાથેરહેમઅનેદયા, અનેમાનવતાનેમાનવીનીગુલામીથીકાઢીએકઅલ્લાહનીબંદગીતરફફેરવવાછે.

આઠ: ઇસ્લામીઆઝાદી:

(૧) દીનપ્રત્યેઆઝાદી

અલ્લાહતઆલાએબિનમુસ્લિમોનેજેઓઇસ્લામીહુકુમતનીહેઠળઆવી
 જાયતેઓનેપોતાનાદીનબાબતેઆઝાદીઆપીરાખીછે,
 તેમનેઇસ્લામનાઅકીદાઅનેશિક્ષાઓથીપરિચિતકરાવવામાંઆવેઅનેઇ
 સ્લામતરફબોલાવવામાંઆવે,
 ત્યારબાદજોઇચ્છેતોઇસ્લામદીનનોસ્વીકારકરીવે,
 અનેદુનિયાઅનેઆખિરતનાજીવનનીનેઅમતોથીફાયદોઉઠાવે,
 અનેજોકોઇપોતાનાપૂર્વજોનાદીનપરબાકીરહીકમનસીબીઅથવાઅઝાબ
 નોહકદારબનવામાગશે, તોતેનેપણસંપૂર્ણઅધિકારછે,
 અનેઆરીતેતેનાપરહુજતકાયમથઈગઈ,
 અનેતેનામાટેઅલ્લાહપાસેઆકારણમુકવાનોમોકોનહીંમળેકેમારીપાસેઇ
 સ્લામલઈનેકોઇપણનથીઆવ્યુંત્યારેમુસલમાનતેનેતેનાસાદાદીનપરછોડીદે
 શે,
 અનેતેનીજાણઅનેમાલનીસુરક્ષાનાકારણેતેમનીપાસેથીટેક્સવુસૂલકરીશું,
 તેઇસ્લામીઆદેશોનુંપાલનકરતોહોવોજોઇએ,
 અનેમુસલમાનોસામેપોતાનાનાજઇઝશિક્ષાઓજાહેરનકરે.

પરંતુજોકોઇમુસલમાનઇસ્લામદીનનોસ્વીકારકર્યાપછીપાછોફરીજાય,
 તોતેનીસજાકતલછે,
 તેઆભયાનકપાપનાકારણેજીવિતરહેવાનોહકનથીરાખતો, હાં,
 તૌબાઅનેઇસ્તિઝ્હારકરીફરીવારઇસ્લામમાંદાખલથઈજાયતોતેનીતૌબાકબૂ
 લકરવામાંઆવશે.[૭૧].

જોકોઇએઇસ્લામથીફેરવીદેનારીવસ્તુઓમાંથીકોઇપણવસ્તુનેઅમલમાં
 લાવીતોતેનેતરતજછોડીતૌબાકરવીજોઇએ,
 અનેઅલ્લાહતઆલાથીમાફીમાંગે.

ઇસ્લામમાંથીફેરવીનાખનારીવસ્તુઓઘણીછે;
જેમાંથીકેટલીકનીચેપ્રમાણેછે:

શિક્ષકો,

અલ્લાહતઆલાનીઝાતઅનેસિફાતઅનેઈબાદતમાંઅન્યનેશરીકકરવા,
ભલેનેપોતાનાઅનેઅલ્લાહવચ્ચેકોઈવાસતોઅથવાભલામણબનાવીજકેમન
હોય, જેનેતેપોકારતોહોયઅનેભલામણનીવિનંતીકરતોહોય,
ભલેનેતેનીમઅબૂદહોવાનોએકરારશાબ્દિકઅથવાસમજૂતીમાંજકરતોહોય,
અથવાઈબાદતનોઅર્થજાણવામાટેકરતોહોય,
જેવુંકેઅજ્ઞાનતાનાસમયમાંજાહિલમુશરીકલોકોકરતાહતા,
જેઓએપોતાનાનેકપૂર્વજોનીમૂર્તિઓએહેતુથીબનાવીરાખીહતીકેતેઓભલા
મણકરવામાટેકામમાંઆવશે, અથવાએકરારનકરતાકેતેઓમઅબૂદછે,
પરંતુતેમનોઆઅમલઈબાદતછે,
જેવુંકેઆજનાનામચીનમુસલમાનોનીસ્થિતિછે,
જેમનેતૌહીદનાઅકીદાતરફબોલાવવામાંઆવેતોતેનેકબૂલનથીકરતા,
તેઓખોટાઅનુમાનમાછેકેશિક્ષકોફક્તમૂર્તિઓસામેસિજદોકરવાનુંનામછે,
અથવાકોઈબંદોકોઈનાવિશેએમકહેકેઆમાટેમઅબૂદછે.

તેમનીસ્થિતિતેવ્યક્તિનીજેમછે, જેશરાબનુંનામબીજુંઆપીતેનેપીવે,
જેનુંવર્ણનઆગળથઈગયુંછે, અલ્લાહતઆલાકહેછે:

(فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ (2) أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ (3)) [الزمر: 2-3]

(બસ ! તમેઅલ્લાહતઆલાનીજબંદગીકરો,
તેનામાટેજદીનનેનિખાલસકરતા. (૨) યાદરાખો !
અલ્લાહમાટેજનિખાલસતાથીબંદગીકરવીઅનેજેલોકોએતેનેછોડીનેબીજાને
કારસાજબનાવીરાખ્યાછે, (તેઓકહેછે)
કેઅમેતોતેમનીબંદગીફક્તએટલામાટેકરીરહ્યાછેકેતેઓઅમનેઅલ્લાહથીન
જુકકરીદે, આલોકોજેનાવિશેવિવાદકરીરહ્યાછે, તેનોનિર્ણયઅલ્લાહકરશે,
જુહાઅનેફતહનીલોકોનેઅલ્લાહહિદાયતનથીઆપતો.(૩)) [અઝ્ઝૂમર: ૨-
૩],

અનેઅલ્લાહતઆલાએકહ્યું:

﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ (13) إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّتُكَ مِثْلَ خَبِيرٍ﴾ [14-13: فاطر]

(આજઅલ્લાહ છે, તમારાસૌનોપાલનહાર, તેનીજબાદશાહી છે, તેનેછોડીનેજેમનેતમેપોકારો છો, તેતોખજૂરનાઠળિયાનાછોતરાંનાપણમાલિકનથી. (૧૩) જોતમેતેલોકોનેપોકારો, તોતેઓતમારીપોકારસાંભળીશકતાનથીઅનેજોસાંભળીપણલે, તોતેનોજવાબઆપીશકતાનથી, પરંતુકયામતનાદિવસેતમારાતેશિર્કનોઇન્કારજકરશે, અનેઅલ્લાહજેલોકોઈસાચીવાતતમનેનહિજણાવે. (૧૪)) [ફાતિર: ૧૩-૧૪]

૧- મુશરિકઅનેઅન્યકાફિરજેવુંકેયહૂદી, ઈસાઈ, નાસ્તિક, મજૂસીઅનેતાગૂતશક્તિઓ, જેઅલ્લાહનાનિયમોવિરુદ્ધનિર્ણયકરેછે, અનેઅલ્લાહનાઆદેશોનોવિરોધકરેછે, અનેઅલ્લાહનાનિર્ણયથીખુશનથીથતા, તોજેવ્યક્તિજાણવાછતાંયકાફિરનસમજેતેપોતેપણકાફીરછે.

૨-

જેવ્યક્તિએશિર્કનાઆધારપરજાદુપોતેકર્યુંઅથવાજાણીવીધાપછીજાદુકરનારનેસાયોગણ્યોતોતેકાફિરગણાશે.

૩-

એવોઅકીદોરાખવોકેબીજીશરીઅતઅથવાકાનૂનઇસ્લામીશરીઅતકરતાસારીઅનેમહાન છે, અથવાકોઈબીજાનોનિર્ણયઅલ્લાહનારસૂલકરતાવધુસારો છે, અથવાકુરઆનઅનેહદીષવિરુદ્ધઅન્યનોનિર્ણયલેવોજાઈઝ છે.

૪- રસૂલથીદ્વેષરાખવો,

અથવાઆપેદશવિલવાતોમાંથીકોઈવાતનેનાપસંદકરવી.

૫- જાણતાહોવાછતાંયદીનનીકોઈવાતનોમજાકકરવો. [૭૨].

૬- ઇસ્લામના વિજય અને પ્રાથમિકતા અને પ્રગતિને ના પસંદ કરવી,
અને તેની કમજોરી અને હાર પર ખુશ થવું.

૭-

કાફિરો સાથે દોસ્તી અને તેમની મદદ કરવી અને મુસલમાનો વિરુદ્ધ જાણતા છતાં
યતેમની મદદ કરવી કે કાફિરો સાથે દોસ્તી કરનાર તે લોકોમાં જગણવામાં આવશે.

૮-

એવો અકીદો રાખવો કે મારી પાસે શરી અત ઇસ્લામની હદ વટાવવાનો અધિકાર
છે,
જોકે કોઈ પણ બાબતમાં કોઈ વ્યક્તિને રસૂલની શરી અત અથવા આદેશો વિરુ
દ્ધ હદ વટાવવાનો અધિકાર નથી.

૯- અલ્લાહ તઆલાના દીનથી મોઢું ફેરવવું,

જે વ્યક્તિ એ જાણવા છતાં ઇસ્લામથી મોઢું ફેરવ્યું અર્થાત્ તેને સમજ્યો અને
તેને ના પસંદ કર્યો તો તે કાફિર છે.

૧૦- ઇસ્લામના કોઈ એવા આદેશનો ઇન્કાર જે ના પસંદ કર્યો,

અને તેનો હુકમ કોઈનાથી છુપાવેલો નહોતો,

આદરે કબાબતોની દલીલ કુરઆન માવર્ણન કરવામાં આવ્યા છે.

(૨) અભિપ્રાય આપવાની સ્વતંત્રતા:

ઇસ્લામે વિચાર કરવાની સંપૂર્ણ આઝાદી આપી છે,

શરત એ કે તે વિચાર ઇસ્લામની શિક્ષા વિરુદ્ધ નહોતો,

એક મુસલમાનને આદેશ આપવામાં આવ્યો કે સત્યવાત કહેવામાં કોઈની ચિંતા

ન કરે, તેને ઉત્તમ જિહાદ કહેવામાં આવ્યું છે,

એવી જરી તેને આદેશ આપવામાં આવ્યો છે કે પોતાના આગેવાનોને બેહતરમ

શવરા આપે, અને સારી વાતોની શિખામણ આપે, અને ખરાબ વસ્તુઓથી રોકે,

અને બાતેલ લોકોનો વિરોધ કરે, અને તેમનાથી દૂર રાખે,

અને કોઈના વિચારને માન આપવા માટે સૌથી સારો નિયમ છે, એવા વિચારો જે ઇ

સ્વામનીશિક્ષાવિરુદ્ધહોયતોતેમનેજાહેરકરવાનીપરવાનગીનથી,
કારણકેઆતોસ્પષ્ટવિદ્રોહ, નષ્ટતાઅનેસત્યનીજળકાપીનાખવીગણાશે.

૩- વ્યક્તિગતઆઝાદી:

અલ્લાહતઆલાએઇસ્વામનીશરીઅતમાંરહીમુસલમાનનેવ્યક્તિગતઆ
ઝાદીઆપીરાખીછે,
એકમુસલમાનભલેનેતેસ્ત્રીહોયકેપુરુષપોતાનીબાબતોમાંસંપૂર્ણઅધિકારધરા
વેછે, અનેઆઆપેલીઆઝાદીનાકારણેલે-વેચભેટ, વકફકરવું,
માફીઅનેદરગુજરએવીજરીતેનેકસ્ત્રીનેલગ્નમાટેપસંદકરવીઅનેઅન્યઘણાદી
નીતેમજદુન્યવીવસ્તુઓનોઅધિકારઆપ્યોછે,
તેનાપરકોઈજબરદસ્તીનથીકરીશકતું, હા,
એકમુસલમાનસ્ત્રીકોઈએવાવ્યક્તિસાથેલગ્નનથીકરીશકતી,
જેદીનમાસરખોનહોય, જેથીતેનાઅકીદાઅનેદીનનીસુરક્ષાથઈશકે,
અનેઆપાબંદીતેનીસુરક્ષાઅનેતેનાખાનદાનનીસુરક્ષામાટેછે.

સ્ત્રીનોવલી (નસબપ્રમાણેસબંધમાંનજીકવ્યક્તિઅથવાતેનોનાયબ)
જતેનાલગ્નનોજવાબદારહશે, કારણકેસ્ત્રીપોતેજપોતાનોલગ્નનથીકરીશક્તિ,
જેથીવ્યાભિયારીસ્ત્રીસાથેતેનીસરખામણીનથઈશકેઅનેતેનીહિફાજતઅનેતે
નીપવિત્રતાપરઆંગળીનઉઠીશકે, જેવલીહશે,
તેથનારપતિનેકહેશેકેમેંફલાણીનાલગ્નતમારીસાથેકરાવીદીધા,
તેનાજવાબમાંતેબેસાક્ષીઓનીહાજરીમાંકહેશેકેમેંકબૂલકર્યું.

ઇસ્વામએકમુસલમાનનેપરવાનગીનથીઆપતોકેતેશરીઅતનીહદનેઉ
લ્લંઘનકરે, કારણકેતેઅનેસમગ્રસૃષ્ટિઅલ્લાહનીમાલિકીહેઠળછે,
એટલામાટેહદમાંરહેતાવ્યસ્તતાઅનેકામકરે,
જેનેઅલ્લાહતઆલાએમાનવતામાટેખુશીઅનેતેમનાઅમનનુંકારણબનાવ્યું
છે, જેતેનાપરઅમલકરશેતેહિદાયતપરઅનેસફળથશે,
અનેજેવ્યક્તિએતેનોવિરોધકર્યોતેબદનસીબઅનેબરબાદથશે,

એટલામાટેઅલ્લાહતઆલાએવ્યભિયાર, સમલૈંગિકતા,
આત્મહત્યાઅનેઅલ્લાહનાસર્જનમાફેરફારકરવાનેહરામઠહેરાવ્યુંછે.

જ્યાંસુધીનખકાપવા, મૂછોકતરાવવા, દુટીનીચેનાવાળકાપવા,
બગલનાવાળસાફકરવા, અનેખતનાકરવાનોસબંધછે,
તોતેએટલામાટેકરતોહોયછેકેઅલ્લાહતઆલાએઆદેશઆપ્યોછે.

ઇસ્લામેમુસલમાનોનેઅલ્લાહનાદુશ્મનોનીતેવસ્તુઓમાંસરખામણીકર
વાથીરોક્યાછે, જેતેમનીગુણવત્તાનાઆધારેહોય,
કારણકેજાહેરમાંસરખામણીકરવાથીઅંદરોઅંદરજતેમનીમુહબ્બતઅનેએક
દિલનોલગાવથઈજતોહોયછે.

અનેઅલ્લાહતઆલાએકમુસલમાનથીઈચ્છેછેકેતેસાયોમુસલમામબનીને
રહે, તેલોકોનાઅભિપ્રાયઅનેવિચારપરઆધારિતનહોય,
એવીજરીતેતેબીજામાટેસદાચારીઆદર્શવ્યક્તિબનીનેરહે,
કોઈનોઅનુસરણકરવાવાળોનહોય.

એવીજરીતેઇસ્લામેબનાવટઅનેપ્રગતિઅનેનવાનવાફનબનાવવા,
અનેનવીનવીવસ્તુઓબનાવવીઅનેઉચ્ચશિક્ષણનેપ્રાપ્તકરવાનોઆદેશઆ
પ્યોછે,
અનેબિનમુસ્લિમોદ્ધારાફાયદોઉઠાવવાઅનેશીખવામાટેકોઈવાંધોનથીઉઠા
વ્યો, કારણકેઅલ્લાહજસાચેજમાનવીનોશિક્ષકછે, અલ્લાહતઆલાકહેછે:

[عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمُ] (العلق: 5)

(માનવીનેતેકઈશીખવાડ્યું, જેતેનહતોજાણતો.) [અલ્અલક: ૫].

અનેમાનવીનેવ્યક્તિગતજીવનથીફાયદોઉઠાવવા,
તેમનીપવિત્રતાકાયમરાખવા,
અનેપોતેઅનેઅન્યનીતકલીફથીબચાવવામાટેઇન્સાનનોસુધારોઅનેસદ્બા
વનામાટેસૌથીસારીઉચ્ચજગ્યાછે.

(૪) રહેવામાટેઆઝાદી:

અલ્લાહતઆલાએમુસલમાનોનેઘરમાંરહેતાસમયેઆઝાદરાખ્યાછે, કોઈબીજાવ્યક્તિનેતેનીપરવાનગીવગરઘરમાંનજરકરવાઅથવાઅંદરદાખલ થવાનીપરવાનગીનથીઆપી.

(૫) કમાવવામાટેઆઝાદી:

અલ્લાહતઆલાએમુસલમાનોનેરોજીશોધવા, અનેતેનેખર્ચકરવામાટેશરીઅતનાહદમાંરહેતાઆઝાદીઆપીછે, તેનેકામકરવા, કમાવવા, અનેમહેનતઅનેમજદૂરીકરવાનોઆદેશઆપ્યોછે, જેથીતેપોતાનીઅનેપોતાનાસંતાનનીજવાબદારીઉઠાવીશકે, ઉપરાંતસારાઅનેભલાઈનામાર્ગમાંખર્ચકરવુંજોઈએ, એનાવિરુદ્ધહરામકમાણીજેવુંકેવ્યાજ, જુગાર, લાંચ, ચોરી, જાદુનીકમાણી, શરાબવેચાણ, વ્યભિચાર, અશ્લિલતા, સજીવનીછબીલેવી, [૭૩] રમતગમતનાસાધનોથીમળતીકમાણી, અનેનૃત્યઅનેગીતદ્વારાપ્રાપ્તથતીકમાણીનેહરામકરીછે, અનેજેવીરીતેઆમાર્ગનીકમાણીહરામછેએવીજરીતેતેમાર્ગમાંમદદકરવીપણ હરામછે, એટલામાટેએકમુસલમાનમાટેજરૂરીછેકેતેફક્તભલાઈનાકામોમાંઅનેયોગ્ય માર્ગમાંજખર્ચકરે, અનેઆગાઈડલાઈનમાનવીમાટેકમાણીઅનેખર્ચકરવામાટેભલામણતેમજ સૌથીસાચીગાઈડલાઈનછે, જેથીતેહલાલકમાણીદ્વારામાલદારબનીખુશહાલજીવનપસારકરીશકે.

૯: પરિવારમાટેઇસ્લામેસૂચવેલાનિયમો:

અલ્લાહતઆલાએઇસ્લામમાંપરિવારમાંસંપૂર્ણગુણોસાથેતરતીબઆપ્યું છે, અનેતેનિયમોએવાસંપૂર્ણઅનેસચોટતેમજફાયદારૂપછે, જેનામુજબઅમલકરવાથીદરેકપ્રકારનીરાહતઅનેખુશનસીબીપ્રાપ્તથાયછે, નીચેતેનાનિયમોઅનેઉસૂલવર્ણનકરવામાંઆવીરહ્યાછે, માતાપિતાનાહક:

અલ્લાહતઆલાએદરેકમુસલમાનપુરુષઅનેસ્ત્રીપરમાતાપિતાસાથેસારોવ્ય
વહારઅનેતેમનીસેવાતેમજતેમનુંઅનુસરણકરવુંજરૂરીકરીદીધુંછે,
જેથીતેઓતેમનાથીખુશરહે, કારણકેતેમનીખુશીમાંઅલ્લાહનીખુશીછે,
એવીજરીતેમાતાપિતાથીદુરરહેવાવાળામાટેતેમનીવારંવારમુલાકાતકરવી,
તેમનીસેવાકરવી, અનેજોજરૂરતમંદહોયતોતેમનોખર્ચઉઠાવવો,
અનેતેમનામાટેરહેવાનીસગવડકરવીજરૂરીછે,
અનેઆવુંકરવાથીસવાબઅનેનેકીનુંવચનઆપ્યુંછે,
એવીજરીતેઅલ્લાહતઆલાએતેલોકોમાટેઅઝાબનીચેતવણીસંભળાવીછે,
જેઓમાતાપિતાનીઅવજ્ઞાકરેછે,
અનેતેમનીસેવાતેમજજરૂરતનીવસ્તુઓપુરીપાડવામાંકયાસરાખેછે.પતિપ
ત્નીનાહક: અલ્લાહતઆલાએલગ્નકરવાનોઆદેશઆપ્યોછે,
અનેતેનીહિકમતકુરઆનમજીદમાંતેમજઆપનીપવિત્રજબાનવડેવર્ણનઅને
સ્પષ્ટબતાવી.

***

લગ્ન કરવાની હિકતમો:

૧- લગ્ન કરવાથી પવિત્રતા અને ઇઝ્ઝતનું જીવન મળે છે,
હરામ કાર્ય અને ખરાબ કૃત્યો કરવાથી - વ્યભિચાર- કરવાથી સુરક્ષિત રહે છે,
અને ખરાબ નજરથી માનવી બચી ને રહે છે.

૨- લગ્ન કર્યા પછી પુરુષ અને સ્ત્રી બન્નેને શાંતિ મળે છે,
કારણ કે અલ્લાહ તઆલાએ પતિ પત્ની વચ્ચે મુહબ્બત રાખી છે.

૩-
મુસલમાનોની સંખ્યામાં વધારો થાય છે અને એક પવિત્ર સમાજની રચના થાય છે.

૪- પતિ પત્નીમાં થી દરેક એક બીજાને કામ આવે છે,
જ્યારે કે દરેક અલ્લાહ એ નક્કી કરેલ નિયમનું અનુસરણ કરે છે,
જે દરેકની તબિયત પ્રમાણે હોય છે.

પુરુષ બહારની દુનિયા અને રોજી રોટી માટે જવાબદાર છે,
અને સ્ત્રી અંદર ઘરોના કામકાજ તેમ જ ગર્ભ, જન્મ, બાળકોને દૂધ પીવડાવવું,
તરબિયત, સફાઈ અને પાકી, ખાવાનું બનાવવું,
વગેરે જેવી જવાબદારીઓ તેના પર હોય છે,
અને જ્યારે પતિ થાકીને લોતપોત થઈ ઘરમાં પ્રવેશે,
તો પત્ની તેના માટે શાંતિના સ્ત્રોત ઉભા કરે છે,
તે પોતાના બાળકોથી સુફૂન અને શાંતિ પ્રાપ્ત કરે છે, અને દરેક કથકાવટ,
ચિંતા ભૂલી જાય છે,
અને એવી જ રીતે તે ઘરમાં અમન અને શાંતિ નજર આવતી હોય છે.
જોકોઈ જરૂરત અને યોગ્ય જગ્યા હોય તો સ્ત્રીઓ માટે કામ કરવું,
અને સ્ત્રી માટે ઘરના ખર્ચ માટે પતિ સાથે જવાબદારી સંભાળવી જાઈ જાય,
પરંતુ તેના માટે કેટલીક શરતો છે, પહેલી:
સ્ત્રીની કામ કરવાની જગ્યા પુરુષની કામ કરવાની જગ્યાએ થી અલગ હોવી જોઈ
એ, એવી જગ્યા કે બન્ને એક બીજા સાથે ભેગા ન મળી જાય, જેવું કે પોતાના ઘરમાં,

અથવાપોતાનાકોઈબાગઅથવાફાર્મહાઉસમાં, વગેરેજેવીજગ્યાઓએ,
 જેમાંબન્નેભેગાનથીથતા, અનેજ્યાંભેગાથતાહોયજેવુંકેકટરી,
 અનેદુકાનતેમજઓફીસોમાં,
 તોઆવીજગ્યાએતેનેકદાપિકામકરવાનીપરવાનગીનથી,
 અનેનતોતેનાપતિઅથવાતેનાભાઈઅનેમાતાપિતાનેઅનેસંબધીઓનેહકછેકે
 તેનેતેનીપરવાનગીઆપે, કારણકેઆવસ્તુપોતેવિદ્રોહમાંપડવા,
 અથવાબીજાનેવિદ્રોહમાંપાડવાઅનેઆખાસમાજમાંફસાદફેલાવવાજેવુંછે.
 સ્ત્રીજ્યાંસુધીપોતાનાઘરમાંસુરક્ષિત,
 પરદામાંઅનેશાંતિમાંરહેત્યાંસુધીદુરાચારીલોકોહાથનથીમારીશકતા,
 અનેગુનેગારલોકોખરાબનઝરનથીકરીશકતા,
 પરંતુતેનાવિરુદ્ધજ્યારેસ્ત્રીલોકોવચ્ચેનીકળીજાયછે,
 તોપોતાનીકિંમતીવસ્તુપવિત્રતાઅનેહયાખોઈનાખેછે,
 અનેતેબકરીનીજેમથઈજાયછે, જેજંગલીજાનવરનીવચ્ચેફસાઈગઇહોય,
 પછીસહેજવારમાંતેનીપવિત્રતા, ઇઝ્ઝતનાચૂરેચૂરાથઈજાયછે.
 અનેદુરાચારીલોકોતેનીઇઝ્ઝતનેમાટીમાંમેળવીદેછે.
 જોકોઈવ્યક્તિએકસ્ત્રીપરસંતોષનથીપામતોતોઅલ્લાહતઆલાએતેનેચારલ
 ગ્નકરવાનીપરવાનગીઆપીછે, શરતએકેતેતેણીઓવચ્ચેખર્ચઉઠાવવામાં,
 રહેહાણમાં, અનેરાતપસારકરવામાંન્યાયસાથેકામલે,
 અનેજ્યાંસુધીદિલનીમુહબ્બતનીવાતછેતોતેમાંઇન્સાફશરતનથી,
 કારણકેઆમાનવીનાહાથમાંનથી, કારણકેતેલાયારછે,
 અનેઆવસ્તુમાટેઇન્સાફકરવાપરઅલ્લાહતઆલાએઇન્કારકર્યોછે:

[وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ] (النساء: 129)

(તમારાથીએવુંતોક્યારેયનહીંથઇશકેકેપોતાનીદરેકપત્નીઓમાંદરેકરીતેન્યાયકરો) [અન્નિસા: ૧૨૯],

તેમોહબ્બતઅનેતેનાપ્રત્યેનાસ્ત્રીતછે,
 જેમાંન્યાયનકરવામાંઆવેતોકોઈવાંધોનથી,

જેવસ્તુએકથીવધારેલગ્નમાટેજરૂરીછે, તેનાપરમાનવીકુદરતનથીધરાવતો,
અલ્લાહતઆલાએપયગંબરોમાટેએકથીવધારેલગ્નમાટેપરવાનગીઆપીહતી
અનેઆઘૂટતેદરેકવ્યક્તિમાટેછે,

જેતેમનીવચ્ચેન્યાયકરવાનીક્ષમતાધરાવતોહોય,
કારણકેઅલ્લાહતઆલાપુરુષઅનેસ્ત્રીઓમાટેશુંસારુંછેઅનેશુંખરાબછે,
તેસારીરીતેજાણેછેઅનેએવીજરીતેવ્યવહારઅનેમજાકપરસારીરીતેજાણેછે,
અનેતેપ્રમાણેઆદેશોઉતારતોહોયછે,

એટલામાટેએકતંદુરસ્તવ્યક્તિએટલીશારીરિકશક્તિતોધરાવતોહોયછેકેતે
એકસમયેયારસ્ત્રીઓનેએકસાથેરાખીશકે, અનેતેમનેઇઝ્ઝતઆપીશકે,
જોઈસાઈ [૭૪]

નાદીનપ્રમાણેએકપત્નીસુધીલગ્નજીવનનેસીમિતકરીદેવામાંઆવે,
જેનીપુષ્ટિકેટલાકમુસલમાનોપણકરતાહોયછે,
તોતેનાકારણેનીચેવર્ણવેલખરાબીઓજાહેરથઈશકેછે.

પહેલું:

જોકોઈવ્યક્તિસાયોમોમિનઅનેડરવાવાળોહશેતોઆનિયમઅનેપાબંદીના
કારણેપોતાનેનિરાશઅનેપોતાનેવંચિતસમજશે,
અનેપોતાનીપોતાનીજાઈઝઈચ્છાનેછુપાવવાઅનેખતમકરવામાટેમજબૂરથ
ઈજશે,

કારણકેએકપત્નીપોતાનીરચનાનાકારણેવિવિધપ્રકારનીસમસ્યાઓથીપસા
રથતીહોયછે, જેવુંકેગર્ભ, હૈઝ, નિફાસઅનેબીમારીવગેરે,

જેમાંએકપતિશારીરિકસંબંધનથીબનાવીશકતો,
તોતેસમયેપોતાનેઅલગઅનેપત્નીવગરનોવિચારકરેછે,

આત્યારેજ્યારેકેપત્નીતેનેપસંદહોય,

અનેતેબન્નેનીવચ્ચેમુહબ્બતઅનેપ્યારકાયમહોય,

જોતેનેપોતાનીપત્નીસાથેમોહબ્બતઅનેલગાવનહોયતોઆદિવસોમાંવધારે
તકલીફઅનેમાનસિકતણાવમાંજતોરહેછે.

બીજું:

જોકોઈવ્યક્તિઅલ્લાહનીઅવજ્ઞાકરતોહોયઅનેખિયાનતકરતોહોયઅનેએ
વાસંજોગમાંખરેખરખિયાનતકરશે,
અનેપત્નીનેનજરઅંદાજકરીવ્યભિયારજેવોખતરનાકગુનોહકરીવે,
ઘણાતેલોકોજેઓએકથીવધારેલગ્નપરલાંબીલાંબીતકરીરઅનેઅવરોધપેદાક
રેછે, અનેપત્નીનાઅધિકારમાટેજાગૃતનજરેઆવીરહ્યાછે,
તેઓપોતાનાનિજીજીવનમાંવ્યભિયાર, અશ્વિલતામાંસપડાયેલાહોયછે,
અનેતેનાકરતાંપણવધારેખતરનાકવાતએવીછેકેએકથીવધારેલગ્નનોવિરોધક
રનાર,
તેનાઆદેશનેજાણતાહોવાછતાંયકેઅલ્લાહએતેનીપરવાનગીઆપીછે,
તોતેનોવિરોધકરનારકાફિરગણવામાંઆવશે.

ત્રીજું:

જોએકથીવધારેલગ્નપરરોકલગાવીશુતોઘણીસ્ત્રીઓપરિણીતજીવનઅનેસંતા
નજેવીમોટીનેઅમતથીવંચીતથઈજશે,
જેથીએકપવિત્રસ્ત્રીલાયારબનીજીવનપસારકરશે,
જ્યારેકેબીજીતરફવિદ્રોહઅનેઅશ્વિલતાપસંદકરવાવાળીસ્ત્રીપાપીવ્યક્તિસા
થેજીવનપસારકરશે.

દરેકલોકોસારીરીતેજાણેછેકેદુનિયામાંદરેકસમયેસ્ત્રીઓનીસંખ્યાપુરુષોક
રતાવધારેહોયછે,
કારણકેપુરુષજયુદ્ધમાંકામઆવેછેઅનેરોજીનીશોધમાંવિવિધપ્રકારનાખત
રાઓનોસામનોકરીમૃત્યુનીગોદમાંજતારહેછે,
એવીજરીતેદરેકલોકોપણજાણેછેકેસ્ત્રીબાલિગથયાપછીલગ્નમાટેકાબીલથઈ
જાયછે,
પરંતુઘણાપુરુષબાલિગથયાપછીતરતજપરિણીતજીવનસંભાળવાનીશક્તિ
નથીધરાવતા,
કારણકેતેમનાશિરેમહોરઅનેપત્નીનાખર્ચનીજવાબદારીહોયછે...
વર્ણવેલકારણોથીસારીરીતેઅંદાજોલગાવીશકાયછેકેઇસ્વામેસ્ત્રીસાથેઇન્સા

ફઅનેદયાકરીછે,
 જેલોકોએકથીવધારેલગ્નનોવિરોધકરેછેતેઓખરેખરસ્ત્રીઓ,
 પયગંબરોનીસુન્નતનાદુશ્મનછે,
 કારણકેપયગંબરોએપણએકથીવધારેલગ્નકર્યાછે,
 અનેશરીઅતનીહદમાંએકથીવધારેસ્ત્રીનેઅપનાવીછે.

રહીગેરત, ચિતાઅનેગેરતનીવાત,
 જેબીજીપત્નીઆવવાપરપહેલીપત્નીમહેસુસકરતીહોયછે,
 તોઆએકજઝબાતીવાતછે,
 તેનેશરીઅતનાઆદેશપરપ્રાથમિકતાનથીઆપીશકતા,
 હાએવુંથઈશકેછેકેલગ્નપહેલાપોતાનાપતિથીએવીશરતલગાવીશકેછેકેતેના
 જીવનમાંતેબીજાલગ્નનહિકરે,
 અનેઆશરતકબૂલકરીલીધાપછીપતિએતેનીપાબંદીકરવીપડશે,
 પરંતુજોશરતહોયછતાંયબીજાલગ્નકરવાનીઈચ્છાજાહેરકરેતોપહેલીપત્નીને
 છૂટઆપવામાંઆવીછેકેતેયાહેતોતેનીસાથેપરિણીતજીવનમાંરહેઅથવાતોપ
 છીઅલગથઈજાય,
 અનેઆપ્રમાણેપતિનોકોઈહકનથીકેસ્ત્રીનેઆપેલીકોઈપણવસ્તુપાછીલે.

તલાકનીપરવાનગી: અલ્લાહતઆલાએતલાકનીપરવાનગીઆપીછે,
 અનેતેનીપરવાનગીએવીસ્થિતિમાંછે,
 જ્યારેપતિપત્નીવચ્ચેસખ્તવિવાદથઈજાય,
 અનેબન્નેનાસ્વભાવમાંકોઈસમજોતાનહોય,
 અનેપ્યારતેમજમુહબ્બતખતમથઈજાય,
 અનેએકબીજાવચ્ચેકોઈસંબંધનરહે,
 આવીપરિસ્થિતિમાંબન્નેનેખરાબમાહોલથીબચાવવામાટેઇસ્લામપરવાનગી
 આપેછેકેપતિપત્નીસારીરીતેઅલગથઈજાય,
 અનેપછીનવેસરથીબીજાજીવનસાથીનીશોધકરે, જેજીવનબાકીરહીગયુંછે,
 તેનેખુશહાલીસાથેપસારકરે,

અનેજોબન્નેનુંમૃત્યુઇસ્લામપરથાયતોઆખિરતમાંપણતેમનેખુશહાલીનસી
બથઈશકેછે. [૭૫].

૬૬: ઇસ્લામનોસ્વાસ્થ્યનિયમ:

શરીઅતઇસ્લામમેદરેકફાયદારૂપેતબીબીનુસ્ખાબતાવીદીધાછે,
કુરઆનમજીદઅનેઆપﷺએઘણીહદીષોમાંમાનસિકઅનેશારીરિકબીમારી
નીશોધઅનેતેનીસારવારનાકેટલાકતરીકાવર્ણનકર્યાછે,
અલ્લાહતઆલાકહેછે:

{وَنَزَّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ} [الإسراء: 82]

(અનેઅમેકુરઆનમાંજેકઈપણઉતારીએછીએતેતોમોમિનોમાટેશિક્ષાઅનેર
હેમતછે) [અલ્ફસ્રા: ૮૨],

આપﷺએકહ્યું- : <<અલ્લાહતઆલાજ્યારેકોઈબીમારીઉતારેછે,
તોતેનીસાથેતેનીસારવારપણઉતારેછે,
તોકેટલાકલોકોતેનાસારવારસુધીપહોંચીજાયછેઅનેકેટલાકતેનાથીઅજા
ણરહેછે>> [૭૬].

અનેઆપﷺએકહ્યું- : <<સારવારકરતારહો ! અનેખબરદાર !
હરામવસ્તુઓથીસારવારનકરશો>> [૭૭].
ઇમામઇબ્નુલ્કયિમરહ.એપોતાનીકિતાબ
"ઝાદુલ્મઆદફીહદિખયરુલ્ફબાદ"
માંનબવીસારવારવિષયપરવિસ્તારપૂર્વકલખ્યુંછે,
આકિતાબનુંવાંચનકરવુંજોઈએ,
કારણકેઇસ્લામઅનેઅંતિમપયગંબરમુહમ્મદﷺનીજીવનચરિત્રવિશેઆકિતા
બસૌથીસારીઅનેસ્પષ્ટઅનેસાચીકિતાબોમાંથીએકછે.

અગિયાર: રોજી, વેપાર,

કારીગરી અને ખેતીવાડી વિશે અને લોકોને જેવસ્તુઓની જરૂર તો છે,
જેવું કે પાણી, ખોરાક, લોકોનો ફાયદો, અને તે સંસ્થાઓ,
જેઓ પોતાના શહેરોમાં અને ગામડામાં ખુશી, તેમની સાફ સફાઈ,
તેમનામાં ટ્રાફિક નિયમો, ધોખો અને જૂઠવિરુદ્ધ યુદ્ધ, વગેરેથી સંબંધ ધરાવે છે,
તે દરેકનું વર્ણન ઇસ્લામમાં જોવા મળે છે.

બારમું:

છુપાયેલો દુશ્મન અને તેનાથી સુરક્ષિત રહેવાના તરીકા:

અલ્લાહ તઆલાએ ફરઆન મજીદમાં મુસલમાનોના દુશ્મનોનું વર્ણન કર્યું છે,
જે તેમના દીન અને દુનિયાની નષ્ટતાનું કારણ બને છે,
જ્યારે તેઓ તે દુશ્મનોનું અનુસરણ કરવા લાગે,
તેમનાથી બચવા અને તેમની બુરાઈથી સુરક્ષિત રહેવાના તરીકા વર્ણન કર્યા છે.
અને તે દુશ્મનોની પ્રમાણે છે:

પહેલો: ધૃતકારેલો શેતાન: જે અન્ય દુશ્મનોને માનવી વિરુદ્ધ ઉકસાવે છે,
અને તેણે જ આપણા માતાપિતા આદમ અને હવ્વાને જન્મ તથી બહાર કર્યા,
અને કયામત સુધી તેમની સંતાનનો કાયમી દુશ્મન બની ગયો,
તે ખૂબ જ પ્રયત્ન કરે છે કે માનવીને પથ ભ્રષ્ટકરી કુફ્ર અને શિર્કમાં સપડાવી દે,
જેથી અલ્લાહની પનાહ તેઓ તેની સાથે જ હાન મમાજાય,
અને જે વ્યક્તિ તેના કુફ્ર અને શિર્કમાં સપડાતો નથી તો તેને બુરાઈ અને ગુનાહ મા
નાખવાની કોશિશ કરે છે જેથી તે અલ્લાહ તઆલાની નારાજગી અને અઝાબ તેમ
જસજાનો હકદાર બને.

શેતાન એ વુસર્જન છે, જે માનવીની રગરગમાં દોડે અને અસર કરે છે,
તેમના હૃદયમાં વસ્વસોના ખે છે, અને બુરાઈને તેની સામે સારી રીતે પેશ કરે છે,
જેથી માનવી ધોખો ખાઈ પથ ભ્રષ્ટક થઈ જાય,
શેતાનની યુક્તિઓથી બચવા માટેના નુસ્ખા:

જેવુંકેઅલ્લાહતઆલાએપોતેજવર્ણનકર્યુંકેજ્યારેકોઈમુસલમાનનેગુસ્સોઆવે
 અથવાકોઈગુનાહનોઈરાદોકરે, તો " :અઉઝુબિલ્લાહિમિનશશ્યાતિનિર્જીમ"
 (હુંપૂતકારેવાશીતાનથીઅલ્લાહનીપનાહમાંગુછું) કહે,
 અનેગુસ્સાપરઅમલઅનેગુનાહનુંકામનકરે,
 અનેએવુંસમજેકેઆગુનાહપરઉશ્કેરવાનુંકામતેનોપ્રથમદુશ્મનશીતાનતરફ
 થીછે, જેતેનીનષ્ટામાટેતૈયારરહેછે,
 પછીતેનાથીઅળગારહેતેમજનફરતજાહેરકરે. અલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ﴾
 [فاطر: 6]

(યાદરાખો ! શીતાનતમારોદુશ્મનછે, તમેપણતેનેદુશ્મનજમાનો,
 તેતોપોતાનાજૂથનેફક્તએટલામાટેજબોલાવેછેકેતેસૌજહન્નમમાંજનારાથઇ
 જાય.) [ફાતિર: ૬].

બીજોદુશ્મન: પોતાનુંનફસ (મનેચ્છાઓ):
 અનેજેનાકારણોમાનવીસત્યનોઇન્કારઅનેતેનેછુપાવવામાટેતૈયારરહેછે,
 અનેપોતાનાનફસનીમનેચ્છાઓનેઅલ્લાહનાઆદેશઅનેરસૂલનીસુન્નતોપર
 પ્રાથમિકતાઆપેછે,
 જઝબાતનેસત્યઅનેઇન્સાફપરપ્રાથમિકતાઆપવીપણમનેચ્છાઓનુંઅનુસ
 રણકરવામાંગણાશે,
 આદુશ્મનથીસુરક્ષિતરહેવાનોનુસખોએછેકેનફસનાઅનુસરણથીઅલ્લાહ
 નીપનાહમાંગે, અનેનફસનુંઅનુસરણનકરે,
 પરંતુસત્યઅનેહિદાયતનામાર્ગનેઅપનાવે, અનેતેનાનિયમોનુંપાલનકરે,
 ભલેનેતેમાંકઠિનતાહોઈઅનેદિલનાપસંદકરતુંહોય,
 એવીજરીતેશીતાનથીપણઅલ્લાહનીપનાહમાંગવીજોઇએ.

ત્રીજાદુશ્મન: નફસેઅમારહ: જેમાનવીનેહંમેશાબુરાઈપરઉશ્કેરેછે,
 ક્યારેકમાનવીપોતાનાદિલમાંજેઅયોગ્યઈચ્છાઓજાહેરકરેછે,
 ઉદાહરણતરીકેવ્યાભિયાર, અથવાશરાબપીવું,
 અથવાકારણવગરરમઝાનનારોઝાછોડવા,
 અથવાઆપ્રમાણેનાઅન્યગુનાહોકરવાનીઈચ્છાકરવી,

જેનેઅલ્લાહએહરામકર્યાછે, આબધાજનફસેઅમ્મારહતરફથીહોયછે,
 આછુપાયેલાદુશ્મનથીછુટકારોમેળવવાનોતરીકોએછેકેબંદોપોતાનાનફસૂઅ
 નેશેતાનનીયુક્તિઓથીપનાહમાંગે, અનેહરામવસ્તુઓથીદૂરરહે,
 અનેઅલ્લાહનીપ્રસન્નતાઇચ્છતાઆગુનાહોથીસંપૂર્ણબચીનેરહે,
 જેરીતેઇચ્છાહોવાઇતાંયનુકસાનકારકવસ્તુઓથીબચીનેરહેછે,
 અનેએવોવિચારકરેઆહરામઇચ્છાઓનજીકમાંજનષ્ઠઈજશે,
 અનેત્યારબાદઅફસોસઅનેખેદકરવોપડશે.

ચોથોદુશ્મન: માનવીઓમાંથીશેતાન: અનેઆતેગુનેગારલોકોછે,
 જેઘૂતકારેલાશેતાનનામદદગારલોકોછે, જેગુનાહકરતારહેછે,
 અનેતેમનીસાથેરહેવાવાળાલોકોનેતેનીતરફબોલાવેછે,
 તેમનીમજલિસોઅથવાતેમનાથીદૂરરહીસુરક્ષિતરહીશકાયછે.

તેરમું: જીવનનોમકસદઅનેખુશહાલજીવન:

તેઉચ્ચહેતુ, જેનાકારણેઅલ્લાહતઆલાએઇન્સાનનેપેદાકર્યા,
 તેહેતુનષ્ઠનારીદુનિયાઅનેતેનોરંગીનસામાનનહીંપરંતુહંમેશાબાકીરહેવા
 વાળીભવિષ્યનીતૈયારીછે, જેમૃત્યુપછીનસીબથશે,
 જેનેઆપણેઆખિરતનુંજીવનકહીએછીએ,
 એટલામાટેએકસાયોમુસલમાનદુનિયાનાજીવનનેઆખિરતનાજીવનસુધીપ
 હોયવામાટેનોવસિલોબનાવેછે, અનેતેનામાટેએકખેતરનીજેમછે,
 એવુંવિચારેછે, તેનેજપોતાનાજીવનનોહેતુનથીસમજતો.

અનેતેઅલ્લાહનાઆદેશોનેયાદરાખેછે. અલ્લાહતઆલાકહેછે:

(وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) [الذاريات: 56]

(અમેજિનોઅનેમાનવીઓનેફક્તઅમારીઇબાદતમાટેપેદાકર્યાછે)
 [અઝ્ઝારિયાત: ૫૬],

અનેઅલ્લાહતઆલાકહેછે:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (18) وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ (19) لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ (20)﴾ [الحشر: 18-20]

(હેઇમાનવાળાઓ !

અલ્લાહથી ડર તારહો અને દરેક વ્યક્તિ જોઇ લેકે તેણે કાલ (કયામત) માટે શું

(સંગ્રહ) કર્યું છે. અને (દરેક સમયે) અલ્લાહથી ડર તારહો,

અલ્લાહ તમારા દરેક કાર્યોથી ખબર દાર છે. (૧૮)

અને તમે તે લોકો જેવા ન થઇ જાઓ જેઓ અલ્લાહને ભૂલી ગયા ,

તો અલ્લાહ એ તેમને એવી રીતે ભુલાવી દીધા કે તેઓ પોતાના અસ્તિત્વને જ ભૂલી

ગયા અને આવા જ લોકો વિદ્વોહી છે. (૧૯)

જહન્નમ વાળાઓ અને જન્નત વાળાઓ સરખા નથી, જન્નત વાળાઓ જ

(ખરેખર) સફળ છે. (૨૦) [અલ્હશ્ર: ૧૮/૨૦],

અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

﴿مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ (7) وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ (8)﴾ [الزلزلة: 7-8]

(ખસ ! જેણે જબરાબર ભલાઇ કરી હશે, તે તેને જોઇ લેશે (૭)

અને જેણે જબરાબર બુરાઇ કરી હશે, તે પણ તેને જોઇ લેશે. (૮)) [અલ્હલ્હલહ: ૭-૮].

એક સાચો મોમિન આ પ્રમાણેની દરેક આયતો પર ચિંતન મનન કરતો હોય છે, જે આયતોમાં અલ્લાહ તઆલા એ ઇન્સાનના જન્મનો મકસદ અને હેતુ વર્ણન કર્યા હોય, અને તેનું ખરું ભવિષ્ય અને ખરેખર ઠેકાણાં તરફ ધ્યાન દોર્યું હોય,

એટલા માટે એક સાચો મોમિન તે સાચી ભવિષ્યની તૈયારીમાં નિખાલસતા સાથે

અલ્લાહ તઆલાની ઈબાદત અને તેની ઈચ્છાઓ પ્રમાણે જીવન પસાર કરવામાં વ્યસ્ત હોય છે,

જેથી દુનિયામાં અલ્લાહની પ્રસન્નતા અને આપ્તિરતમાં જન્નતનો હક દારબને,

અલ્લાહ તઆલા આવા વ્યક્તિને દુનિયામાં શાંતિ ભર્યું જીવન આપે છે,

તે અલ્લાહની સુરક્ષામાં રહે છે,

અને અલ્લાહના નૂરથી જુએ છે અને તેની ઈબાદત તેમજ તેની સમક્ષ દુઆ કરી ખુશ

થાય છે,

અને અલ્લાહ તેનો ઝિકર કરવાથી તેના દિલ અને દિમાગને શક્તિ આપે છે.

અને વાતચીત તેમજ પોતાના વ્યવહારથી લોકો સાથે ભલાઈ કરે છે,
જેથી લોકોની સારી દુઆઓ અને સારી ઈચ્છાઓ તેને પ્રાપ્ત થાય છે,
જેના કારણે તેને વધુ ખુશી અને દિલની ઠંડક નસીબ થાય છે,
બીજી તરફ તેનો સામનો કેટલાક એવા લોકો સામે થાય છે,
જેઓ ઉપકાર ભૂલી જાય છે અને તેને તકલીફ આપે છે,
તો પણ તે પોતાની ગુણવત્તા અને પ્રતિષ્ઠતા છોડતો નથી,
કારણ કે તેનો મક્કસદ અલ્લાહની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવી અને સવાબ તેમજ નેકીનો
હોય છે,

એવી જરીતે કેટલાક ઇસ્લામના દુશ્મનોને જોવે છે કે તેઓ ઇસ્લામનો મજાક ઉડાવ
તા હોય છે, અને તેઓ આઝાદ છે, તો તેને પયગંબરોની સુન્નત સમજી વેઠી લે છે,
અને ઇસ્લામથી સાચે મુહબ્બત અને સુન્નત તેમજ શરીઅત માં વધારો થાય છે,
એવી જરીતે એક મોમિન હલાલ વસ્તુ માટે મહેનત કરે છે, તેઓ ફીસ, દુકાન,
કારખાનું, અથવા ખેતી માખૂબ મહેનત કરે છે અને ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી કામ કરે છે,
જેથી પોતાનાથી ઇસ્લામ અને લોકોને ફાયદો પહોંચાડી શકે,
અને કયામતના દિવસે પોતાના ઇખલાસ અને સારી નિયતના કારણે સવાબ અને
નેકીનો હકદાર બને અને તેના દ્વારા પોતાના સંતાનની સુરક્ષા કરે અને ફકીર અને
લાયારો પર સદકો કરે,

અને આ પ્રમાણે પ્રતિષ્ઠતા ભર્યું જીવન અને ઇઝ્તદાર જીવન પસાર કરે કારણ કે
અલ્લાહ તઆલાની નજીક મજબૂત મોમિન વધારે પ્રિય છે,
અને એવી જરીતે તે વ્યર્થ ખર્ચા વગર ખાય છે, પીવે છે, અને સૂઈ જાય છે,
જેથી કરીને અલ્લાહની ઇતાઅત કરી તકવો પ્રાપ્ત કરી શકે,
તે પોતાની પત્ની સાથે ભેગો થાય છે,
જેથી તે પોતાને અને તેને પણ સુરક્ષિત રાખી શકે, અને એવા સંતાન પેદા કરે,
જે અલ્લાહની ઈબાદત અને તેનું અનુસરણ કરતા હોય,
અને તેમના જીવનમાં અથવા મૃત્યુ પામ્યા પછી દુઆઓ કરે,
અને તેમના માટે સદક એજારીય હનું કામ કરે,
અને ઉમ્મતે મુહમ્મદીય હમાં વધારો થાય,
અને એવી રીતે તે અલ્લાહ પાસે સવાબનો હકદાર બને,

મુસલમાન અલ્લાહ એ આપેલને અમતનો શુકર માને છે,
જેના કારણે તેને ઈબ્રાહિમ તરફ વામી મદદરૂપ થાય છે, અને તેને ફક્ત અલ્લાહ તરફ
થી વિચાર કરે છે, જેના કારણે તેને વધુને અમતો આપવામાં આવે છે,
અને તેને સવાબ મળે છે, બીજી તરફ જ્યારે તેના પર મુસીબત,
તકલીફ આવે છે તો જે વુંકે ફકીરી, તંગી, બીમારી, ડર,
વગેરે તો તેને અલ્લાહ તરફથી અજમાયશ સમજે છે,
જેથી અલ્લાહ તઆલા તકદીર બાબતે તેનું ઇમાન જોઈ લે,
જોકે અલ્લાહ તઆલા દરેક વસ્તુને પહેલાથી જ સારી રીતે જાણે છે, [૭૮]-
એક મોમિન સબર કરે છે અને તેને અલ્લાહની પ્રસન્નતાનું કારણ સમજી કબૂલ કરે છે
, અને તેના વખાણ કરે છે, જેથી તે સબરનો સવાબ પ્રાપ્ત કરે,
જે સવાબ તેના માટે નક્કી કર્યો છે,
આવી રીતે મુસીબત તેના માટે સરળ બની જાય છે,
અને તેને તે ખૂબ જ હસતા હસતા કબૂલ કરે છે,
જેવી રીતે કોઈ બીમાર કડવી દવાને પોતાની સારવારનું કારણ સમજી પી જાય છે.

જોકોઈ મુસલમાન પોતાના જીવનને અલ્લાહના આદેશ મુજબ પસાર કરે અને
અલ્લાહના રસૂલે પોતાના અમલ અને વાતથી સ્પષ્ટ કર્યું છે તો તેને ખુશહાલ જીવન
આપવામાં આવશે, જેને કોઈ તકલીફ નુકસાન નથી પહોંચાડી શકતી.
અને ન તો મૃત્યુ તેને ડગમગાવી શકે છે,
અને તે દુનિયા અને આખિરત બન્નેમાં સફળ થશે, અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

(تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ)
[القصاص: 83]

(આખિરતનું ઘર અમે તેમના માટે બનાવ્યું છે,
જેઓ ધરતી પર ધમંડનથી કરતા, નવિદ્રોહ ઇચ્છે છે, (અને ઉત્તમ પરિણામ)
તો ડરવાવાળાઓ માટે શ્રેષ્ઠ પરિણામ છે) [અલ્કસસ: ૮૩],

અલ્લાહ તઆલા એ સાચું કહ્યું:

(مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْشَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّاهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) [النحل: 97]

(જેવ્ય કિત્તપણને કકાર્ય કરે, પછી તે પુરુષ હોય કે સ્ત્રી હોય,
શરત એકે તે મોમિન હોવા જોઈએ,

તોઅમેતેમનેખરેખરઅત્યંતશ્રેષ્ઠજીવનઆપીશુંઅનેઆખિરતમાંતેમનાસત્કાર્યોનોઉત્તમબદલોપણતેમનેજરૂરઆપીશું) [અન્નહલ: ૯૭].

પાછલીઆયતોમાંઅનેઆપ્રમાણેનીદરેકઆયતોમાંઅલ્લાહતઆલાખબરઆપેછેકેતેનેકવ્યક્તિનેભલેનેતેપુરુષહોયકેસ્ત્રીતેદરેકનેકકામોપરઉત્તમબદલોઆપશે, જેતેનીપ્રસન્નતાખાતરકર્યાહશે, અનેઆબદલોઅલ્લાહતઆલાદુનિયામાંઉત્તમજીવનઆપીઆપેછેઅનેઆખિરતમાંજન્મતનીનેઅમતોઆપીઆપશે, જેહમેશાબાકીરહેવાવાળીછે, આપકહેછે: <<મોમિનનીસ્થિતિપણઅનોખીહોયછે, તેનાદરેકકામમાંભલાઈહોયછે, અનેઆફક્તમોમિનવ્યક્તિમાટેજછે, જ્યારેતેનેકોઈખુશીપહોંચેછેતોતેતેનાપરઅલ્લાહનોશુકરકરેછેઅનેતેતેનામાટેશ્રેષ્ઠછેઅનેજ્યારેતેનેકોઈતકલીફપહોંચેછેતોતેતેનાપરસબરકરેછે અનેતેપણતેનામાટેશ્રેષ્ઠછે>> [૭૯].

વર્ણવેલદરેકવાતોથીસ્પષ્ટજાણવામળેછેકેઇસ્લામજએકએવોદીનછે, જેફિતરતમુજબછે, અનેસારુંઅનેખરાબનીસાયુંમાપછે, અનેતેમધ્યમઅનેસંપૂર્ણદીનછે, અનેતેસિવાયદરેકરાજકીય, સામાજિકઅનેતરબીયતનાકાનૂનઅધૂરાછે, અનેતેદરેકકાનૂનનેઇસ્લામપ્રમાણેતપાસકરવીજોઈએઅનેતેનાપ્રમાણેકામકરવુંજોઈએ, અનેદરેકનિયમ, ઉસૂલ, કાનૂનબનાવતાપહેલાસૌપ્રથમઇસ્લામનેગાઈડલાઇનરૂપેઉપયોગકરવોજોઈએ, તેનાવગરકોઈપણનિયમઅથવાકાનૂનનીસફળતાઅશક્યછે, જોકેતેનેઅપનાવનારમાટેદુનિયાઅનેઆખિરતબન્નેમાદુર્ભાગ્યનુંકારણબનશે.

***

પાંચમોવિભાગ - કેટલીકશંકાસ્પદવસ્તુઓનાજવાબ

પહેલું:

એવાલોકોજેમનોઅકીદોખરાબછેઅનેપોતાનેઇ
સ્વામતરફસંબોધિતકરેછે:

પહેલોપ્રકાર: આતેલોકોછે, જેઓપોતાનેમુસલમાનકહેછે,
અનેમુસલમાનસમાજમાંદાખલથવાનોદાવોપણકરેછે,
પરંતુપોતાનીવાતોઅનેઅમલથીઇસ્લામવિરુદ્ધકામકરેછે,
અનેએવાખરાબકાર્યોકરતાહોયછે,
જેનોથોડોકપણસંબંધઇસ્લામસાથેનથી,
ખરેખરઆલોકોઇસ્લામનેમાનવાવાળાનથી,
અનેનતોતેમનેઇસ્લામતરફસંબોધિતકરવાયોગ્યછે,
અનેતેમનામાંપણકેટલાકપ્રકારછે:

(૧) જેલોકોનાઅકીદામાંખરાબીહોયછે:

અનેતેલોકોકબરોનોતવાફકરેછે,
અનેકબરવાળાપાસેપોતાનીજરૂરતમાંગતાહોયછે,
અનેતેમનેફાયદોઅથવાનુકસાનપહોંચાડનારગણતાહોયછે... [૮૦].

(૨) જેલોકોનાઅમલકરવામાંખરાબીહોયછે:

જેફરજકાર્યોછોડીદેછે, અનેહરામકામકરતાહોયછે, જેવીરીતેકેવ્યભિયાર,
શરાબપીવી, વગેરે. અનેઅલ્લાહનાદુશ્મનોથીમુહબ્બતકરતાહોયછે,
અનેતેમનીસરખામણીકરતાહોયછે.

(૩) આતેલોકોછે, જેમનાઅકીદાકમજોરછે,

અનેઇસ્લામીશિક્ષાઓનેસંપૂર્ણરીતેનથીમાનતા,
અનેકેટલાકજરૂરીકામોમાંઆળસકરેછે, પરંતુસંપૂર્ણરીતેનથીછોડતા,

એવીજરીતેકેટલાકહરામકામપણકરેછે,
જેફૂફરઅનેશિર્કસુધીનથીપહોંચાડતા,
અનેકેટલીકખરાબઆદતોતેમનામાંહોયછે,
ઇસ્લામેતેનેહરામઅનેકબીરહગુનાહગણાવ્યાછે, ઉદાહરણતરીકે,
વચનભંગ, દ્વેષ, હસદ, વગેરે..
તોઆવાલોકોઇસ્લામનેજાણીજોઈનેઅથવાઅજાણતામાઇસ્લામનેનુકસાન
પહોંચાડીરહ્યાછે,
કારણકેઇસ્લામીશિક્ષાથીઅજાણએકબિનમુસ્લિમએમસમજતોહોયછેકેઇ
સ્લામઆપ્રમાણેનીખરાબઆદતોનીપરવાનગીઆપેછે.

બીજોપ્રકાર: આતેલોકોછે,
જેઓઇસ્લામસાથેકોઈપણપ્રકારનોસંબંધરાખવાનથીમાંગતા,
પરંતુઇસ્લામનાસખતદુશ્મનછે, અનેતેનાથીસ્પષ્ટદ્વેષરાખેછે,
અનેતેનેનુકસાનપહોંચાડવામાટેહંમેશાતૈયારરહેછે,
મુશતશ્રિકીનઅનેઈસાઈસંસ્થાઓઅનેયહૂદીમિશનિરી,
અનેએપ્રમાણેબીજાલોકો,
જેઓઇસ્લામનાઝડપથીફેલાવવાઅનેતેનીઅસામાન્યશિક્ષાઓનાઅનેદીને
ફિતરતહોવાના [૮૧] કારણોદિલમાંદ્વેષઅનેનફરતરાખેછે,
જેથીબિનમુસ્લિમમાનસિકપરેશાનીઅનેદબાવમાંરહેછે,
અનેપોતાનાપૂર્વજોનાદીનથીઅશાંતરહેછે,
કારણકેતેણેફિતરીદીનનોસ્વીકારનથીકર્યો,
અનેતેનાવિરુદ્ધજીવનપસારકરીરહ્યોછે,
તેનાવિરુદ્ધએકમુસલમાનજેપોતાનાદીનથીખુશથઈશાંતિભર્યુંજીવનપસારક
રીરહ્યોછે, કારણકેતેણેઅલ્લાહએનક્કીકરેલદીનનોસ્વીકારકર્યોછે,
જેતેનીફિતરતપ્રમાણેછે,
એટલામાટેજકોઈપણયહૂદીઅથવાઈસાઈપરંતુકોઈપણબાતેલદીનઅપનાવે
લવ્યક્તિનેઅમેકહીએછીએકેતમારાબાળકોતોઇસ્લામફિતરતપરપેદાથાય
છે,

પરંતુ કૂફર પર ખોટી તરબીયત કરી તમે તેઓને ઇસ્લામથી દુર કરી બાતેલ દીન પર લગાવી દો છો.

સખત હસદ અને દ્વેષ રાખનાર મુસ્તશરિકીન,
અને મિશનરીઓ એ જાણી જોઈને મુહમ્મદ ﷺ પર જુઠાણું બાંધ્યું છે - :

૧- ક્યારેક તો આપ ﷺની પયગંબરીને જૂઠલાવે છે.

૨- અને ક્યારેક આપ ﷺનું અપમાન કરે છે,
જોકે આપ ﷺની ઝાત અલ્લાહ તઆલા તરફથી દરેક શારીરિક અને અખલાકી.
ખામીઓથી પાક છે.

૩- ઇસ્લામના કેટલાક શંકાસ્પદ આદેશોને બદલી,
જોકે તે આદેશો પણ ન્યાય પૂર્વક અને બધું જ જાણનાર અલ્લાહ તઆલા એ આદેશ
આપ્યા છે, એવા આદેશો દ્વારા તેમનો મકસદ લોકોને પથ ભ્રષ્ટ કરવાનો હોય છે.

પરંતુ દરેક વખતે અલ્લાહ તઆલા તેમની યુક્તિઓને નાકામ બનાવી દે છે,
કારણ કે તેઓ સત્યનો મુકાબલો કરી રહ્યા હોય છે, અને સત્ય હંમેશા બુલંદ રહે છે,
હાર તું નથી. અલ્લાહ તઆલા કહે છે:

(يُرِيدُونَ لِيُطْفَنُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ (8) هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ
رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ (9)) [الصف: 8-9]

(તે ઇચ્છે છે કે અલ્લાહના પ્રકાશને ઠુંકમારીને ઓલવી દે અને અલ્લાહ પોતાના પ્રકા
શને પૂરું કરીને જરહેશે, ભલે ને કાફિરોને ખરાબ લાગે (૮) તે જ છે,
જેણે પોતાના પયગંબરને હિદાયત અને સાયોદીન આપીને મોકલ્યા,
જેથી તેને દરેક દીન પર વિજેતા બનાવી દે, ભલે ને મુશરિક લોકો રાજીન હોય. (૯))
[અસ્સફઃ ૮-૯].

બીજું: ઇસ્લામના મસ્દર (સ્ત્રોત):

જ્યારેકોઈવ્યક્તિઇસ્લામદીનનીસત્યતાજાણવાઇચ્છતોહોયતોતેણેઇ
સ્લામનેજાણવામાટેસૌપ્રથમકુરઆનમજીદનુંવાંચનકરવુંજોઈએ,
પછીઅલ્લાહનારસૂલનીહદીષોનુંવાંચનકરવુંજોઈએ,
અનેખાસકરીનેસહીહબુખારી, સહીહમુસ્લિમ, મુઅતાઇમામમાલિક,
મુસ્નદઇમામઅહમદબિનહન્બલ, સુનન્અબૂદાઉદ, સુનન્તિર્મિઝી,
સુનન્સાઈ, સુનન્ઈબ્નેમાજહ, અનેસુનન્દાર્મી,
વગેરેહદીષનીકિતાબોનુંવાંચનકરવુંજોઈએ, એવીજરીતેસિરતેઈબ્નેહિશામ,
તફસીરઈબ્નેકષિર, એવીજરીતેઇમામઈબ્નુલ્કચિમરહ.નીકિતાબ
"ઝાદુલ્મઆદફીહદિખયરુલ્ઈબાદ" નુંવાંચનકરવુંજોઈએ,
તેસિવાયઇસ્લામનીસયોટરીતેસમજાવનારઆલિમોઉદાહરણતરીકે,
શેખુલ્ઈસ્લામઈબ્નેતૈયમિયહરહ.
અનેઇમામમુહમ્મદબિનઅબ્દુલવહહાબરહ.નીકિતાબોપઢવીજોઈએ,
તેજઇમામમુહમ્મદબિનઅબ્દુલવહહાબ,
જેમનાદ્વારાઅનેઅમીરુલ્મુવહહદીનમુહમ્મદબિનસઉદનીમદદથીબારમીસ
દીઈસ્વીમાંઅલ્લાહતઆવાએસંપૂર્ણઅરબ્દેશમાંઅનેઅન્યશહેરોમાંપણતૌ
હીદફેલાવી, અનેશિર્કઅનેબિદઅતનેનિસ્તઅનેનાબૂદકર્યા,
અનેઅલ્લાહનીતૌફીકથીઆજસુધીતેનાસારાઅસરજોવામળીરહ્યાછે.

મુશતશ્રિકીનઅનેઘણાપ્રખ્યાતઇસ્લામીસંસ્થાઓનીતેકિતાબોજેઇસ્લા
મીશિક્ષાઓનોવિરોધકરેછે, અનેસહાબાતેમજનેકલોકોનેગાળોઆપેછે,
અથવાનિષ્ણાંતઆલિમોઉદાહરણતરીકેઅલ્લામહઈબ્નેતૈયમિયહ,
અલ્લામહઈબ્નુલ્કચિમરહ.
અનેઇમામમુહમ્મદબિનઅબ્દુલવહહાબવિરુદ્ધજુઠાણુંબાંધેછે,
અનેતેમનીઇઝ્ઝતમાંઅલગઅલગપ્રકારનીશંકાસ્પદવાતોકરેછે,
તોઆવાલોકોનીકિતાબોવાંચવાથીદૂરરહેવુંજોઈએ,
કારણકેતેગુમરાહીતરફલઈજાયછે.

ત્રીજું: ઇસ્લામનાદીન

દરેકમુસલમાનનોએકજદીનછે, અનેતેછે, ઇસ્લામ,
જેનેસમજવામાટેકુરઆનમજીદઅનેઅલ્લાહનારસૂલનીસુન્નતછે,
અનેજેઇસ્લામનીસમજૂતીરજૂકરનારવિખ્યાતઆલિમો, જેવાકેયારમંતવ્યો,
હન્બલી, માલિકી, શાફઇ, અનેહનફીતોઆમદરસાછે, જેમાંઉપરોક્ત.
આલિમોએપોતાનામદરસામાંપોતાનાવિદ્યાર્થીઓનેશિક્ષાઆપીહતી,
તેદરેકમદરસાનુંમૂળયુકુરઆનઅનેહદીષછે,
અનેતેમનીવચ્ચેજેથોડોકવિવાદછે,
તેતોકુરુઇમસાઇલ(પેટાસમસ્યાઓ)માંજોવામળેછે,
અનેપોતેઇમામોનેપોતાનાવિદ્યાર્થીઓનેશિક્ષાઆપીહતીકેજેવાતકુરઆન
અનેસુન્નતપ્રમાણેહોયતેનોસ્વીકારકરીલેવામાંઆવે,
ભલેનેતેમનાવિરુદ્ધકોઇપણહોય.

મુસલમાનઆમસ્વકમાંથીએકપણમસ્વકનોપાંબદનથી,
પરંતુકુરઆનઅનેસુન્નતનુંઅનુસરણકરવુંતેનામાટેજરૂરીછે,અનેજેલોકોઆમ
સ્વકતરફનિસબતઆપીઅકીદામાંખોટઉભીકરેછેઅનેદરગાહોતેમજકબરો
નીમુલાકાતકરેછેઅનેતેમનાદ્વારાપોતાનીજરૂરિયાતરજૂકરેછે,
અનેઅલ્લાહનાનામઅનેગુણોમાંખોટીસમજૂતીવર્ણનકરતાહોયછે,
તોઆલોકોતેઇમામોનોવિરોધકરીરહ્યાછે,
કારણકેઇમામોનાઅકીદાપ્રમાણેનેકલોકોનોઅકીદોહોયછે,
જેમનુંવર્ણનઆગળફિરકએનાજીયામાંવર્ણનથઈગયુંછે.

યોથું: એવાજૂથોજેમનોસંબંધઇસ્લામથીનથી:

દુનિયામાંકેટલાકએવાજૂથોઆવ્યાછે,
જેઓપોતાનાબાતેલઅકીદાઅનેપથભ્રષ્ટવિચારનાકારણેઇસ્લામથીતેમનો
કોઇસંબંધનથી, તોપણતેઓપોતાનીનિસબતઇસ્લામતરફબતાવેછે,
પરંતુખરેખરતેમનોસંબંધઇસ્લામસાથેકઈનથી,
તેમનાઅકીદાકુફ્રનાઅકીદાછે, આલોકોઅલ્લાહનીઆયતોઅનેતૌહીદનોઇ
ન્કારકરેછે, કેટલાકફિરકાનીયેપ્રમાણેછે:

૧- બાતિનીફિરકો:

આજૂથહુલૂલઅનેરુહએકબીજામાંપ્રવેશકરેછે, એવોઅકીદોરાખેછે, તેમજતેમનુંકહેવુંછેકેઆયતોનોએકજાહેરીઅર્થહોયછેઅનેબીજોઅંદરનોઅર્થ હોયછે, જાહિરીઅર્થએજેઆપઃએવર્ણનકર્યું, અનેદરેકમુસલમાનતેનાપરએકમતછે, અનેઅંદરનોએકઅર્થતેનીવિરુદ્ધછે, જેપોતાનીમનેચ્છાપ્રમાણેપોતેકરીશકેછે [૮૨આજૂથનીશરૂઆતજ્યારેઇસ્લામપોતાનાપ્રચારનાપ્રગતિપરહતો, અનેયહૂદીઅનેમજૂસીઅનેફાન્સમાંરહેતાફલસફોવર્ણનકરનારએકજૂથઇસ્લા મનેનુકસાનપહોચાડવા, અનેમુસલમાનોમાંવિવાદઅનેનિફાકપેદાકરીઇસ્લામનેનાબૂદકરવાનાહેતુ થીએકમસલક (મંતવ્ય) તૈયારકર્યો, જેનાકારણેકુરઆનનીઆયતોમાંપોતાનીમનમાનીકરીસમજૂતીવર્ણનકરવા માંઆવે, અનેએવીરીતેમુસલમાનએકબીજાસાથેલડાઈકરે, અનેએવીજરીતેઅહલેબૈતસાથેદોસ્તીઅનેમુહબ્બતનીઆડમાંએકનવોમસ લકઉભોકર્યો, અનેપોતાનેતેમનાશુભેચ્છુકઅનેવફાદારગણાવ્યા, જેથીલોકોનીહમદદર્દીપ્રાપ્તકરીશકે, અનેઆવીરીતેઅજ્ઞાનીલોકોનીએકમોટીસંખ્યાતેમનીસાથેજોડાઈ, જેઓએતેલોકોનેગુમરાહકરીદીધા.

૨- કાદયાનીફિરકો:

તેગુમરાહઅનેબાતેલફિરકાઓમાંથીએકકાદયાનીપણછે, જેગુલામઅહમદકાદયાનીતરફનિસબતકરેછે, જેણેનુબુવ્વતનોદાવોકર્યો, ગુલામઅહમદકાદયાનીનેઅંગ્રેજોએસંપૂર્ણરીતેપોતાનાહેતુઅનેમકસદમાટેઉ પયોગકર્યો, જેથીતેઅનેતેનાઅનુયાયીબરતાનીહુકૂમતમાંતેનાચેલાબનીનેરહ્યાઅનેતેઓ તેમનેઘણાઇનામોઆપતારહ્યા, અનેખૂબદાનકરતોરહ્યો, અજ્ઞાનીલોકોનુંએકભવ્યજૂથતેનાવિચારનોસ્વીકારકર્યો, કાદયાનીલોકોપોતાનેમુસ્લિમજકહેતાહતાપરંતુખરેખરતેઓઇસ્લામનેનાબૂ દકરવામાંગતાહતા,

અનેબૂબભાગદોડલગાવીલોકોનેઇસ્લામથીદૂરકરતાહતા,
 'ગુલામઅહમદકાદયાનીએ' બરાહીનેઅહમદિયા' નામથીએકકિતાબલખી,
 જેમાંજાહેરમાંતેણેપયગંબરીનોદાવોકર્યોછે,
 અનેઇસ્લામીદલીલોનોફેરફારકર્યોહતો, અનેતેણેએપણદાવોકર્યોકેજિહાદ

ઇસ્લામમાંથીનીકળીગયુંછે,
 અનેદરેકમુસલમાનોએઅંગ્રેજોનાહાથપરબૈઅતકરીલેવીજોઇએ,
 અનેતેમનાવફાદારબનીજવાજોઇએ, અનેતેજૂહાવ્યક્તિએ 'તિરયાકુલ્કુબુબ'
 નાનામથીએકબીજીકિતાબલખીજેઆપ્રમાણેનીગુમરાહવાતોથીભરેલીહતી,
 આદજજાલઘણાલોકોનેગુમરાહકરી, ૧૯૦૮ઈ.સમાંમૃત્યુપામ્યો,
 અનેપોતાનોનાયબહકીમનુરુદ્દીનનામનાગુમરાહવ્યક્તિનેબનાવીગયો.

૩- બહાઈફિરકા:

આફિરકોપણબાતેલફિરકાનીએકડાળીછે,
 જેનોઇસ્લામથીકોઈપણસંબંધનથી,
 ઓગણીસમીસદીનીશરૂઆતમાંઈરાનનાઅલીમુહમ્મદનામનાવ્યક્તિએએ
 કબીજામંતવ્યપ્રમાણેમુહમ્મદઅલીશેરાઝીનામનાવ્યક્તિએતેનીબુનિયાદના
 ખી, આવ્યક્તિનોઆપહેલાશિયાઇખાઅશરિયાફિરકાસાથેસંબધહતો,
 પરંતુથોડાકસમયપછીતેમનાથીઅલગથઈગયોઅનેનવાદીનનીબુનિયાદના
 ખી, અનેજેમહદીનીવારજોવામાંઆવીરહીછે, તેનોદાવોકર્યો,
 પછીથોડાકસમયપછીએદાવોકર્યોકેઅલ્લાહતઆલાતેનીઅંદરહુલૂલ
 (પ્રવેશ) કરીગયોછે, અનેતેલોકોનોઇલાહબનીગયો,
 (અલ્લાહતઆલાતેનાનામ,
 ઝાતઅનેગુણોમાંપાકઅનેસાફઅનેઆપ્રમાણેનીવ્યર્થવાતોથીપવિત્રછે).
 પછીતેવ્યક્તિએમૃત્યુપછીફરીવારજીવિતથવાઅનેકયામતનાદિવસથીહિસા
 બઅનેકિતાબજન્નતઅનેજહન્નમઅનેઆખિરતનીઅન્યવસ્તુઓનોઇન્કારક
 ર્યો, અનેઈબાદતનોતરીકોહિંદુઓઅનેબૌદ્ધધર્મનીજેમઅપનાવ્યો,
 પછીવહદતેઅદયાન (બધાધર્મોએકજછે)
 વિચારધારણાનોપ્રચારકબનીગયો, અનેએવુંકહેવાલાગ્યોકેયહૂદીયત,

ઈસાઇયતઅનેઇસ્લામદીનમાંકોઈતફાવતનથી,
 પરંતુઆત્રણેયદીનએકજદીનછે,
 થોડાકસમયપછીરસૂલનીપયગંબરીઅનેરિસાલતતેમજઘણાઇસ્લામીઆદે
 શીનોપણઇન્કારકરવાલાગ્યો, તેનામૃત્યુપછી 'બહા'
 નામનોવ્યક્તિતેનોનાયબબન્યો, જેણેતેનાફિરકાનોખૂબપ્રચારકર્યો,
 અનેઅજ્ઞાનીલોકોનીએકલવ્યસંખ્યાનેગુમરાહકરીતેનાઅનુયાયીબનાવ્યા,
 અનેથોડાકસમયપછીઆફિરકોતેનાનામથીજઓળખાયો, બહાઈયત.

૪-

**જેજૂથનોઇસ્લામથીકોઈસંબધનથીતેમાંથીએકએ
 તેપણછે,**

જેઇસ્લામનોદાવોકરેછે, નમાઝપઢેછે, રોઝારાખેછે, અનેહજવગેરેકરેછે,
 પરંતુતેમનોએવોબાતેલઅકીદોછેકેજિબ્રઇલેપયગંબરીઆપસુધીપહોંચાડ
 વામાંપ્રિયાનતકરીછે,

અનેતેમણેઅલીનાબદલામાંમુહમ્મદતરફપયગંબરીપહોંચાડીદીધી,
 આફિરકાનાકેટલાકલોકોનુંકહેવુંછેકેઅલીરઝી. જઅલ્લાહછે,
 તેઓઅલીરઝી.

નીતેમનાસંતાનનીતેમનાકબીલાનીતેમનીપત્નીફાતિમારઝી.

અનેખદિજારઝી. ઇઝઝતકરવામાંઅતિશયવધારોકરેછે,
 જોકેઅલ્લાહસાથેતેમણેપણમઅબુદુગણાવીદીધાછે, જેમનેતેઓપોકારેછે,
 અનેસાથેસાથેએવાઅકીદાપણરાખેછેકેઆલોકોભૂલચૂકનથીકરીશકતા,
 અનેઅલ્લાહનીનજીકતેમનુંપદપયગંબરનાપદકરતાપણવધારેછે.

આલોકોકહેછેકેતેકુરઆનમજીદજેહાલમુસલમાનકોમપાસેછે,
 તેખરેખરકુરઆનનથી, પરંતુતેમાંવધઘટકરીદેવામાંઆવીછે,
 એટલામાટેતેલોકોએતેમનુંકુરઆનબીજુંસમજીરાખ્યુંછે,
 જેમાંતેમનાતરફથીખાસઆયતોઅનેસૂરતોછે,

પયગંબરપછીસૌથીપ્રતિષ્ઠિતવ્યક્તિઅબૂબકરરઝી.
 પહેલાખલીફાઅનેબીજાખલીફાઉમરરઝી.
 જેદરેકમુસલમાનોકરતાવધારેપ્રતિષ્ઠિતછે,
 તેમનાવિશેઅપશબ્દોતેમનુંઅપમાનઅનેતેમનેગાળોઆપેછે.
 ઉમ્મુલ્મુઅમિનિનઆયશારઝી. પરઆરોપલગાવીતેમનેગાળોઆપેછે,
 અલીરઝી. અનેઅહલેબૈતપાસેપુશીઅનેપરેશાનીનાસમયમાંફરિયાદકરેછે,
 અનેતેમનીસાથેમદદમાગેછે,
 અનેઅલ્લાહતઆલાસિવાયદુઆઅનેઇસ્તિઝ્ફારકરેછે,
 તેલોકોએઅલ્લાહપરજુઠાણુંબાંધ્યુંછે,
 અનેતેનાકલામમાફેરફારકરવાનીકોશિશકરીછે,
 જોકેઅલ્લાહતઆલાઆવાદરેકબાતેલઅકીદાથીઉચ્ચઅનેપવિત્રછે. [૮૩].

વર્ણવેલદરેકફિરકાકાફિરફિરકાઓમાંથીથોડાકછે,
 જેઓઇસ્લામનોદાવોતોકરેછે,
 પરંતુખરેખરતેઓઇસ્લામનેનાબૂદકરવામાંવ્યસ્તછે,
 એટલામાટેહેબુદ્દિશાળીવ્યક્તિ ! અનેહેમુસલમાન !
 તમારોસંબંધદુનિયાનીકોઈપણજગ્યાએથીકેમનહોય, સયેતરહેજે,
 કેઇસ્લામફક્તદાવોકરવાનુંનામનથી,
 પરંતુઇસ્લામકુરઆનઅનેરસૂલﷺનીહદીષોનીસાચીઓળખઅનેતેનાપ્રમાણે
 અનુસરણતેમજઆજ્ઞાનુંનામછે,
 એટલામાટેકુરઆનમાંચિતનમનનકરવુંજોઈએ,
 અનેરસૂલﷺનીહદીષઅનેશરીઅતનીશિક્ષાપ્રાપ્તકરવીજોઈએ,
 અનેપછીતેનાનિયમઅનેઆદેશપ્રમાણેપાલનકરવુંજોઈએ,
 ત્યારબાદબંદાનેસત્યમાર્ગઅનેહિદાયતનુંનૂરપ્રાપ્તથઈશકેછે,
 જેતેનેદુનિયાઅનેઆખિરતમાંસફળતાનીયાવીઅનેપાલનહારનીહંમેશારહે
 વાવાળીજન્નતસુધીપહોંચાડીદેશે.

***

નજાત (જહન્નમથી છુટકારો મેળવવા માટે) નો માર્ગ

હેબ્રુ શાળાની વ્યક્તિ !

અંતમાં અમે તે દરેક લોકોને જેઓ એ ઇસ્લામ દીન કબૂલ નથી કર્યાં નજાત અને સફળતા માટે પોકારી એ છીએ.

મૃત્યુ પછી કબરના અઝાબ અને જહન્નમના અઝાબથી પોતાને બચાવ.

અને અલ્લાહને પાલન હાર સ્વીકાર કરો અને પયગંબર મુહમ્મદ ﷺ ને રસૂલ સ્વીકાર કરી અને ઇસ્લામને સાચો દીન માની પોતાને બચાવી લે, અને સાચા દિવથી તૌહીદનો કલિમો "લાઇલાહઇલ્લાહુ મુહમ્મદુર્રસૂલુલ્લાહ" કહી ઇસ્લામ દીન કબૂલ કર, પછી પાંચ નમાઝોની પાબંદી કર, ઝકાત આપતો રહે, અને રમઝાનના રોઝા રાખ, અને જો શક્તિ હોય તો બૈતુલ્લાહનો હજ કર.

અને પોતે ઇસ્લામનો સ્વીકાર કરવાનું એલાન કરો, કારણ કે દુનિયા અને આખિરતમાં સફળતાનો ફક્ત આ જ માર્ગ છે. [૮૪].

હું ઉચ્ચ પ્રતિષ્ઠિત અલ્લાહના નામની કસમ ખાઈ જેના સિવાય કોઈ ઇલાહ નથી, કહું છું કે ઇસ્લામ દીન જ સાચો દીન છે, જેના સિવાય કોઈ બીજો દીન અલ્લાહ પાસે માન્ય નથી, હું અલ્લાહને, તેના રસૂલોને અને દરેક ફરિશ્તાઓને અને દરેક સર્જનને ગવાહ બનાવી કહું છું કે અલ્લાહ સિવાય કોઈ સાચો ઇલાહ નથી, અને મુહમ્મદ ﷺ અલ્લાહના રસૂલ છે, અને ઇસ્લામ દીન જ સાચો દીન છે અને હું મુસલમાન છું.

અંતમાં આપણે અલ્લાહથી દુઆ કરી એ કે તે પોતાના ફઝલથી આપણો અને આપણી સંતાનનો અને દરેક મુસલમાન ભાઈઓનો ઇસ્લામ દીન પર મૃત્યુ આપે, અને જન્મ તમાં પયગંબરોનો સહાબાઓનો અને નેક લોકોનો સાથ નસીબ કરે, અને અંતમાં ફરી વાર દુઆ કરી રહો છું કે અલ્લાહ તઆલા આકિતાબને તે દરેક વ્યક્તિ માટે ફાયદાકારક બનાવે જે આકિતાબનું વાંચન કરે, અથવા કોઈના દ્વારા સાંભળી આકિતાબ વિશે જાણકારી પ્રાપ્ત કરે, "હે અલ્લાહ ! તું ગવાહ રહે જે કેમોં પહોંચાડી દીધું".

અલ્લાહજવધુજાણવાળો છે,
અને દરૂદ અને સલામ થાય આપણા નબી મુહમ્મદ ﷺ પર અને તેમના સંતાન પર,
દરેક પ્રકારની પ્રશંસા તે અલ્લાહ માટે જ છે, જે સમગ્ર સૃષ્ટિનો પાલનહાર છે.

***

સામગ્રી

સાયોદીન	2
પ્રસ્તાવનાઅનેસમર્પણ.....	4
વિભાગ : ૧- અલ્લાહતઆવાનીઓળખ (૧)	
જેપેદાકરવાવાળોઅનેમહાનછે.	6
- પહેલીદલીલ:	6
- આયતનીસંક્ષિપ્તસમજૂતી:.....	7
- આયતનીસંક્ષિપ્તસમજૂતી:.....	8
- બીજીદલીલ:.....	8
- ત્રીજીદલીલ:	9
- ચોથીદલીલ:	9
- પાંચમીદલીલ:.....	10
- છઠ્ઠીદલીલ:	10
- સાતમીદલીલ:	10
- આઠમીદલીલ:.....	10
- નવમીદલીલ:	10
- દસમીદલીલ:	11
- આયતોનીસમજૂતી:.....	11
- આયતનીસંક્ષિપ્તસમજૂતી:.....	15
- આયતનીસંક્ષિપ્તસમજૂતી:.....	19
ભાગ- ૨૨સૂલનીઓળખ:	22
- આયતનીસંક્ષિપ્તસમજૂતી:.....	29

ત્રીજો વિભાગ: - સત્યદીન ઇસ્લામની ઓળખ -	31
ઇસ્લામની વ્યાખ્યા	31
- આયતની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:	32
- આયતની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:	33
- આયતની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:	34
ઇસ્લામના અરકાન (સ્થભો)	35
- પહેલો રુકન	35
પયગંબરોને મોકલવાનો હેતુ	47
- બન્ને આયતોની સમજૂતી:	49
ઇસ્લામનો બીજો રુકન (નમાઝ)	51
- બન્ને આયતોની સંક્ષિપ્ત સમજૂતી:	52
નમાઝનો તરીકો અને તેના કેટલાક આદેશો	54
ઇસ્લામના અરકાનો માધી ત્રીજો રુકન (ઝકાત)	60
ઇસ્લામનો ચોથો રુકન (રોઝો)	62
રોઝા રાખવાનો તરીકો:	62
રોઝા રાખવાના ઘણા ફાયદા છે, જેમાંથી કેટલાકની યે પ્રમાણે છે:	62
ઇસ્લામનો પાંચમો રુકન (હજ)	64
હજ અને ઉમરહનો તરીકો:	67
ઈમાન	75
તકદીર પર ઈમાનનો અર્થ:	77
વર્ણવેલ ઘરેક વસ્તુઓ પર ઈમાન ધરાવવું એક મુસલમાન પર જરૂરી છે.	78

ઇસ્વામદીનનુંસંપૂર્ણહોવું.....	78
- વર્ણવેલઆયતોનીસ્પષ્ટતા:	79
યોથોવિભાગ: ઇસ્વામનોસાયોતરીકો.....	81
૧- ઇલમ:	81
ઇસ્વામમાજેજરૂરીઇલમપ્રાપ્તકરવાનુંછે, તેનાકેટલાકપ્રકારછે:...	82
ત્રીજોપ્રકાર: અકીદાનુંઇલમ:.....	83
ત્રીજું: લોકોસાથેજોડાયેલોરહે:.....	83
યોથું: મોમિનનાદિલનીસ્થિતિઅનેનસીહતકરવાબાબતે:	85
પાંચમું: ઇસ્વામનોસામાજિકતેમજઅેકતામાટેસહકાર:	86
છઠું: સરદારી.....	89
સાતમું: ઇસ્વામમાંબાહ્યસિયાસ્ત.....	92
આઠ: ઇસ્વામીઆઝાદી:	93
(૧) દીનપ્રત્યેઆઝાદી	93
(૨) અભિપ્રાયઆપવાનીસ્વતંત્રતા:	97
૩- વ્યક્તિગતઆઝાદી:	98
(૪) રહેવામાટેઆઝાદી:.....	100
(૫) કમાવવામાટેઆઝાદી:.....	100
૯: પરિવારમાટેઇસ્વામેસૂચવેલાનિયમો:	100
લગ્નકરવાનીહિકતમો:	102
દસ: ઇસ્વામનોસ્વાસ્થ્યનિયમ:	107
અગિયાર: રોજી, વેપાર,.....	107
બારમું: છુપાયેલોદુશ્મનઅનેતેનાથીસુરક્ષિતરહેવાનાતરીકા:.....	108

તેરમું: જીવનનોમકસદઅનેપુશલાલજીવન:	110
પાંચમોવિભાગ - કેટલીકશંકાસ્પદવસ્તુઓનાજવાબ	114
પહેલું:	
એવાલોકોજેમનોઅકીદોખરાબછેઅનેપોતાનેઇસ્લામતરફસંબોધત કરેછે:.....	115
(૧) જેલોકોનાઅકીદામાંખરાબીહોયછે:.....	115
(૨) જેલોકોનાઅમલકરવામાંખરાબીહોયછે:.....	115
(૩) આતેલોકોછે, જેમનાઅકીદાકમજોરછે, ...	115
બીજું: ઇસ્લામનામસ્દર (સ્ત્રોત):	117
ત્રીજું: ઇસ્લામનાદીન	118
ચોથું: એવાજૂથોજેમનોસંબંધઇસ્લામથીનથી:.....	119
૧- બાતિનીફિરકો:.....	120
૨- કાદયાનીફિરકો:.....	120
૩- બહાઈફિરકા:.....	121
૪- જેજૂથનોઇસ્લામથીકોઈસંબંધનથીતેમાંથીએકએતેપણછે,....	122
નજાત (જહન્નમથીછુટકારોમેળવવામાટે)નોમાર્ગ	124

موسوعة المصطلحات الإسلامية
TerminologyEnc.com

موسوعة تضم ترجمات المصطلحات
الإسلامية وشروحاتها بعدة لغات

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

موسوعة تضم ترجمات للأحاديث
النبوية وشروحاتها بعدة لغات

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

موسوعة تضم تفاسير وتراجم
موثوقة لمعاني القرآن الكريم

IslamHouse.com

مرجعية مجانية إلكترونية
موثوقة للتعريف بالإسلام

منتقى
المحتوى الإسلامي

موسوعة تضم المنتقى من
المحتوى الإسلامي باللغات

تحت إشراف الإسلام بأكثر من 100 لغة

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

جمعية الدعوة
وتوعية الجاليات بالربوة

